
STRATEGIA ROZWOJU GMINY KONOPNICA NA LATA 2016–2022

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. CZĘŚĆ OPISOWO - DIAGNOSTYCZNA	5
1. Położenie	5
2. Demografia	8
3. Sfera społeczna i edukacja	13
3.1. Współpraca społeczna	13
3.2. Aktywność społeczna mieszkańców	16
3.3. Gminna biblioteka publiczna	18
3.4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopnicy	20
3.5. Opieka zdrowotna	25
3.6. Bezpieczeństwo	26
3.7. Edukacja	26
4. Rolnictwo, gospodarka i rynek pracy	30
4.1. Rolnictwo i hodowla	30
4.2. Gospodarka	34
4.3. Rynek pracy	38
5. Infrastruktura i środowisko	40
5.1. Infrastruktura techniczna i budowlana	40
5.2. Infrastruktura transportowa	41
5.3. Wodociągi, kanalizacja, sieć gazownicza, elektryczna, telefoniczna i internetowa	44
5.4. Gospodarka śmieciowa	47
5.5. Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	48
5.6. Środowisko	49
6. Dziedzictwo kulturowe	52
7. Finanse gminy	54
II. CZĘŚĆ PROGRAMUJĄCO - STRATEGICZNA	56
1. Analiza problemów	56
1.1. Diagnoza PAS	56
1.2. Analiza problemów komunikacyjnych w ramach Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	61
1.3. Analiza SWOT	63
2. Misja i wizja	67
2.1. Misja gminy Konopnica	67
2.2. Wizja rozwoju gminy Konopnica	67
3. Cele strategiczne	69
3.1. Obszary strategii	69
3.2. Hierarchia celów	70
3.3. Szczegółowy opis celów Strategii	73
4. Powiązanie z innymi dokumentami	93

III.	WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	99
1.	Wdrażanie strategii.....	99
2.	Ewaluacja i monitoring	101
2.1.	Ogólne zasady systemu ewaluacji i monitoringu Strategii.....	101
2.2.	Zasady działania Zespołu ds. Ewaluacji i Monitoringu.....	102
2.3.	Metodologia określania wartości wskaźników	104
3.	Dokumenty powiązane	105
	Zestawienie skrótów.....	106
	Spis rysunków	107
	Spis tabel	107

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016–2022 jest podstawowym dokumentem planistycznym, określającym długookresowo kierunki rozwoju gminy w kolejnych latach. Obejmuje strategiczne obszary rozwojowe oraz cele podstawowe i szczegółowe wyznaczone w oparciu o przyjęte założenia. Horyzont czasowy, jakim objęta jest Strategia, wiąże się z perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2014–2020. Aby w pełni wykorzystać szanse, jakie dają środki unijne, należy podjąć odpowiednie działania związane z ich skuteczną absorpcją. W tym celu opracowana została niniejsza Strategia, jako podstawowy dokument zawierający priorytetowe kierunki rozwoju gminy Konopnica na nowy okres programowania unijnego, zgodnie z zasadą N+2 przyjętą w dokumentach unijnych (zatem wydłużony o kolejne 2 lata). Za sprawą dokumentu strategicznego gmina może efektywnie wykorzystać własne zasoby, w tym zasoby finansowe, rzeczowe czy społeczne, oraz określić sposoby przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom.

Przygotowana Strategia pozwala na określenie najbardziej efektywnych działań mogących zapewnić optymalizację rozwoju całego obszaru gminy we wszystkich kluczowych sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz infrastrukturalnej.

Dokument składa się z dwóch zasadniczych części odpowiadających logice procesu strategicznego, a stanowią go:

- część opisowo-diagnostyczna,
- część programująco-strategiczna.

Celem części opisowo-diagnostycznej jest ocena stanu obecnego oraz występujących tendencji w obszarach zdefiniowanych jako kluczowe, z punktu widzenia programowania strategicznego, tj.:

- Położenie;
- Demografia;
- Sfera społeczna i edukacja;
- Rolnictwo, gospodarka i rynek pracy;
- Infrastruktura i środowisko;
- Dziedzictwo kulturowe;
- Finanse gminy.

Część pierwsza daje aktualny obraz gminy, pozwalający na sformułowanie problemów występujących w kluczowych obszarach wymagających interwencji. W oparciu o nie w części programująco-strategicznej przeprowadzona została analiza silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Na jej potrzeby wykorzystane zostały także doświadczenia dwóch projektów realizowanych w gminie Konopnica, a mających na celu poprawę jakości działania lokalnego samorządu oraz wzrost aktywności obywatelskiej wśród mieszkańców. Były to: „Program Aktywności Samorządowej PAS – innowacyjne narzędzie monitorowania usług publicznych” realizowany w latach 2011-2015 oraz „Nowoczesne standardy współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi” realizowany w latach 2014-2015. Programowanie działań strategicznych jest zatem wynikiem analizy danych zgromadzonych w części opisowo-diagnostycznej, a także postulatów zgłaszanych przez mieszkańców gminy.

Zostały one poddane ocenie pod kątem szans oraz zagrożeń, a także możliwości oddziaływania poprzez narzędzia, jakimi dysponuje gmina.

Część druga dokumentu wyznacza cele strategiczne w najważniejszych obszarach z punktu widzenia oddziaływania gminy. Przedstawione zostały cele główne oraz szczegółowe odpowiadające przyjętej misji rozwoju gminy.

Kolejny podrozdział wskazuje na powiązania z innymi dokumentami (o charakterze strategicznym), wypracowanymi na różnych szczeblach: od dokumentów unijnych, poprzez ogólnokrajowe, wojewódzkie aż do innych opracowań powstałych lub powstających równolegle na szczeblu gminy. Istotnym elementem dokumentu jest także podrozdział, w którym zostały ujęte zasady wdrażania, monitorowania i ewaluacji niniejszej strategii służące do oceny stopnia jej realizacji.

Ważnym adresatem Strategii Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016-2022 jest również otoczenie jednostki, szczególnie:

- Sąsiednie gminy oraz gminy zrzeszone w Lokalnej Grupie Działania „Kraina wokół Lublina”,
- Powiat Lubelski,
- Zarząd Województwa Lubelskiego,
- Wojewoda Lubelski,
- Organizacje samorządu gospodarczego o ponadlokalnym zasięgu,
- Organizacje rządowe, samorządowe i pozarządowe o ponadlokalnym zasięgu (regionalnym i krajowym),
- Potencjalni inwestorzy,
- Zagraniczni partnerzy samorządowi Gminy Konopnica.

Współpraca i komunikacja z wymienionymi partnerami będzie jednym z czynników decydujących o powodzeniu realizacji Strategii, podobnie jak kluczowe będzie zaangażowanie mieszkańców gminy oraz podmiotów działających na jej terenie (przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych) w proces współtworzenia rozwiązań konkretyzujących zapisy niniejszego dokumentu.

I. CZĘŚĆ OPISOWO - DIAGNOSTYCZNA

1. Położenie

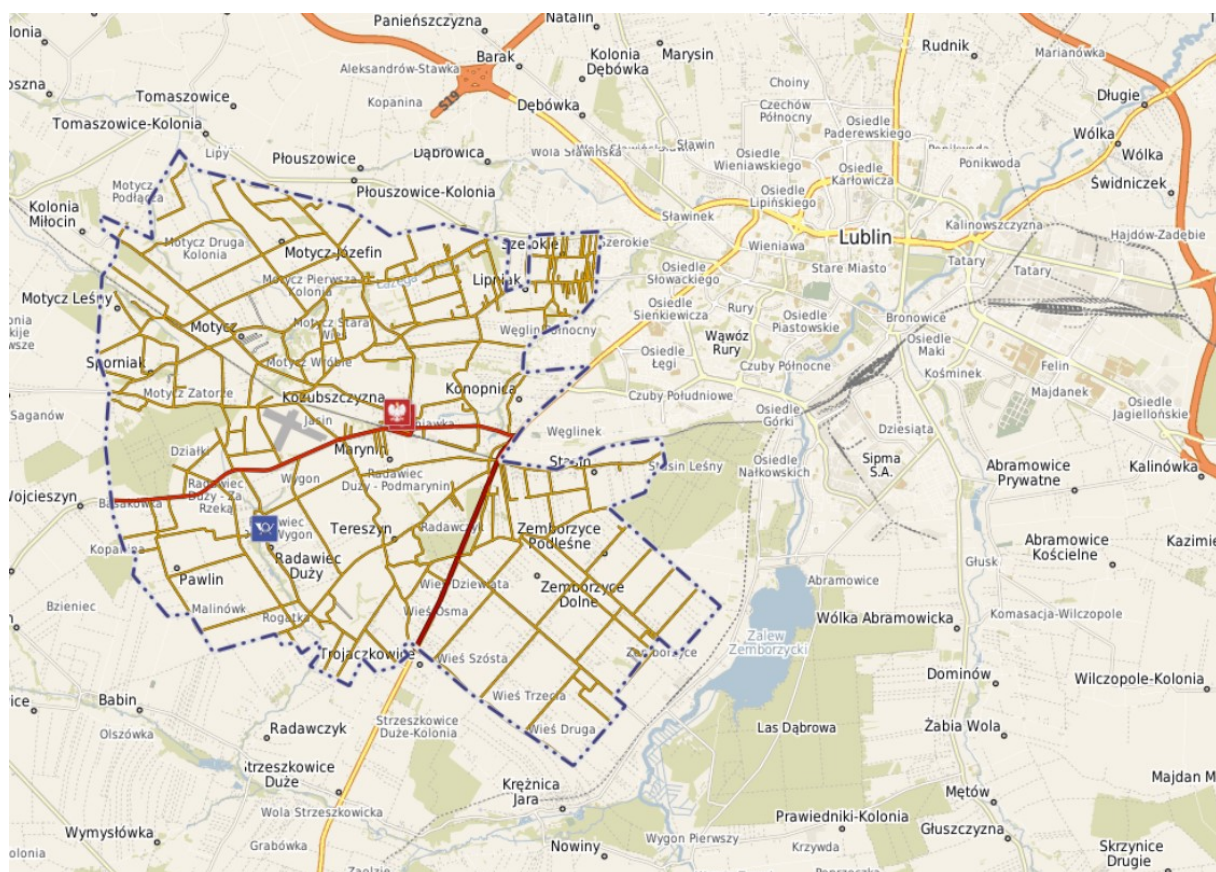
Charakterystyczną cechą Gminy Konopnica jest położenie w bliskim sąsiedztwie Lublina, będącego stolicą województwa i zarazem największym ośrodkiem miejskim we wschodniej Polsce. Gmina Konopnica graniczy również z innymi gminami wiejskimi: od północy z Gminą Jastków, od południa z Gminą Niedzwica Duża, od zachodu z gminami Wojciechów i Bełżyce. Wraz z wymienionymi jednostkami wchodzi w skład powiatu lubelskiego ziemskiego.

Przez obszar gminy przebiegają szlaki komunikacyjne o znaczeniu ogólnokrajowym: droga krajowa nr 19 oraz planowana zachodnia część obwodnicy Lublina. W niedalekim sąsiedztwie znajduje się również droga krajowa nr 17. Duże znaczenie ma także przecinająca gminę droga wojewódzka nr 747, łącząca Konopnicę z mostem na Wiśle w miejscowości Kamień. Ponadto ważną rolę w transporcie kolejowym odgrywa remontowana aktualnie linia Dęblin – Lublin. Na terenie jednostki znajduje się stosunkowo gęsta sieć dróg gminnych, opisana bardziej szczegółowo w części poświęconej infrastrukturze.

Fakty te sprawiają, że gmina, choć wiejska, posiada nieco inną specyfikę odróżniającą ją od pozostałych, a dyktowaną zarówno jej podmiejskim, jak też tranzytowym charakterem. W skali powiatu najbardziej podobne pod tym względem są gminy Wólka oraz Głusk (także sąsiadujące z Lublinem).

Powierzchnia gminy wynosi 93 km² i jest to wartość niższa od przeciętnej dla gmin województwa, a także dla powiatu (średnia to 112 km²). Powierzchnia gminy stanowi 5,53% całkowitej powierzchni powiatu. Administracyjny podział gminy obejmuje 21 sołectw: Konopnica, Kozubszczyzna, Lipniak, Marynin, Motycz, Motycz-Józefin, Motycz-Konopnica, Motycz Leśny, Pawlin, Radawczyk Drugi, Radawiec Duży, Radawiec Mały, Sporniak, Stasin, Szerokie, Tereszyn, Uniszowice, Zemborzyce Dolne, Zemborzyce Podleśne, Zemborzyce Tereszyńskie i Zemborzyce Wojciechowskie. Na jedno sołectwo przypada obszar około 442 ha. Osadnictwo na terenie gminy cechuje się wysokim stopniem rozproszenia. Jest to w dużej mierze skutek uwarunkowań historycznych, gdyż największe i najstarsze spośród miejscowości z terenu gminy otoczone są licznymi koloniami. Z punktu widzenia rozbudowy infrastruktury, szczególnie komunikacyjnej i wodno-kanalizacyjnej takie rozproszenie jest niekorzystne. Ponadto brakuje dominującego ośrodka osadniczego, co nie sprzyja wykształceniu się centrum usługowo-handlowego. Liczne w gminie punkty handlowe i usługowe są obecne na terenie całej gminy, a ich największe zagęszczenie występuje w miejscowościach Konopnica i Kozubszczyzna. Nie ma dużych centrów handlowych, czego przyczyną jest komunikacyjna bliskość Lublina.

Rysunek 1: Mapa gminy Konopnica oraz głównych szlaków komunikacyjnych (źródło: e-mapy.pl)



Gmina Konopnica jest także częścią Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego (LOF). Lubelski Obszar Funkcjonalny obejmuje obszar miast i gmin, które zawarły w tym celu stosowne porozumienie o współpracy i wspólnej realizacji przedsięwzięć o skali ponadgminnej/miejskiej. W jego skład weszły miasta: Lublin, Lubartów, Świdnik, miasta i gminy: Nałęczów oraz Piaski, a także gminy wiejskie: Głusk, Jastków, Konopnica, Lubartów, Mełgiew, Niedrzwica Duża, Niemce, Strzyżewice, Jabłonna, Spiczyn i Wólka. Liderem projektu jest miasto Lublin, które będzie realizowało przedmiotowy projekt w partnerstwie z pozostałymi gminami.

Poszczególne gminy znajdują się w granicach następujących powiatów województwa lubelskiego: miasta Lublin – jako powiatu grodzkiego, powiatu lubelskiego (ziemskiego), powiatu lubartowskiego, powiatu puławskiego i powiatu świdnickiego. Zakres terytorialny oddziaływania LOF ilustruje poniższa mapka:

Rysunek 2: Mapa samorządów wchodzących w skład Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego



2. Demografia

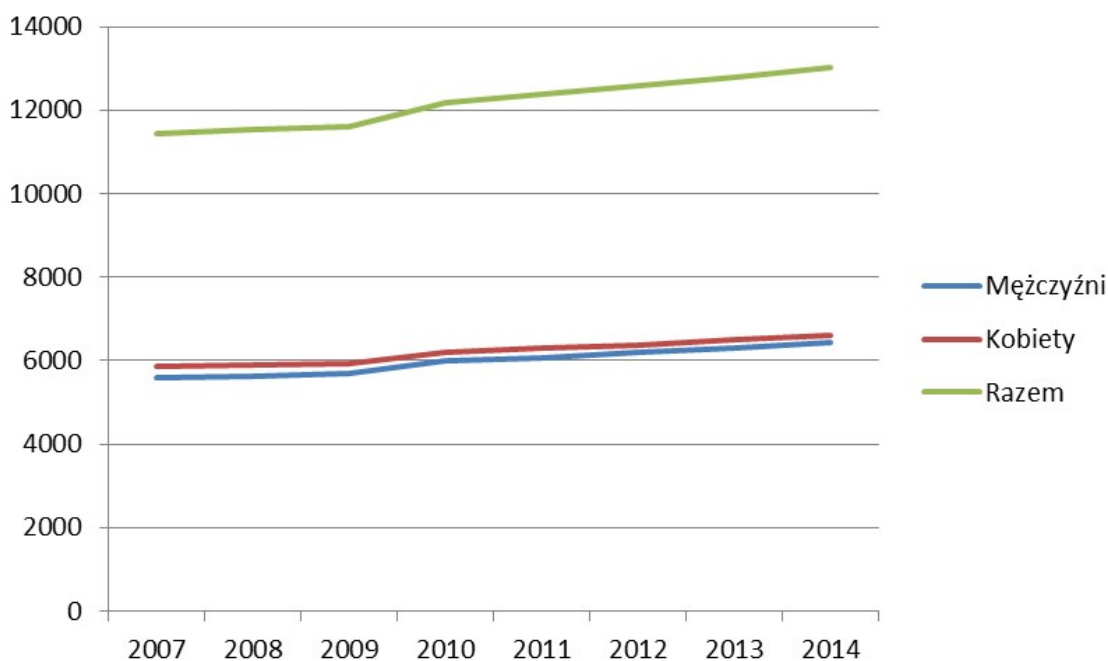
Gminę Konopnica zamieszkuje obecnie 13.016 osób (według GUS na dzień 31.12.2014). Jest to w skali województwa wartość wysoka, liczba ta stanowi bowiem 8,55% ogółu liczby mieszkańców powiatu, podczas gdy udział powierzchni gminy w ogólnej powierzchni powiatu wynosi 5,53%. Liczba ludności na przestrzeni lat 2007-2014 uległa wzrostowi o 1.584 osób (z 11.432 do 13.016 osób), według danych GUS.

Tabela 1: Liczba ludności gminy Konopnica w latach 2007-2014 (oprac. wł. na podst. danych GUS)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mężczyźni	5586	5636	5681	5984	6076	6206	6303	6419
Kobiety	5846	5910	5934	6211	6293	6383	6487	6597
Razem	11432	11546	11615	12195	12369	12589	12790	13016

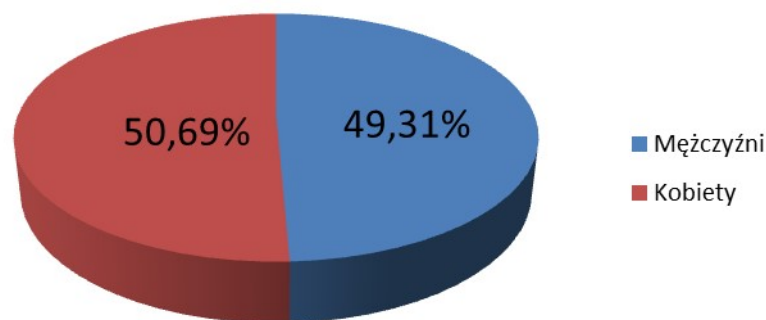
Poniższy wykres obrazuje zmiany liczby ludności na przestrzeni ostatnich lat.

Rysunek 3: Zmiana liczby ludności gminy Konopnica w latach 2007-2014 (oprac. wł. na podst. danych GUS)



W opisanym okresie liczba ludności wzrosła o 13,85% i był to wzrost stały choć powolny. Lekko zarysowującą się tendencją jest zrównywanie się liczby mężczyzn i kobiet. Obecnie odsetek kobiet wynosi 50,69%, zaś mężczyzn 49,31%. Świadczy to o zrównoważonej strukturze demograficznej płci. W przypadku powiatu jest to 51,08% kobiet i 48,92% mężczyzn.

Rysunek 4: Procentowy udział kobiet i mężczyzn w całkowitej liczbie ludności gminy (oprac. wł.)



Wzrost liczby mieszkańców wpłynął również na wzrost gęstości zaludnienia, która zwiększyła się do blisko 140 os./km². Dla porównania wzrost w poprzednim okresie, tj. w latach 1995-2006 – nastąpił z poziomu 106,5 do wartości 118,2 osoby na 1 km². Dla porównania gęstość zaludnienia w powiecie lubelskim w roku 2014 wyniosła 89,5 osoby na 1 km², w województwie wskaźnik ten był na poziomie 85,5 osób/km². Gmina Konopnica jest zatem obszarem stosunkowo gęstego zaludnienia, co przy wskazanej wcześniej rozproszonej strukturze osadniczej rodzi liczne trudności w kształtowaniu polityki przestrzennej oraz inwestycji infrastrukturalnych. W odniesieniu do poszczególnych miejscowości z terenu gminy liczba mieszkańców przedstawia się następująco:

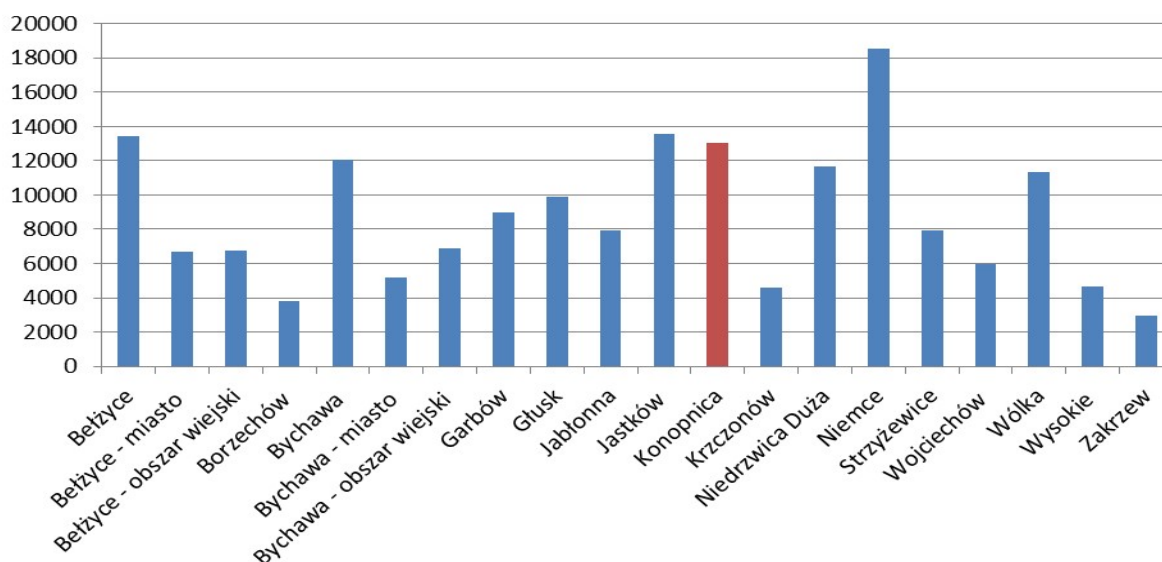
Tabela 2: Liczba ludności w miejscowościach gminy Konopnica (wg danych z UG)

Sołectwo / wieś	Ludność na 31.12.2014
Konopnica	1405
Kozubszczyzna	934
Lipniak	496
Marynin	698
Motycz	1616
Motycz-Józefin	247
Motycz Leśny	184
Pawlin	244
Radawczyk Drugi	278
Radawiec Duży	1427
Radawiec Mały	263
Sporniak	246
Stasin	697
Szerokie	653
Tereszyn	322

Uniszowice	751
Zemborzyce Dolne	473
Zemborzyce Podleśne	752
Zemborzyce Tereszyńskie	563
Zemborzyce Wojciechowskie	394

Na tle innych gmin powiatu lubelskiego liczba ludności Gminy Konopnica plasuje ją wśród największych: spośród gmin wiejskich liczniejsze są jedynie Niemce oraz Jastków, a także miasto i gmina Bełżyce.

Rysunek 5: Ludność gmin i miast powiatu lubelskiego na 31.12.2014 (oprac. wł. na podstawie danych GUS)



Na wzrost liczby ludności przeważający wpływ ma dodatnie saldo migracji, utrzymujące się od kilku lat na zbliżonym poziomie około dwustu osób rocznie, co stanowi ok. 20% ogólnego salda migracji powiatu lubelskiego.

Rysunek 6: Saldo migracji ludności w gminie Konopnica w latach 2009 – 2013 (źródło: GUS)



Z kolei wskaźniki przyrostu naturalnego w gminie oscylują w ostatnich latach wokół zera, co jest jednak charakterystyczne dla większości gmin wiejskich Lubelszczyzny. Dla powiatu lubelskiego wskaźniki przyrostu naturalnego wyniosły odpowiednio -0,4 w roku 2013 i -0,2 w roku 2014. W województwie lubelskim były to wartości wynoszące odpowiednio -1,4 i -1,1. Z kolei dla gmin wiejskich województwa, współczynniki te są jeszcze mniej korzystne i wynosiły odpowiednio -2,5 oraz -2,2. Jak zaznaczono wyżej, te niekorzystne tendencje są do pewnego stopnia równoważone przez napływ ludności i dodatnie saldo migracji. Zmiany wskaźników migracji w latach 2008-2014 obrazuje poniższa tabela.

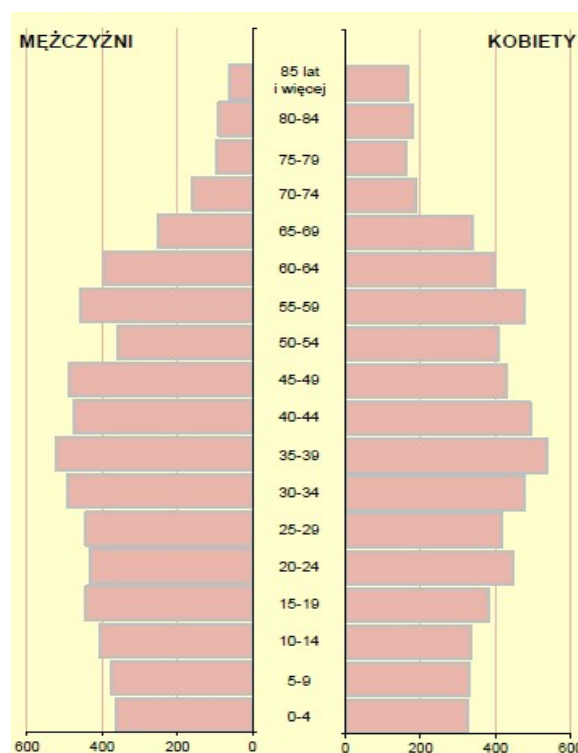
Tabela 3: Saldo migracji, dane porównawcze z powiatu i innych gmin wiejskich województwa (oprac. wł. na podstawie danych GUS i UG)

Rok:	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Konopnica	121	81	222	185	200	229
Powiat Lubelski	752	874	1219	969	1054	1135
Gminy Wiejskie WL	-190	-720	8	-483	-604	-224
Województwo Lubelskie	-4118	-4237	- 4867	-4960	- 5018	-4954

Powyższe zestawienie pokazuje, że w skali województwa oraz gmin wiejskich województwa następuje stały odpływ ludności. Dodatnie saldo jest z kolei udziałem gmin powiatu lubelskiego, w tym gminy Konopnica.

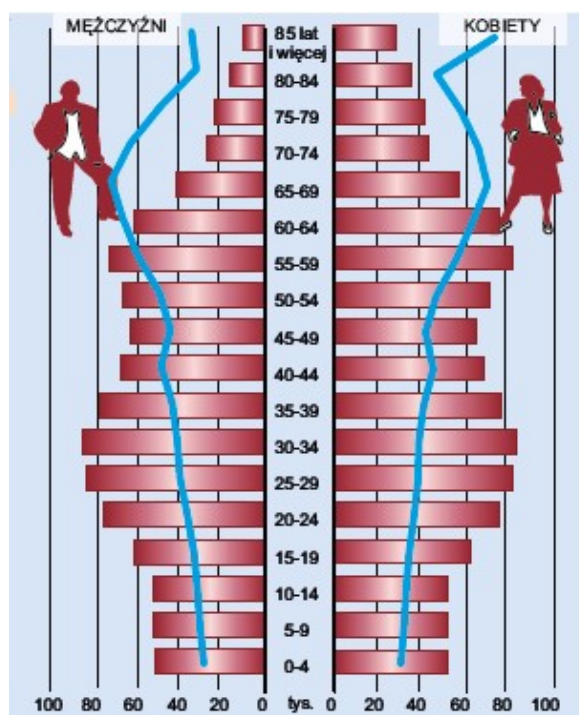
Ważnym składnikiem analizy ludnościowej jest piramida demograficzna obrazująca rozkład liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych (średnio co 5 lat), w podziale na mężczyzn i kobiety. W oparciu o nią można sformułować prognozę demograficzną dla gminy na kolejne dekady.

Rysunek 7: Piramida wiekowa ludności gminy Konopnica (źródło: GUS)



W przypadku gminy Konopnica jest ona relatywnie dobra – np. w porównaniu z powiatem, czy województwem lubelskim. Pozytywnym elementem jest duży udział ludności w grupie 30-49 lat. Zwraca jednak uwagę malejąca liczba najmłodszych mieszkańców, co w perspektywie dwóch kolejnych dekad może dać efekt odwróconej piramidy. Prognozy dla całego województwa lubelskiego są w tej mierze pesymistyczne, a nie istnieją przesłanki aby wnioskować, że sytuacja w gminie będzie znacząco odmienna. Poniżej znajduje się aktualna piramida demograficzna dla całego województwa lubelskiego wraz z prognozą na rok 2050.

Rysunek 8: Piramida wiekowa ludności województwa lubelskiego wraz z prognozą na rok 2050 [na niebiesko] (źródło: GUS)



Na podstawie przedstawionych analiz demograficznych można założyć, że w perspektywie czasowej niniejszej Strategii liczba ludności gminy będzie się wciąż zwiększać, ale w prognozie długookresowej +30 lat niekorzystne czynniki demograficzne dadzą o sobie znać, w szczególności w postaci zmiany struktury wiekowej lokalnej społeczności, a co za tym idzie zmian jej potrzeb i oczekiwań, w tym potrzeb w zakresie usług publicznych świadczonych przez samorząd gminny i jego organy oraz jednostki.

Ponadto, jak zauważono wcześniej, rozwój osadnictwa na terenie gminy wywołany migracją ze strony mieszkańców pobliskiego Lublina, (którzy budują domy w bliskim sąsiedztwie aglomeracji), rodzi konieczność podejmowania odpowiednich działań ze strony samorządu, np. w postaci inwestycji w sieć drogową, kanalizacyjną, czy sferę usług publicznych. Szczególnie atrakcyjnie położone miejscowości (wchodzące w skład gminy) stają się miejscem zamieszkania dla najzamożniejszej części mieszkańców miasta, w tym dla wielu osób ważnych dla życia społeczno-kulturalnego. Gmina posiada wciąż nie do końca wykorzystany potencjał związany z budowaniem swojej marki w oparciu o ten element wizerunkowy. W bieżącym horyzoncie czasowym wysoki stopień zaludnienia oraz utrzymująca się dynamika osadnictwa wymagać będą kontynuowania inwestycji zakresu infrastruktury technicznej oraz w coraz większym stopniu społecznej.

3. Sfera społeczna i edukacja

3.1. Współpraca społeczna

Niezwykle istotną sferą z punktu widzenia kolejnych dokumentów strategicznych jest sfera społeczna. Opisane w poprzednim podrozdziale uwarunkowania demograficzne związane z postępującym starzeniem się społeczeństwa będą jednym z istotnych czynników determinujących rozwój działań długofalowych w sferze społecznej. Obszar ten często jest kojarzony w pierwszej kolejności z pomocą społeczną i świadczeniami przez Ośrodek Pomocy Społecznej usługami na rzecz ludności, najczęściej z grup defaworyzowanych. Jednak równie istotnym elementem prawidłowego funkcjonowania sfery społecznej jest rozwinięta sieć organizacji pozarządowych oraz różnorodnych form współpracy ze środowiskiem NGO. W tym zakresie w ostatnich latach, w gminie realizowane były liczne inicjatywy aktywizujące.

Projekt „Program Aktywności Samorządowej – PAS...” miał na celu poprawę jakości usług publicznych poprzez wdrożenie w gminie nowego systemu monitorowania oraz zaangażowanie mieszkańców w proces konsultowania i podejmowania decyzji w sprawach ważnych dla lokalnej społeczności.

Zmiana dotychczasowego podejścia do systemu monitoringu usług publicznych okazała się niezbędna. Wdrożenie partycypacyjnego modelu zarządzania PAS sprawiło, że pracownicy administracji zyskali wiedzę jak skutecznie reagować na głos obywatelski oraz w jakich obszarach poprawić jakość działania. Zintegrowany system monitorowania usług pozwolił samorządowi gminy w sposób dogłębny poznać jakość życia mieszkańców, potrzeby oraz oczekiwania pracodawców i lokalnych przedsiębiorców, a tym samym skuteczniej wspierać i rozwiązywać problemy społeczności lokalnej. Efektem realizacji projektu był szereg zgłoszonych przez mieszkańców gminy inicjatyw zmierzających do poprawy jakości życia i zarządzania w gminie Konopnica. Diagnoza wypracowana w trakcie spotkań RADAR z udziałem mieszkańców oraz w wyniku opracowania efektów ankiety publicznej dystrybuowanej w latach 2012-2014 stała się również ważnym elementem niniejszej strategii.

Projekt „Wdrożenie standardów współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi” zrealizowany został w celu wypracowania modelu współpracy jednostek samorządowych z działającymi na ich terenie organizacjami pozarządowymi. W ramach wdrażania projektu w gminie Konopnica wdrożono standardy zarządzania w oparciu o podręcznik „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych” opisujący 3 płaszczyzny współpracy, a w ramach każdej z płaszczyzn po 6 obszarów działania. W przypadku Urzędu Gminy Konopnica do wdrożenia wybranych zostało 6 poniższych obszarów, którymi były:

W płaszczyźnie I - Współpraca samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań:

- Obszar 2 - *Wzajemne informowanie się samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych o planach, zamierzeniach i kierunkach działań.*
- Obszar 4 - *Konsultowanie założeń projektów i aktów normatywnych oraz zasad realizacji innych przedsięwzięć.*

W płaszczyźnie II - *Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych*

- Obszar 1 - *Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych.*
- Obszar 3 - *Partnerstwo projektowe w realizacji zadań publicznych.*

W płaszczyźnie III - *Infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności.*

- Obszar 1 - *System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych.*
- Obszar 3 - *Partnerstwo lokalne.*

Każdemu z obszarów w podręczniku „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych” przypisany został szereg wskaźników pomiaru (minimalnych oraz zalecanych) oraz wzorców realizacji. Oprócz tego stworzone zostały dodatkowe wskaźniki opisujące jakość współpracy pomiędzy stronami. Wdrażanie odbywało się w oparciu o zasady ogólne wynikające z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie:

- efektywność,
- pomocniczość,
- jawność,
- suwerenność stron,
- uczciwa konkurencja,
- partnerstwo,
- równość szans.

Wdrażanie standardów odbywało w toku spotkań trzyosobowego zespołu roboczego ds. wdrażania. Konsultacje te rozpoczęły się w maju 2014, a zakończyły w marcu 2015. Efektem prac stało się sześć procedur opisujących i regulujących współpracę JST i NGO w wymienionych obszarach. Ponadto wypracowany został Roczny Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2015 oraz Wieloletni Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2015-2018.

Lokalna Grupa Działania „Kraina wokół Lublina”

Niezwykle ważnym elementem dynamizującym rozwój społeczny oraz aktywność obywatelską w zakresie działania na rzecz gminy odgrywa Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania na Rzecz Rozwoju Gmin Powiatu Lubelskiego „Kraina wokół Lublina” powstałe w kwietniu 2008 roku. Do Stowarzyszenia należy 50 członków reprezentujących sektory: publiczny, społeczny i gospodarczy. Udział LGD w programie LEADER i realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) pozwoliły na pozyskanie środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dla gminy Konopnica, a także innych, wchodzących w skład stowarzyszenia (Bełżyce, Borzechów, Bychawa, Garbów, Głusk, Jabłonna, Jastków, Krzczonów, Niedrzwica Duża, Niemce, Strzyżewice, Wólka, Wysokie, Zakrzew). Lokalna Strategia Rozwoju LGD była realizowana w latach 2009-2015 i obejmowała działania w czterech obszarach:

- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (adresowany do rolników i ich rodzin);

- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw (adresowany do przedsiębiorców, rolników i innych osób prowadzących lub podejmujących działalność gospodarczą, zatrudniających mniej niż 10 osób);
- Odnowa i rozwój wsi (adresowany do gmin, instytucji kultury, kościołów, związków wyznaniowych i organizacji pozarządowych);
- Małe projekty (adresowany do przedsiębiorców, rolników, gmin oraz organizacji pozarządowych).

Głównym zadaniem LGD w perspektywie lat 2009-2015 był wybór projektów do realizacji w ramach środków przyznanych na wdrożenie strategii. Ze środków przeznaczonych na realizację celów LSR w ramach programu Leader dofinansowywane były przedsięwzięcia w zakresie:

- wsparcia dla firm (tworzenie nowych i modernizacja istniejących przedsiębiorstw z różnych branż, chcących wprowadzać nowe technologie i poszerzać swoje rynki zbytu; wspólne działania promocyjne),
- poprawy oferty spędzania wolnego czasu (budowa i modernizacja placów zabaw, organizacja imprez kulturalno-edukacyjnych dla dzieci),
- wzmocnienia bazy sportowej i promocji imprez sportowych (budowa i modernizacja obiektów sportowo – rekreacyjnych, organizacja imprez sportowo – rekreacyjnych, szkoleń i warsztatów, zakup strojów, sprzętu dla klubów oraz zespołów sportowych i in.),
- kultury (budowa i modernizacja obiektów kulturalnych, organizacja imprez rekreacyjno-kulturalnych, szkoleń i warsztatów, tworzenie muzeów, izb regionalnych itp., zakup strojów i instrumentów dla zespołów artystycznych, wydawanie publikacji o charakterze kulturalnym, związanym z lokalną historią, kultywowaniem tradycji itp.)
- tworzenia szlaków turystycznych „Kraina wokół Lublina” (tworzenie nowych i modernizacja istniejących gospodarstw agroturystycznych, zagospodarowanie i odnowa centrów wsi i miejsc znajdujących się na szlakach turystycznych, wytyczanie oraz oznakowanie tras turystycznych itp.)
- promowania lokalnej sztuki kulinarnej (tworzenie nowych przedsiębiorstw branży przetwórstwa rolno-spożywczego, promocja produktów lokalnych i szkolenia w tym zakresie).

3.2. Aktywność społeczna mieszkańców

Podstawą do włączenia się gminy w opisane działania animujące sferę społeczną była sieć organizacji pozarządowych realizujących swoje projekty na terenie gminy. Najliczniejsze z nich są działające w formie stowarzyszeń Ochotnicze Straże Pożarne, których to jednostek na terenie gminy jest dwanaście (OSP Motycz, OSP Motycz Leśny, OSP Konopnica, OSP Kozubszczyzna, OSP Szerokie, OSP Uniszowice, OSP Zemborzyce Tereszyńskie, OSP Radawczyk Drugi, OSP Pawlin, OSP Radawiec Duży, OSP Tereszyn, OSP Marynin). Są one zrzeszone w Zarządzie Gminnym Związku OSP. Łącznie jednostki OSP zrzeszają 370 członków. Wśród działających w gminie organizacji są także inne, wymienione niżej podmioty:

„Stowarzyszenie Pracownia Twórczych Działań”. Do głównych celów tej organizacji należą:

- prowadzenie działalności artystycznej, kulturalnej, edukacyjnej,
- tworzenie nowych pracowni działań twórczych,
- współpraca z ośrodkami, organizacjami o podobnym profilu w kraju i za granicą,
- animowanie, wspieranie, rozwijanie i propagowanie rozwoju lokalnej kultury, sztuki oraz wszelkich działań sprzyjających rozwojowi jednostki,
- zrzeszanie osób zainteresowanych powstawaniem, prezentowaniem i promocją nowych idei, form kreacji, ekspresji artystycznej i kulturalnej,
- działania na rzecz integracji europejskiej,
- działania na rzecz zwiększenia aktywnego udziału społeczeństwa w życiu publicznym,
- działanie na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu,
- wspomaganie i organizowanie działań na rzecz rozwoju kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- promocja i organizacja aktywnego wypoczynku,
- wspieranie i organizowanie działań proekologicznych,
- prowadzenie działań integracyjnych, wspieranie idei równouprawnienia i tolerancji,
- działanie na rzecz integracji dzieci z zaburzeniami fizycznymi, emocjonalnymi i psychicznymi z resztą społeczności.

Stowarzyszenie prowadzi działania na terenie Ośrodka Działań Twórczych Gminy Konopnica w Radawczyku Drugi, Domu Kultury w Motyczu, wspinalni przy Jednostce Straży Pożarnej na ul. Zemborzyckiej w Lublinie, a także na terenie innych placówek w gminie.

Ponadto projekty na terenie Gminy Konopnica prowadzi Stowarzyszenie Skaut, (z siedzibą w Lublinie). Realizuje, m.in. projekt „Pobudzanie aktywności obywatelskiej poprzez nabywanie nowych umiejętności podczas warsztatów kulturalno-społecznych na rzecz środowiska i społeczeństwa Gminy Konopnica”. Organizuje także kolonie i zimowiska dla dzieci z terenu gminy, często w partnerstwie z Urzędem Gminy. Stowarzyszenie współpracuje też z miejscowym gimnazjum w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć. W 2011 roku było współorganizatorem wyjazdu grupy rodziców i dzieci, ze szkół prowadzonych przez Gminę Konopnica, na stok narciarski do Bobliwa. W 2010 roku mieszkańcy gminy uczestniczący w projekcie "Wakacje ze sztuką" wzięli udział w jesiennym rodzinnym spływie kajakowym po Roztoczu.

Wśród organizacji działających w szeroko rozumianej sferze społecznej warto także wymienić Ludowy Klub Sportowy „Sokół Konopnica” prowadzący sekcję piłki nożnej. W sezonie 2014/2015 klub występował w klasie okręgowej. Boisko sportowe, na którym klub rozgrywa mecze i organizuje zajęcia sportowe znajduje się w Radawcu Dużym obok stacji meteo usytuowanej przy lotnisku Aeroklubu Lubelskiego, które położone jest przy drodze wojewódzkiej 747.

Wśród innych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy znajdują się:

- Fundacja Szkoła Przyszłości,
- Towarzystwo „Nowa Kuźnia”,
- UKS Widok,
- Klub OYAMA Karate Lublin,
- KS Uniszowice.

Istotnym elementem aktywności mieszkańców jest również ich zaangażowanie w sferze społeczno-religijnej. Teren gminy podzielony jest pomiędzy cztery parafie. Największa i najstarsza z nich to datująca swoje powstanie na XIV wiek parafia Konopnica, licząca obecnie około 4.000 wiernych, a obejmująca swym zasięgiem miejscowości: Konopnica, Kozubszczyzna, Marynin, Stasin, Tereszyn, Uniszowice, część Zemborzyc Tereszyńskich, a także niewielką część miasta Lublina. Parafia posiada kościół parafialny w Konopnicy i kaplicę w Uniszowicach.

Parafia w Motyczu, Istniejąca od 1922 roku, liczy około 2.000 wiernych, a w jej skład wchodzi wsie: Motycz, Motycz Leśny, Motycz-Józefin i Sporniak. Najmłodszą parafią na terenie gminy jest, erygowana w roku 1988, parafia w Radawcu Dużym. Obejmuje ona swym zasięgiem miejscowości Radawiec Duży i Mały, Radawczyk Drugi i Pawlin. Liczy około 2.000 wiernych. Mieszkańcy Zemborzyc Dolnych, Zemborzyc Podleśnych, Zemborzyc Wojciechowskich i częściowo Zemborzyc Tereszyńskich należą do parafii Lublin-Zemborzyce. Mieszkańcy miejscowości Szerokie i Lipniak należą z kolei do parafii św. Trójcy w Lublinie. Miejscowe parafie angażują mieszkańców w działalność nie tylko religijną ale i społeczno-kulturalną.

3.3. Gminna biblioteka publiczna

Historia biblioteki publicznej w Konopnicy sięga 1949 roku. Początkowo mieściła się w domach prywatnych, a w 1989 roku została przeniesiona do lokalu w Kozubszczyźnie, w którym funkcjonuje do dziś. Obecna siedziba biblioteki odznacza się dobrą lokalizacją, jest po generalnym remoncie przeprowadzonym na początku 2010 roku. Powierzchnia placówki zajmuje 60 m². Biblioteka posiada 3 filie w Motyczu, Radawcu Dużym i Zemborzycach Tereszyńskich. Oprócz bogatego księgozbioru biblioteka główna oraz jej filie proponują mieszkańcom ciekawą ofertę kulturalno-oświatową: spotkania autorskie, konkursy, wystawy objazdowe i wystawki okolicznościowe, lekcje biblioteczne oraz inne imprezy biblioteczne. Gromadzi także materiały regionalne oraz prowadzi kronikę biblioteczno-środowiskową. W ofercie placówki znajdują się:

- literatura piękna dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- literatura naukowa i popularnonaukowa z różnych dziedzin wiedzy,
- materiały regionalne,
- lektury szkolne,
- czasopisma i gazety,
- bezpłatny dostęp do Internetu.

Ponadto biblioteka prowadzi działalność kulturalno-oświatową, m.in. poprzez:

- spotkania autorskie,
- konkursy: czytelnicze, literackie, plastyczne,
- pasowanie na czytelnika,
- lekcje biblioteczne,
- wystawy książek i innych dokumentów,
- imprezy biblioteczne i cykliczne spotkania okolicznościowe.

Od marca 2015 Biblioteka Publiczna Gminy Konopnica uruchomiła bezpłatny dostęp do około tysiąca e-booków, poprzez platformę IBUK Libra. Różnorodność jej bogatych zasobów (ponad 43 tys. woluminów) oraz bogata oferta przyciągają wielu czytelników o rozmaitych zainteresowaniach i wywodzących się z różnych grup wiekowych, a sama placówka pełni ważną rolę w życiu społeczno-kulturalnym gminy. Statystyki dotyczące skali działań obrazuje poniższa tabela.

Tabela 4: Placówki biblioteczne w gminie Konopnica w latach 2008 – 2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)

Dane:	j.m.	Lata						
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Biblioteki i filie	obiekt	4	4	4	4	4	4	4
Pracownicy bibliotek	osoba	4	5	6	6	6	7	7
księgozbiór	wolumin	39.842	40.694	40.372	41.651	41.342	43.056	43.906
czytelnicy w ciągu roku	osoba	1.751	1.750	1.744	1.759	1.749	1.704	1.584
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wolumin	40.215	39.589	38.527	37.988	37.368	35.471	37.398

Uzupełnieniem oferty gminy w zakresie krzewienia aktywności społecznej i kulturalnej jest działalność Domu Kultury w Motyczu. Placówka kieruje swoją ofertę do mieszkańców zainteresowanych rozwijaniem zainteresowań w zakresie rękodzieła, muzyki, tańca i śpiewu. Jest także miejscem spotkań gromadzącym aktywnych mieszkańców, np. Koła Gospodyń Wiejskich, zespoły muzyki ludowej i tańca. Znajduje się tam także salka pamięci mieszcząca pamiątki związane z dziedzictwem lokalnym. W roku 2008 w budynku Domu Kultury otwarto jedno z pierwszych w powiecie lubelskim, Centrów kształcenia na odległość. Lokal został wyposażony w stały dostęp do Internetu, czytelnię oraz wykwalifikowaną kadrę szkoleniową. Ponadto przy szkole podstawowej w Motyczu funkcjonuje dziecięca orkiestra dęta oraz dziecięcy zespół taneczny, a przy gimnazjum działa młodzieżowy zespół taneczny. Z kolei na terenie remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Radawczyku działa gminny Ośrodek Działań Twórczych, gdzie działalność swoją prowadzą organizacje pozarządowe, koła gospodyń wiejskich i inne podmioty. Jedną z ważnych funkcji placówki, oprócz animacji życia społeczno-kulturalnego mieszkańców jest prowadzenie terapii zajęciowej dla środowisk defaworyzowanych.

3.4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopnicy

Jednym z głównych zadań pomocy społecznej, pełnionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopnicy, jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w godziwych warunkach. Wsparcie to realizuje się poprzez podejmowanie szeregu działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Jednym z jego elementów jest diagnoza problemów występujących w rodzinie. Ma ona zazwyczaj miejsce podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego, który jest wymagany do uzyskania pomocy. Rodzaj, forma i rozmiar świadczonej pomocy są uzależnione od zgłaszanych potrzeb, okoliczności uzasadniających udzielenia pomocy i możliwości OPS. Pomoc jaką ośrodek otacza podopiecznych to przede wszystkim:

- Pomoc finansowa (w zależności od sytuacji: zasiłek celowy, okresowy, stały, celowy specjalny);
- Pomoc rzeczowa - obiady dla dzieci i młodzieży w szkole: podstawowej, gimnazjalnej oraz w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym;
- Pomoc w dotarciu do różnego rodzaju usług specjalistycznych, jak np. prawnik, lekarz, psychoterapeuta itp.;
- Poradnictwo socjalne, które obejmuje m.in. poinformowanie klienta o konsekwencjach podejmowanych przez niego działań lub ich braku, motywowanie do podjęcia i kontynuowania stosownych działań oraz wsparcie w sytuacjach kryzysu i załamania;
- Działanie interwencyjne w sytuacji kiedy klient stanowi sam dla siebie zagrożenie lub gdy to zagrożenie istnieje ze strony innych ludzi (mowa tu w szczególności o zagrożeniu: materialnym, prawnym, zależności fizycznej i psychicznej). Działanie interwencyjne jest zazwyczaj poprzedzone zebraniem niezbędnych informacji, a zaistniała sytuacja wymaga natychmiastowej lub jak najszybszej reakcji, tak aby bezpośrednio nastąpiła zmiana negatywnego stanu.

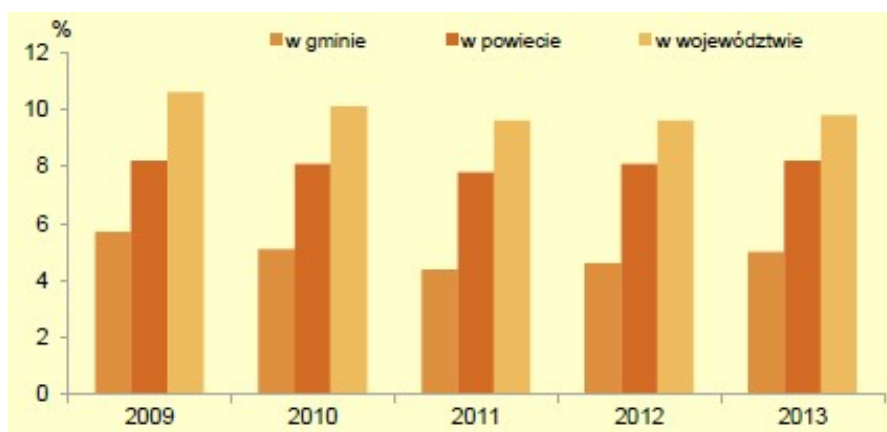
OPS w zakresie swoich zadań statutowych współpracuje z innymi instytucjami m.in. z policją, wymiarem sprawiedliwości, ZUS, KRUS, placówkami służby zdrowia i in. Pracownicy Ośrodka w szczególności zajmują się osobami lub rodzinami, w których występują podane niżej problemy:

- ubóstwo (gdy dochód osoby samotnie gospodarującej jest niższy niż 542 zł netto lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 456 zł netto),
- bezdomność,
- bezrobocie (osoby długotrwale chore lub po 50 roku życia, bez pracy),
- niepełnosprawność orzeczona przez ZUS lub Zespół ds. orzekania o niepełnosprawności,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,

- alkoholizm lub narkomania,
- zdarzenie losowe (np. pożar mieszkania) lub sytuacja kryzysowa.

Jak pokazują dane GUS odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na przestrzeni lat 2009-2013 nieznacznie się waha, zarówno w skali gminy, jak też powiatu i województwa. Spadek miał miejsce w latach 2009-2011, po czym w kolejnych latach nastąpił wzrost.

Rysunek 9: Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności (źródło: GUS)



W liczbach bezwzględnych wydatki na różnego rodzaju świadczenia społeczne rosną:

- Wydatki na świadczenia opiekuńcze wzrosły z 408 tys. zł w roku 2008 do 574 tys. zł w roku 2014, a liczba ich beneficjentów wzrosła z 2.292 do 3.164 osób,
- Łączne wydatki poniesione na realizację świadczeń rodzinnych wzrosły z 2.952 tys. zł w roku 2008 do 3.024 tys. zł w roku 2014, choć liczba świadczeń zmalała o z 32.785 do 25.229

Spadły natomiast wydatki na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, z sumy 2.421 tys. zł do 2.168 tys. zł. Także liczba świadczeń spadła nieznacznie z 30.370 do 21.954.

Przedstawione poniższe tabele pokazują w sposób szczegółowy rodzaj świadczeń, ich liczbę oraz wartość w perspektywie lat 2008-2014.

Tabela 5: Wydatki na świadczenia opiekuńcze oraz liczbę świadczeń wypłaconych w latach 2008 – 2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)

Lp	Lata:	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Wyszczególnienie	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki pielęgnacyjne	317.628	2.076	331.245	2.165	355.266	2.322	376.227	2.459	379.440	2.480	403.920	2.640	416.007	2.719
2.	Świadczenia pielęgnacyjne	90.720	216	100.152	229	190.858	368	279.535	539	373.880	723	353.111	642	329.147	445
3.	Razem	408.348	2.292	431.397	2.394	546.124	2.690	655.762	2998	753.320	3.203	757.031	3.282	745.154	3.164

Tabela 6: Łączne wydatki poniesione na realizację świadczeń rodzinnych w latach 2008 – 2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)

Lp	Lata:	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Wyszczególnienie	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	2.421.208	30370	2.323.238	27684	2.439.214	25927	2.316.076	24842	2.143.408	22512	2.258.872	21879	2.168.296	21954
2.	Zasiłki pielęgnacyjne	317.628	2076	331.245	2165	355.266	2322	376.227	2459	379.440	2480	403.920	2640	416.007	2719
3.	Świadczenia pielęgnacyjne	90.720	216	100.152	229	190.858	368	279.535	539	373.880	723	353.111	642	329.147	445
4.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	123.000	123	123.000	123	131.000	131	126.000	126	106.000	106	127.000	127	111.000	111
5.	Razem	2.952.556	32785	2.877.635	30201	3.116.338	28748	3.097.838	27966	3.002.728	25821	3.142.903	25288	3.024.450	25229

Tabela 7: Wydatki na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami oraz liczbę świadczeń wypłaconych w latach 2008 - 2011 (oprac. wł. na podstawie danych UG)

LP.	Lata:	2008		2009		2010		2011	
	Wyszczególnienie	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	823.364	13.538	785.144	12.195	990.494	11.510	941.978	10.979
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	710.437	6.875	687.027	6.330	646.270	5.891	610.734	5.660
2.1.	Urodzenia dziecka	53.000	53	64.000	64	5.4000	54	49.000	49
2.2.	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	146.367	373	154.687	397	148.360	380	131.614	337
2.3.	Samotnego wychowywania dziecka	93.540	545	86.860	510	88.330	505	84.150	487
2.4.	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	60620	779	60040	773	64680	833	66720	860
2.4.1	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 r. ż.	5.100	85	5.400	90	5.880	98	6.240	104
2.4.2	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 r. ż.	55.520	694	54.640	683	58.800	735	60.480	756
2.5.	Rozpoczęcia roku szkolnego	74.000	740	75.200	752	70.200	702	69.100	691
2.6.	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	116.350	2.303	104.000	2.056	91.500	1.802	85.910	1.683
2.6.1	Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	2.700	30	2.700	30	3.150	35	3.960	44
2.6.2	Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	113.650	2.273	101.300	2.026	88.350	1.767	81.950	1.639
2.7.	Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	166.560	2.082	142.240	1.778	129.200	1.615	124.240	1.553
2.8.	Razem	2.421.208	30.370	2.323.238	27.684	2.439.214	25.927	2.316.076	24.842

Tabela 8: Wydatki na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami oraz liczbę świadczeń wypłaconych w latach 2012 - 2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)

LP.	Lata:	2012		2013		2014	
	Wyszczególnienie	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	890.190	10.138	989.428	9.973	983.248	9.931
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	557.839	5.056	567.437	4.850	523.824	4.872
2.1.	Urodzenia dziecka	35.000	35	68.000	68	50.000	50
2.2.	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	140.909	358	134.707	343	98.494	252
2.3.	Samotnego wychowywania dziecka	71.730	405	71.140	402	77.170	437
2.4.	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	61.880	792	61.680	793	64.980	853
2.4.1	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 r. ż.	4.440	74	5.280	88	9.780	163
2.4.2	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 r. ż.	57.440	718	56.400	705	55.200	690
2.5.	Rozpoczęcia roku szkolnego	64.900	649	62.700	627	61.800	618
2.6.	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	75.660	1.470	72.890	1.413	72.500	1.426
2.6.1	Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	4.860	54	5.040	56	2.700	30
2.6.2	Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	70.800	1.416	67.850	1.357	69.800	1.396
2.7.	Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	107.760	1.347	96.320	1.204	98.800	1.236
2.8.	Razem	2.143.408	22.512	2.258.872	21.879	2.168.296	21.954

Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopnicy skupia się na pomocy najbardziej potrzebującym. Kilkaset rodzin rocznie otrzymuje świadczenia pieniężne, dożywiane są dzieci z rodzin ubogich, niepełnych i wielodzietnych. Pomocą objęte są również osoby długotrwale chore, niepełnosprawne i samotne. Finansowanie pomocy społecznej odbywa się ze środków: budżetu gminy (z przeznaczeniem na finansowanie zadań własnych), dotacji celowych budżetu centralnego (na realizację zadań zleconych gminie z zakresu pomocy społecznej). Jako wsparcie działań Ośrodka, na terenie gminy funkcjonuje sześć świetlic terapeutycznych przy szkołach podstawowych w Radawcu Dużym, Motyczu, Konopnicy, Zemborzycach Tereszyńskich i Stasinie oraz w budynku Gimnazjum w Radawczyku Drugim. Ponadto cyklicznie (dwa razy w roku) organizowane są warsztaty - często we współpracy z organizacjami sektora pozarządowego. Problemem w sferze pomocy społecznej jest deficyt mieszkań socjalnych (około dziesięciu rodzin oczekuje w kolejce na taki lokal), a także wciąż utrzymująca się stosunkowo duża grupa beneficjentów systemu, nierzadko charakteryzująca się bezradnością i niską motywacją do zmiany swojego statusu podopiecznego pomocy społecznej.

3.5. Opieka zdrowotna

Na terenie gminy działają ośrodki zdrowia: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Motycz zlokalizowany w miejscowości Marynin, którego organem założycielskim jest Rada Gminy Konopnica oraz dwa prywatne gabinety lekarskie, świadczące m.in. usługi w dziedzinie stomatologii.

W ramach SP ZOZ opiekę zdrowotną dla mieszkańców świadczy: trzech lekarzy ze specjalizacją rodzinną i ogólną oraz pediatryczną, jeden stomatolog, trzy pielęgniarki środowiskowe, jedna pielęgniarka koordynująca i jedna położna środowiskowa. Pod opieką medyczną Zakładu znajduje się również 6 szkół działających na terenie gminy Konopnica. W ocenie mieszkańców podstawowa opieka zdrowotna jest świadczona w wystarczającym zakresie, natomiast porady specjalistyczne udzielane są w placówkach Lublina, na podstawie skierowań. Gmina jest także organizatorem lub współorganizatorem inicjatyw w zakresie bezpłatnych badań specjalistycznych: raz w roku na terenie gminy prowadzone są badania profilaktyczne mammograficzne. Ponadto z zewnętrznych środków prywatnych bywają finansowane akcje badań okulistycznych i inne akcje doraźne. Wskazane jest jednak wzbogacenie oferty gminy w tym zakresie, w szczególności w zakresie usług rehabilitacyjnych.

3.6. Bezpieczeństwo

Na terenie gminy nie ma komisariatu policji. Obsługuje ją komisariat zlokalizowany w Bełżycach. Starania o utworzenie własnego posterunku nie zostały dotąd uwieńczone sukcesem. Pomimo tego zdaniem mieszkańców (wyrażonym w ankietach publicznych) w ramach projektu „PAS” bezpieczeństwo na terenie gminy należy do sfery dobrych praktyk i jego poziom jest wysoko oceniany przez ankietowanych (patrz podrozdział „Analiza problemów”). Ponadto w gminie jest rozwinięta sieć dwunastu Ochotniczych Straży Pożarnych, zrzeszających ponad 370 członków. Są to w większości jednostki typu „S”, czyli posiadające wozy pożarnicze. Przy trzech jednostkach działają młodzieżowe drużyny pożarnicze, zrzeszające 32 członków, w tym 5 dziewcząt i 27 chłopców. W OSP Radawiec Duży działa Kobięca Drużyna Pożarnicza, z 7 członkami. Liczba samochodów pożarniczych wynosi 14, w tym 9 średnich, 1 ciężki i 4 lekkie. Jednostka OSP Pawlin od 29.11.2008 roku decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej należy do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego. Tak liczna obecność jednostek straży i jej stały rozwój wynika z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców oraz ich mieniu z uwagi na rozbudowaną infrastrukturę na terenie gminy (lotnisko, kolej, drogi). Wciąż jednak istnieje konieczność doposażenia w sprzęt do ratownictwa części jednostek OSP oraz modernizacji ich baz.

3.7. Edukacja

Na terenie gminy funkcjonuje pięć szkół podstawowych i jedno gimnazjum. Szkoły podstawowe zlokalizowane są w największych miejscowościach gminy: Konopnicy, Motyczu, Radawcu Dużym, Stasinie i Zemborzycach Tereszyńskich. Gimnazjum znajduje się w Radawczyku Drugim. Gmina zapewnia dzieciom dowóz do szkół, który obsługiwany jest regularnymi przewozami pasażerskimi. Liczba uczniów szkół podstawowych uczęszczających do szkół w gminie, pomimo niekorzystnych tendencji demograficznych w całym kraju, w ostatnich latach zwiększa się, co pokazuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 9: Liczba uczniów w poszczególnych szkołach i przedszkolach w latach 2008-2015
(oprac. wł. na podstawie danych UG)

L.p.	Nazwa szkoły	Liczba dzieci						
		Rok szkolny						
		2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
1.	Szkoła Podstawowa w Konopnicy	112	114	123	125	113	135	147
2.	Szkoła Podstawowa w Motyczu	138	128	137	150	146	144	160
3.	Szkoła Podstawowa w Stasinie	78	79	74	74	74	71	68
4.	Szkoła Podstawowa w Radawcu Dużym	165	173	169	167	159	157	173
5.	Szkoła Podstawowa	127	132	125	119	112	126	132

	w Zemborzycach Tereszyńskich							
6.	Gimnazjum w Radawczyku Drugim	192	173	171	165	161	169	173
7.	Przedszkole Prywatne Miś w Kozubszczyźnie	38	42	40	42	30	31	28
8.	Przedszkole Dwujęzyczne "Mały Europejczyk" w miejscowości Szerokie	0	0	0	32	77	82	76
9.	Niepubliczne Przedszkole „Honoratka” w Radawcu Dużym	0	0	15	34	33	22	15
10.	Przedszkole „Bajkowy zamek” w Konopnicy	0	0	0	0	12	9	0
11.	Niepubliczne Przedszkole Integracyjne "Mistrzowie zabawy" w Konopnicy	0	0	0	0	3	19	42
12.	Dwujęzyczna Szkoła Podstawowa Europejczyk	0	0	0	0	5	20	37
RAZEM:		850	841	854	908	925	985	1051

W okresie ostatnich pięciu lat łączna liczba dzieci i młodzieży korzystająca z placówek szkolnych i przedszkolnych gminy wzrosła o 201, co oznacza wzrost o 23,6%. Zjawisko to choć korzystne z punktu widzenia aktualnego potencjału demograficznego gminy generuje zarazem koszty związane z utrzymaniem placówek szkolnych, jako że wydatki na sferę edukacji stanowią największą pozycję w corocznych budżetach gminy. Choć od roku 2003 gmina nie posiada samorządowego przedszkola, to w ostatnich latach zaczęły powstawać niepubliczne placówki tego typu: Przedszkole Prywatne „Miś” w miejscowości Kozubszczyzna, Przedszkole Dwujęzyczne "Mały Europejczyk" w Szerokim, Niepubliczne Przedszkole „Honoratka” w Radawcu Dużym, Przedszkole „Bajkowy zamek” oraz Niepubliczne Przedszkole Integracyjne "Mistrzowie zabawy" w Konopnicy, a także Dwujęzyczna Szkoła Podstawowa Europejczyk, działająca od trzech lat.

Tabela 10: Wydatki na szkolnictwo w Gminie Konopnica w latach 2008 – 2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)

L.p.	ROZDZIAŁ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Szkoły Podstawowe	5.769.310,51	4.112.389,44	4.514.712,02	4.487.896,98	5.282.337,42	5.330.447,15	5.633.660,96
2.	Przedszkola przy szkołach podstawowych	503.913,44	561.787,00	661.657,02	800.536,35	984.135,90	1.277.402,42	1.646.509,63
3.	Gimnazja	1.167.350,48	1.402.085,54	1.482.001,90	1.486.525,64	1.805.021,14	1.904.817,60	1.845.175,80
4.	Dowożenie uczniów do szkół	280.287,76	274.630,90	307.671,76	300.683,54	315.960,04	324.947,57	341.716,43
5.	Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	22.498,01	29.567,41	28.588,76	30.380,32	33.330,07	33.622,42	32.681,40
6.	Pozostała działalność	311.615,68	272.926,84	880.081,94	275.848,94	390.810,07	424.653,85	436.594,18
7.	Oddziały przedszkolne	427.888,50	520.882,83	593.957,18	616.473,62	791.704,51	742.735,30	781.406,98
8.	Centra kształcenia ustawicznego i praktycznego oraz ośrodki dokształcania zawodowego	3.528,53	-	-	-	-	-	-
9.	Inne formy wychowania przedszkolnego	-	-	-	-	-	-	4.726,95
10.	razem	8.486.392,91	7.174.269,96	8.468.670,58	7.998.345,39	9.603.299,15	10.038.626,31	10.722.472,33
11.	subwencja	5.587.336;	4.719.788;	4.999.844;	4.846.295,60	5.215.849,17	5.516.017,52	5.551.200,04
12.	dofinansowanie	2.899.056,91	2.454.481,96	3.468.826,58	3.152.049,79	4.387.449,98	4.522.608,79	5.171.272,29

Wyposażenie placówek edukacyjnych można uznać za zadowalające. Wszystkie szkoły posiadają własne sale gimnastyczne, przy niektórych brakuje jednak boisk. Szkoły są skomputeryzowane, posiadają pracownie komputerowe i dostęp do internetu. Stan techniczny obiektów jest zadowalający. W minionych latach wykonany został szereg działań, skupiających się głównie na rozbudowie istniejącej powierzchni użytkowej, wymianie okien, wyposażaniu pracowni komputerowych i docieplaniu ścian zewnętrznych. Przy szkołach gminnych funkcjonują świetlice terapeutyczne.

W sferze edukacji największymi wyzwaniami będą te związane ze stałym poprawianiem jakości kształcenia, poszerzaniem oferty zajęć dodatkowych, a także odkrywaniem indywidualnych predyspozycji uczniów na szczeblu szkół podstawowych i gimnazjalnych tak, by łatwiejsze było ich przyszłe ukierunkowywanie po kątem dalszej edukacji oraz wyboru ścieżki zawodowej. Edukacja powinna także w większym stopniu uwzględniać aktywizację społeczną dzieci i młodzieży, promując zaangażowanie w życie lokalne.

4. Rolnictwo, gospodarka i rynek pracy

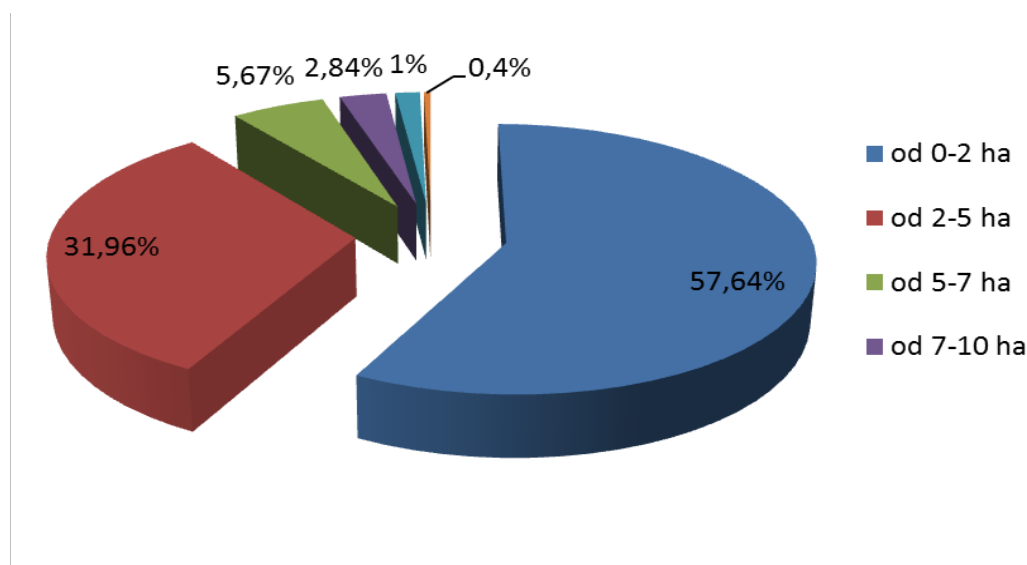
4.1. Rolnictwo i hodowla

Praca w rolnictwie jest wciąż podstawą utrzymania dla wielu mieszkańców gminy Konopnica. Sprzyjają temu korzystne warunki glebowe. Według Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach teren gminy należy do obszarów o najlepszych warunkach dla rozwoju rolnictwa w skali całego kraju. Rozwojowi temu sprzyjają w szczególności: wysoka jakość gleb (klasy I-III), dogodne warunki klimatyczne, ukształtowanie terenu i korzystne stosunki wodne. Na terenie gminy Konopnica w roku 2014 działały 3.173 gospodarstwa rolne, co oznaczało de facto dalsze rozdrobnienie (dla porównania w roku 2002 istniało ich 3.005), pomimo czynionych starań o scalanie gruntów i promowanie gospodarstw o większej powierzchni, jako bardziej konkurencyjnych. Pokazują to dane porównawcze ujęte w poniższej tabeli oraz rysunku.

Tabela 11: Powierzchnia gospodarstw rolnych na terenie gminy. Stan na 31.12.2014
(oprac. wł. na podstawie danych UG)

Lp.	Powierzchnia gospodarstwa	Liczba gospodarstw	Udział % w roku 2014	Udział % w roku 2002
1.	od 0-2 ha	1829	57,6%	69%
2.	od 2-5 ha	1014	32,0%	19,7%
3	od 5-7 ha	180	5,7%	19,7%
4.	od 7-10 ha	90	2,8%	4,4%
5	od 10-15 ha	47	1,5%	6,1%
6.	powyżej 15 ha	13	0,4%	
	Razem:	3173		

Rysunek 10: Struktura wielkości gospodarstw rolnych na terenie gminy w ujęciu procentowym
(oprac. wł. na podstawie danych UG)



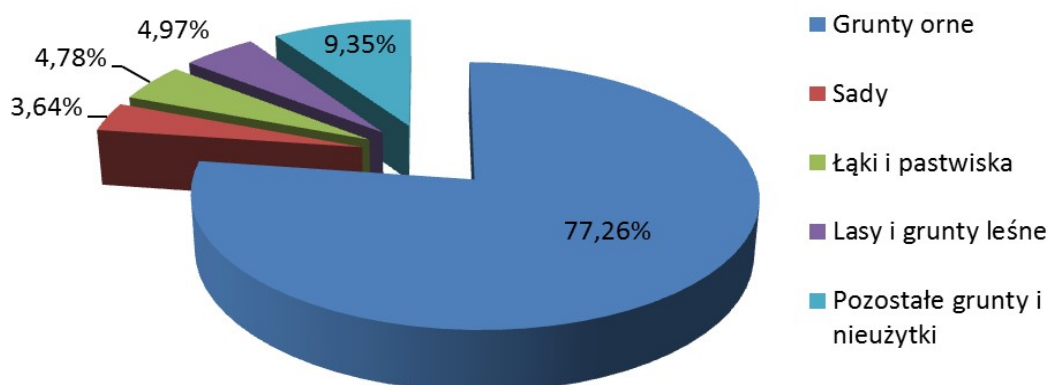
Gospodarstwa małopowierzchniowe choć niekiedy mogą samodzielnie funkcjonować, nie posiadają dużego potencjału konkurencyjności rynkowej w stosunku do dużych producentów. Szansą natomiast w tym kontekście mogłaby być możliwość samodzielnej sprzedaży produktów oraz wyrobów ekologicznych przez gospodarstwa. Utrzymuje się niekorzystna tendencja polegająca na tym, że duża liczba gospodarstw w gminie nie prowadzi żadnej działalności rolniczej (około 25%), zaś połowa prowadzi działalność rolniczą wyłącznie lub głównie na potrzeby własne. Pozostałe gospodarstwa oferują produkcję bezpośrednio na rynek. Zmiany ustawodawcze mające ułatwić sprzedaż przetworzonych produktów przez gospodarstwa rolne oraz dostępność programów wspierających promocję lokalnych produktów mogą zmienić to niekorzystne zjawisko. Byłoby to pożądane szczególnie, że powierzchnia gminy aż w 81,1% wykorzystywana jest na potrzeby rolnictwa. W roku 2007 wartość ta wynosiła 85,7%, zatem uległa nieznacznemu zmniejszeniu. W dalszym ciągu jednak udział gruntów rolnych w powierzchni całkowitej jest wysoki.

Tabela 12: Użytkowanie gruntów na terenie gminy Konopnica w hektarach. Stan na 31.12.2014
(oprac. wł. na podstawie danych UG)

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne				Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	Grunty orne	Sady	Łąki i pastwiska		
9275	7947	7166	338	443	461	867

Spośród całego obszaru gminy 77,26% stanowią grunty orne (w roku 2007 były to 76,4%), lasy blisko 5% (bez zmian od roku 2007), łąki i pastwiska 4,78% (bez zmian). Zmniejszeniu uległa powierzchnia sadów – z 4,5% w roku 2007 do 3,64%. U nieużytki i pozostałe grunty stanowią w dalszym ciągu około 9,3% powierzchni. W porównaniu do innych gmin wiejskich z terenu województwa lubelskiego wyższy od przeciętnego jest udział użytków rolnych (ok. 63% w województwie) zaś zdecydowanie niższy udział lasów i łąk (odpowiednio 22% i 10% w skali województwa). W ujęciu procentowym strukturę użytkowania gruntów w gminie obrazuje poniższy diagram:

Rysunek 11: Użytkowanie gruntów na terenie gminy Konopnica w ujęciu procentowym. Stan na 31.12.2014.
(oprac. wł. na podstawie danych UG)



W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż (pszenica i jęczmień), ziemniaków i buraków cukrowych. Na terenie gminy rozwija się także sadownictwo, przede wszystkim w rejonie miejscowości Motycz i Motycz-Józefin. Właśnie w Motyczu powstało przedsiębiorstwo Lubsad Sp. z o.o., zrzeszające lokalnych sadowników, a zajmujące się skupem, magazynowaniem i przetwórstwem owoców. Przedsiębiorstwo to stało się jedną z pierwszych w Polsce grup producentów owoców, działających na podstawie ustawy o nowych formach wsparcia dla rolnictwa. Grupa zawiązana została w 2007 roku na bazie działającego na Lubelszczyźnie zrzeszenia o tej samej nazwie. Od lutego 2009 posiada w Motyczu nowoczesną logistyczną bazę umożliwiającą przechowywanie, schładzanie, sortowanie i pakowanie owoców. Udziały w Spółce posiada 120 producentów owoców w tym producentów: truskawek, malin, porzeczek, agrestu, czereśni, wiśni, borówek, śliwek, moreli, brzoskwiń, gruszek i jabłek. Znaczną powierzchnię zajmuje również uprawa warzyw, zwłaszcza brokuł i fasolki szparagowej. Część produkcji owocowo-warzywnej jest też kierowana na potrzeby miejscowej chłodni „Agram” z siedzibą w Motyczu. Strukturę zasiewów obrazuje poniższa tabela.

Tabela 13: Struktura zasiewów w gminie Konopnica (oprac. wł. na podstawie danych UG)

Rodzaj zasiewu	Powierzchnia zasiewów w ha	Powierzchnia zasiewów w %
Zboża, w tym:	3852	63
- <i>pszenica</i>	1499	24,5
- <i>jęczmień</i>	1380	22,3
Ziemniaki	985	16,1
Buraki cukrowe	236	3,9
Pastewne	629	10,3
Warzywa	235	3,8

W produkcji zwierzęcej zdecydowanie przeważa chów trzody chlewnej i bydła oraz drobiu.

Tabela 14: Stan pogłowia zwierząt w gminie Konopnica (oprac. wł. na podstawie danych UG)

Grupa zwierząt hodowlanych	Pogłowie zwierząt w sztukach
Bydło ogółem	2775
- w tym: <i>krowy</i>	1662
Trzoda chlewna	8254
- w tym: <i>lochy</i>	633
Owce	107
Konie	309
Kozy	98
Króliki	605
Drób	32866
Futerkowe	198

Na tle innych gmin powiatu lubelskiego wyposażenie w ciągniki i sprzęt rolniczy mieszkańców Gminy Konopnica jest stosunkowo dobre. Uwzględniając fakt, że dominują gospodarstwa o niewielkiej powierzchni nie wydaje się konieczne podejmowanie starań poprawienia ich stanu maszynowego. Strukturze działalności rolniczej odpowiada też struktura budynków gospodarczych.

Tabela 15: Budynki gospodarcze w gminie Konopnica (oprac. wł. na podstawie danych UG)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w m ²
Obory	66 963
Stajnie	119
Chlewnie	9 450
Stodoły	145 553
Budynki wielofunkcyjne	78 117
Tunele foliowe	10 365
Szklarnie	10 943

Problemem stwierdzonym już w poprzednim dokumencie strategicznym na lata 2008-2015 jest duże rozdrobnienie gospodarstw. Zjawisko to występuje w dalszym stopniu. Wydaje się jednak, że w miejsce prób administracyjnego regulowania tej kwestii poprzez projekty scalania gruntów warto podjąć działania zmierzające do wykorzystania unikalnych walorów rolniczych gminy. Takimi działaniami byłoby wspieranie małych gospodarstw w dziedzinie produkcji na lokalny rynek, wzmocnienie systemu doradztwa dla rolników pragnących przeorientować swoją produkcję, promowanie lokalnej marki rolniczej, czy wykorzystanie bliskości Lublina jako możliwego rynku zbytu produktów regionalnych, w szczególności o walorze ekologicznym.

4.2. Gospodarka

Gmina Konopnica w porównaniu z innymi gminami i obszarami wiejskimi powiatu lubelskiego wykazuje dosyć duże nasycenie podmiotami gospodarczymi. Według rejestru REGON, na koniec roku 2014 na terenie gminy zarejestrowanych było 1324 podmioty gospodarki narodowej, z czego zdecydowaną większość, bo 1115 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Stanowiło to 84,2% ogółu przedsiębiorców w gminie. Liczba podmiotów gospodarczych plasuje Konopnicę na drugim miejscu wśród gmin i obszarów wiejskich powiatu, tuż za Gminą Niemce. W porównaniu z danymi na koniec roku 2006, gdy istniały 792 podmioty nastąpił przyrost o 532 podmioty, czyli o 67%. Wzrost ten utrzymuje się, choć jego dynamika jest niższa niż w poprzedniej dekadzie.

Tabela 16: Podmioty gospodarki narodowej [bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne] w gminach wiejskich powiatu lubelskiego (oprac. własne na podstawie rejestru REGON na 31.12.2014)

JST	Ogółem	W tym							osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
		przedsiębiorstwa państwowe	spółki					spółdzielnie	
			razem	w tym			cywilne		
				handlowe					
				razem	w tym				
			akcyjne		z o.o.				
Województwo lubelskie	171620	5	21317	11381	257	9055	9773	1175	129338
Powiat lubelski	11405	0	1032	526	14	395	502	51	9210
Konopnica	1324	0	151	84	2	69	67	4	1115
Bełżyce obszar wiejski	348	0	20	11	0	7	9	4	277
Borzechów	185	0	9	3	0	2	6	0	148
Bychawa - obszar wiejski	341	0	15	9	0	6	6	0	288
Garbów	565	0	43	24	1	20	18	6	451
Głusk	893	0	95	57	3	42	38	1	743
Jabłonna	488	0	34	13	0	7	21	1	409
Jastków	1244	0	126	71	3	54	55	2	1034
Krzczonów	275	0	22	10	0	8	12	2	210
Niedzwica Duża	908	0	95	43	0	31	51	5	712
Niemce	1592	0	154	85	2	62	69	5	1305
Strzyżewice	568	0	39	18	0	15	21	2	439
Wojciechów	337	0	10	2	0	1	8	1	282
Wólka	916	0	89	47	1	37	41	4	751
Wysokie	187	0	13	7	1	3	6	3	137
Zakrzew	110	0	9	4	0	2	4	1	72

W strukturze zatrudnienia mieszkańców Gminy Konopnica dominują jednoosobowe działalności oraz mikro i małe przedsiębiorstwa. Na terenie gminy działa tylko jedno średnie przedsiębiorstwo, brak zaś dużych podmiotów. Wśród wszystkich podmiotów zdecydowana większość to podmioty sektora prywatnego (99%). Dominują przy tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (84,2%). Gdy chodzi o wielkość przedsiębiorstw, to w zdecydowanej liczbie są to mikroprzedsiębiorstwa, czyli podmioty zatrudniające poniżej 10 pracowników (97,3%).

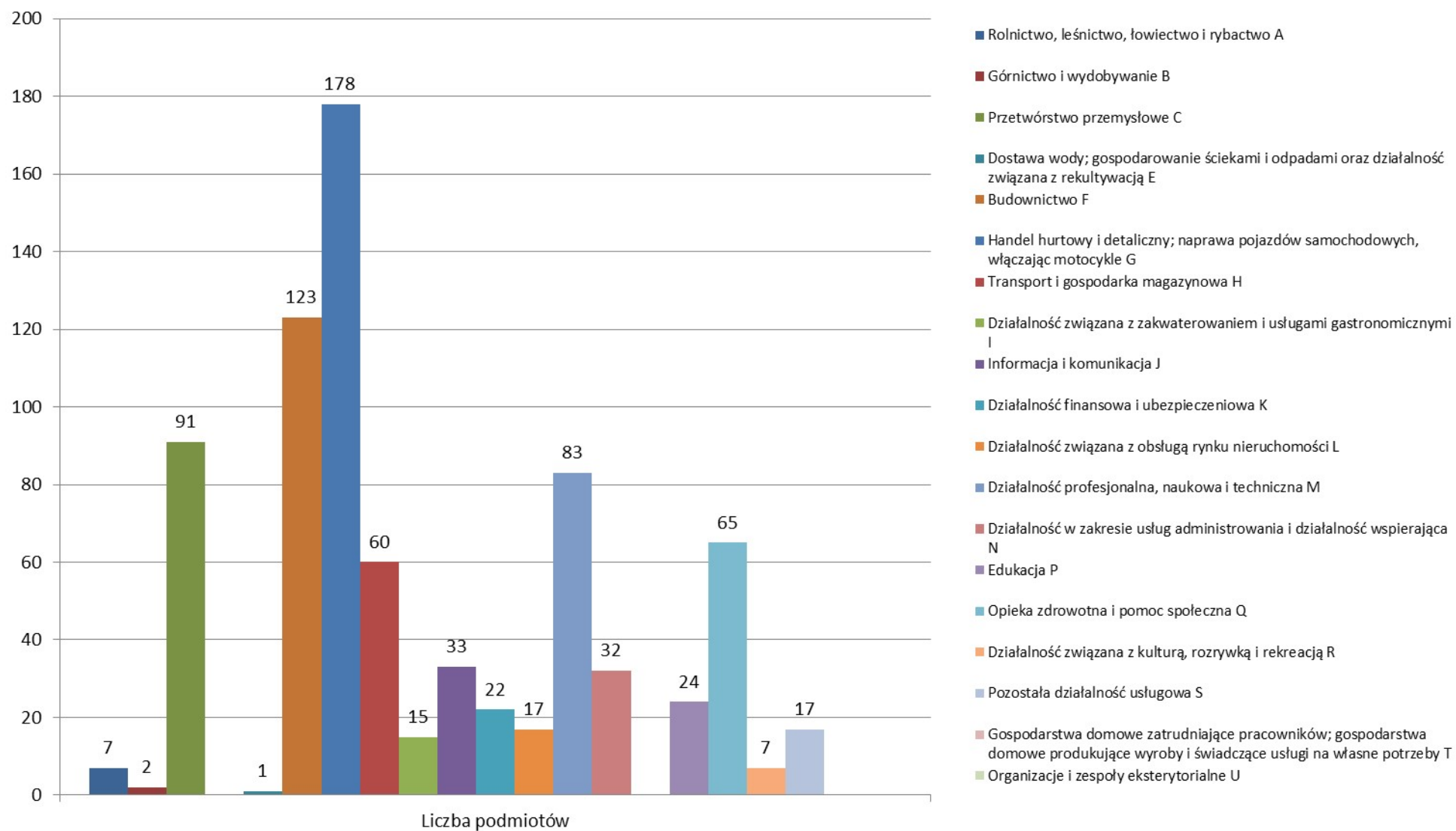
Tabela 17: Liczba przedsiębiorstw w zatrudnionych wg wielkości zatrudnienia
(oprac. wł. wg rejestru REGON, na 31.12.2014)

Liczba zatrudnionych	łącznie	0-9	10-49	50-249	250-999	1000 i więcej
Ogółem	1324	1288	35	1	0	0
Sektor publiczny	11	3	8	0	0	0
Sektor prywatny	1312	1284	27	1	0	0
w tym: osoby fizyczne	1115	1107	8	0	0	0

Według stanu na 11.06.2015 w rejestrze ewidencji gospodarczej Gminy Konopnica zarejestrowanych jest 777 podmiotów gospodarczych, z przewagą małych firm usługowych i handlowych na potrzeby lokalne oraz produkcyjnych. W strukturze branżowej podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy dominują: zakłady rzemieślnicze, firmy usługowe z branży budowlanej, handel i gastronomia oraz handel obwoźny oraz transport samochodowy. Większość zakładów usługowych i rzemieślniczych świadczy usługi w zakresie produkcji rolniczej i potrzeb bytowych mieszkańców gminy. Handel i usługi skoncentrowane są w sektorze prywatnym. Sklepy wielobranżowe i inne usługi spożywcze zlokalizowane są głównie w miejscowościach Konopnica i Kozubszczyzna.

W podziale na sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności dominujący udział mają w gminie przedsiębiorstwa ujęte w sekcji G, czyli handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - jest ich łącznie 178. Kolejne miejsca zajmują: sekcje F – Budownictwo (123 firmy) oraz sekcja D, czyli działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (91 firm). Działalność profesjonalną, naukową i techniczną w sekcji M prowadzą 83 podmioty. Poniższy wykres pokazuje profile zarejestrowanych w UG podmiotów w podziale na sekcje PKD.

Rysunek 12: Liczba podmiotów w rejestrze działalności gospodarczej w UG w podziale na sekcje PKD (oprac. wł. wg stanu na 11.06.2015, dane z UG)



Wśród wiodących zakładów funkcjonujących na terenie gminy są m.in.:

- firmy z branży hotelarsko-gastronomicznej (m.in.: Hotel Jedlina w Motyczu, Motel 133 w Konopnicy, Hotel Korona w Zemborzycach Tereszyńskich, Zjazd Gościnny, Trzy Róże, Kmicic, Etiuda, Valentino Chleb i Wino i in.),
- salony motoryzacyjne (m.in. Auto Forum, Matsuoka Motors, Scandinavia Auto w Motyczu),
- firmy z branży przetwórczej i spożywczej (Lubsad, Agropol Wytwórnia Koncentratów i Mieszanek Paszowych, chłodnia Zomar; FPH Pola, Bona-Lux, piekarnie Mazurek, Makord),
- przedsiębiorstwa handlowe i usługowe (Hilti Center, Dejek ZHU, OPF Optotelekomunikacja i inne firmy budowlane, firmy transportowe),
- przedsiębiorstwa produkcyjne, jak np. producent odczynników chemicznych PZ Cormay S.A. (zakład produkcyjny w Maryninie, choć siedziba firmy znajduje się w Warszawie), zakład produkujący meble Bocian i in.

Wciąż trwający napływ ludności stale generuje potrzebę usług z branży budowlanej i wykończeniowej, a także handlu. Z kolei w związku z tranzytowym położeniem gminy warto rozwijać potencjał związany z usługami wzdłuż istniejących oraz nowobudowanych szlaków komunikacyjnych. Istniejący w gminie system ulg i zwolnień podatkowych dla podmiotów gospodarczych jest szansą na rozwój lokalnego obszaru gospodarki. Rozwój turystyki weekendowej, głównie podmiejskiej może przyczynić się do rozwoju usług gastronomicznych, a także nowych dziedzin, nie będących obecnie silną stroną gminy (usługi rekreacyjne), przy założeniu wykorzystania potencjałów opisanych także w części poświęconej infrastrukturze, środowisku i zasobom kulturowym. W miejscowości Motycz i Uniszowice znajdują się grunty rolne będące w posiadaniu Agencji Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Lublinie. Tereny te mogą służyć pod inwestycje z zakresu nieuciążliwych usług komercyjnych głównie z branży turystyczno-rekreacyjno-hotelarskiej. Teza ta znajduje uzasadnienie z uwagi na tranzytowy charakter gminy oraz lokalizację w bezpośrednim sąsiedztwie bazy rekreacyjnej w postaci innych obiektów o podobnym charakterze.

4.3. Rynek pracy

Według danych za rok 2013 udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 5,4%, podczas gdy wartość dla całego powiatu wynosiła 7,7%. Zmiany w liczbie bezwzględnej bezrobotnych na terenie gminy w latach 2009-2014 pokazują trend wzrostowy w latach 2009-2012 i spadek w latach 2013-2014, ale wciąż powyżej poziomu wyjściowego z roku 2009. Na 31 grudnia 2014 liczba bezrobotnych w gminie wynosiła 385 osób, w tym 196 kobiet. Niedobrym zjawiskiem jest utrzymujący się na wysokim poziomie wskaźnik długotrwałego bezrobocia – w roku 2014 odsetek osób trwale bezrobotnych wynosił w gminie aż 48,8%, choć w skali powiatu lubelskiego wartość ta jest jeszcze wyższa i wynosi 58,6%.

Rysunek 13: Liczba bezrobotnych ogółem i osób długotrwanie bezrobotnych w gminie Konopnica w latach 2009-2014 (oprac. własne na podst. danych z PUP)



Jak pokazuje poniższe zestawienie, aż 20% ogólnej liczby bezrobotnych stanowią młodzi ludzie poniżej 25 roku życia, jednakże osób młodych z wyższym wykształceniem (do 27 roku życia) jest wśród bezrobotnych z terenu gminy zaledwie 1,6%. Niewątpliwie odpowiednie kwalifikacje i poziom wykształcenia sprzyjają uzyskaniu pracy, jednak z wiekiem trudniej jest o zmianę dotychczasowych nawyków oraz nabywanie nowych kwalifikacji. Stąd wśród osób bezrobotnych niepokojący jest podobnie wysoki (stanowiący 20%) odsetek osób w wieku powyżej 50 roku życia. Obydwie z wymienionych grup powinny stać się adresatami działań zmierzających do ich aktywizacji zawodowej. Działania takie powinna podejmować gmina we współpracy z instytucjami rynku pracy i otoczenia biznesu, a także organizacjami pozarządowymi mającymi doświadczenie w prowadzeniu działań z zakresu ekonomii społecznej. Pozytywnym aspektem sytuacji jest stosunkowo wysoki stopień przedsiębiorczości wyrażający się liczbą zarejestrowanych podmiotów REGON w stosunku do liczby ludności w tysiącach. Wskaźnik ten wynosi 101,7, co sytuuje Gminę Konopnica na 1. miejscu w powiecie i 12. w województwie. Jest to dobry punkt wyjścia do rozwijania przedsiębiorczości w kolejnych dziedzinach, a także do uczenia jej podstaw na szczeblu szkół podstawowych i gimnazjum.

Tabela 18: Liczba bezrobotnych w gminie Konopnica w latach 2009-2014 (oprac. wł. na podst. danych z PUP)

rok	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety	Uprawnieni do zasiłku	Uprawnione do zasiłku kobiety	Bezrobotni zwolnieni z winy zakładu pracy	Osoby powyżej 50 roku życia	Osoby do 25 roku życia	Osoby, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	Staż bezrobocia					
									do 1 m	1-3 m	3-6 m	6-12 m	12-24 m	pow 24 m
2009	331	167	47	22	35	34	92	19	39	78	68	66	44	36
2010	352	193	50	29	0	53	87	17	48	80	62	68	73	21
2011	368	187	52	29	3	52	92	15	36	71	70	68	65	58
2012	447	220	56	21	11	69	115	12	40	82	68	102	83	72
2013	439	215	36	15	28	69	102	8	52	66	67	81	94	79
2014	385	196	51	31	39	77	78	6	53	57	56	76	67	76

5. Infrastruktura i środowisko

5.1. Infrastruktura techniczna i budowlana

Teren gminy objęty jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Konopnica” uchwalonym na sesji Rady Gminy w czerwcu 2010 roku. Dokument ten determinuje planowane działania w zakresie organizacji ładu przestrzennego oraz inwestycji infrastrukturalnych. Okres obowiązywania dotychczasowego dokumentu strategicznego był zarazem okresem intensywnych działań inwestycyjnych.

Rysunek 14: Mapa gminy ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego



Szereg inwestycji w szeroko rozumianą infrastrukturę, jaki został zrealizowany w gminie na przestrzeni ostatnich lat sprawił, że w wielu dziedzinach nastąpiła wyraźna poprawa. Zwiększyła się długość sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, poprawił stan dróg, wybudowane zostały chodniki, lampy oświetleniowe, do użytku oddano także liczne obiekty użyteczności publicznej (Dom Kultury w Motyczu, Ośrodek Działań Twórczych), w tym infrastruktury sportowej (wielofunkcyjne boiska sportowe, skatepark i in.). Poniżej przedstawiony jest stan infrastruktury w poszczególnych obszarach.

5.2. Infrastruktura transportowa

Gmina Konopnica cechuje się gęstą siecią dróg, wśród których można wyróżnić: drogę krajową i wojewódzką, drogi powiatowe i gminne. Spośród dróg powiatowych niemal wszystkie odcinki są utwardzone, nie wszystkie jednak spełniają odpowiednie standardy.

W gminie można wyodrębnić stosunkowo gęsty układ drogowy składający się z dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Drogą krajową jest S19 granica państwa – Kuźnica – Białystok – Siemiatycze – Międzyrzec Podlaski – Kock – Lubartów – Lublin – Kraśnik – Janów Lubelski – Nisko – Sokołów Małopolski – Rzeszów.

Drogi wojewódzkie:

- Nr 747 Iłża – Lipsko – Solec nad Wisłą – Opole Lubelskie – Bełżyce – Konopnica,
- fragment drogi wojewódzkiej Nr 830 relacji Lublin – Nałęczów graniczący z terenem gminy od północy.

Drogi powiatowe:

- Nr 2229L Wojciechów – Palikuje – Sporniak – Motycz,
- Nr 2262L Stasin,
- Nr 2232L Dojazd do St. Kol. Motycz Leśny,
- Nr 2264L Lublin – Zembrzyce Tereszyńskie,
- Nr 2263L Konopnica – Stasin Polny – Zembrzyce Podleśne – Lublin,
- Nr 2226L Lublin – Lipniak – Pietrzakowizna,
- Nr 2231L Motycz – Miłocin,
- Nr 2227L Uniszowice – Motycz – St. Kol. Motycz,
- Nr 2228L od drogi 830 – Józefin – Motycz – do drogi 747,
- Nr 2260L Radawiec – Radawczyk,
- Nr 2230L Dojazd do St. Kol. Motycz.

Spośród dróg powiatowych niemal wszystkie odcinki są utwardzone, nie wszystkie jednak spełniają odpowiednie standardy. Dróg gminnych jest około 200 km, z czego zdecydowana większość to drogi o nawierzchni twardej. Niektóre z odcinków utwardzonych wymagają

remontów dla zapewnienia bezpieczeństwa użytkowników i wyższej jakości podróżowania. Pilnego utwardzenia wymagają odcinki dróg o nawierzchni gruntowej. Sytuacja drogowa Gminy Konopnica jest dosyć dobra, w porównaniu z innymi gminami powiatu, czy województwa.

Tabela 19: Sieć dróg gminnych. Stan na 31.12.2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)

Lp.	Nr drogi	Nazwa ciągu drogowego	Nawierzchnia utwardzona (km)	Nawierzchnia nieutwardzona (km)
1	106934 L	Uniszowice - Pietrzakowizna	1,241	-
2	106936 L	Motycz – Skubicha – Motycz	± 2,0	± 2,5
3	106937 L	Motycz – Motycz Józefin	3,103	-
4	106938 L	Motycz – Motycz Józefin	2,974	-
5	106939 L	od dr. pow. 2228 L – Lipy – do dr. gm. nr 106936 L	2,025	
6	106940 L	od dr. gm nr 106941 L – Motycz Leśny	0,992	-
7	106941 L	Motycz – Stacja Kol. – Sporniak Motycki – do granicy Gminy	1,616	-
8	106942 L	od dr. pow. nr 2229 L – Motycz – do dr. gm. nr 106944 L	0,888	-
9	106943 L	od dr. pow. nr 2229 L – Motycz – do dr. gm. nr 106944 L	1,314	-
10	106944 L	Pietrzakowizna – Motycz – Sporniak Palikijski	± 8,0	± 0,5
11	106945 L	Pietrzakowizna – Kozubszczyzna	3,417	-
12	106946 L	od dr. woj. nr 747 – Konopnica – do dr. gm. nr 106945 L	3,154	-
13	106947 L	od dr. pow. nr 2229 L – Sporniak Radawiecki	-	± 1,0
14	106948 L	od dr. woj. nr 747 – do dr. gm nr 106949 L	1,436	-
15	106949 L	Radawiec Duży – Motycz	1,404	-
16	106950 L	od dr. woj. nr 747 – Radawiec Duży - Pawlin	4,049	-
17	106951 L	od dr. pow. nr 2260 L – Malinówka do dr. gm. nr 106976 L	2,144	-
18	106952 L	Tereszyn – Radawiec Mały	2,065	-
19	106953 L	od dr. pow. nr 2260 L Radawiec Duży do dr. gm nr 106954 L	0,744	-
20	106954 L	Rudki – Radawiec Mały	2,727	-
21	106955 L	Radawiec Duży – Tereszyn	2,516	-
22	106956 L	Marynin (od dr. pow. 2263 L do dr. gm. nr 106955 L)	2,740	
23	106957 L	Marynin – Kol. Radawczyk	5,858	
24	106958 L	od dr. pow nr 2260 L Radawczyk II do granicy Gminy	0,910	
25	106959 L	od dr. krajowej nr 19 do drogi gminnej nr 106980 L	1,427	
26	106960 L	od dr. kr nr 19 – Wieś Dziewiąta do dr gm nr 106980 L	1,526	

27	106961 L	Stasin Polny do dr. pow. nr 2263 L do granicy Gminy	1,687	
28	106962 L	od dr. pow. nr 2263 L Stasin	„droga wirtualna”	
29	106963 L	od dr. pow. Nr 2264 L Stasin – Zemborzyce Dolne	2,698	
30	106964 L	Zemborzyce Tereszyńskie – Wieś Siódma – Wieś Ósma – do dr. nr 106975 L	1,865	
31	106965 L	Wieś Szósta – Wieś Piąta – do dr. gm nr 106975 L	1,847	
32	106966 L	Zemborzyce Dolne – Zemborzyce Podleśne	1,658	
33	106967 L	Zemborzyce Wojciechowskie – Wieś Czwarta – Wieś Trzecia	1,755	
34	106968 L	od gr. pow nr 2264 L - Jakubówka	1,486	
35	106969 L	Jakubówka – Zemborzyce Podleśne	1,295	
36	106970 L	Jakubówka – Zemborzyce Podleśne	1,291	
37	106973 L	od dr. pow. nr 2263 L Zemborzyce Kościelne do granicy Gminy		
38	106974 L	od dr. pow. nr 2263 L do granicy Gminy		
39	106975 L	od dr. kr nr 19 – Krężnica Jara – do granicy Gminy	0,450	± 4,0
40	106976 L	od dr. gm nr 106950 L Radawiec Mały do dr. gm nr 106950 L	-	3,958
41	106977 L	Radawiec Duży – Pawlin	±3,0	±0,465
42	106978 L	Sporniak Radawiecki do dr. woj. nr 747	-	2,202
43	106979 L	od dr. pow. nr 2228 L Pietrzakowizna do dr. gm nr 106945 L	-	± 0,9
44	106009 L	od dr. gm nr 106939 L – Lipy do granicy Gminy	-	± 0,6
45	112450 L	Droga na działce nr ew. 1216 (od drogi wewnętrznej nr dz. ew. 1215/1 do drogi wewnętrznej nr dz. ew. 1241) - Motycz	0,625	-
46	112451 L	Droga na dz. nr ew. 1215/1; 1530/8; 1035; 1031 i 1529 – od drogi powiatowej nr 2229 L do drogi powiatowej nr 2227 L - Motycz	-	1,5
47	112483 L	Droga położona na działce nr ew. 369 w m. Motycz Leśny	1,599	

Infrastruktura drogowa, choć stale ulepszana wciąż wymaga nakładów – zarówno na utrzymanie, jak i remonty dróg gminnych. Niezbędne są kolejne inwestycje poprawiające jakość i drożność komunikacji na terenie gminy. W chwili obecnej trwają inwestycje związane z budową dróg o znaczeniu strategicznym dla gminy oraz o znaczeniu ponadlokalnym (m.in. przebudowa S19, planowane przedłużenie obwodnicy Lublina), które poprawią jakość połączeń drogowych na terenie gminy. W roku 2015 nastąpiła przebudowa skrzyżowania dróg 747 i S19 w Konopnicy. Konieczne są także inwestycje polegające na oświetlaniu dróg gminnych i powiatowych oraz (w mniejszym zakresie) budowie chodników. Niezbędna jest również konieczność rozwoju transportu zbiorowego realizowana w porozumieniu z miastem Lublinem świadczonego przez MPK bądź też przez prywatnych przewoźników. W tym kontekście planowane są działania w obszarze ZIT, obejmujące

rozwój sieci transportu publicznego na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, w tym Gminy Konopnica.

Przez gminę przebiega linia kolejowa nr 7: Warszawa – Lublin – Dorohusk. Na terenie gminy zlokalizowane są trzy stacje kolejowe: Stasin Leśny, Motycz oraz Motycz Leśny. Jest to linia o znaczeniu międzynarodowym. Przewidziana jest do dalszej eksploatacji oraz do rozbudowy i modernizacji. Modernizacja linii kolejowej perspektywicznie oznaczać ma jej znaczne unowocześnienie (rozważane są nawet szybkości 160 km/h). W planach jest inwestycja w modernizacji dworca kolejowego na terenie gminy.

Istotnym elementem infrastruktury transportowej jest także trawiaste lotnisko o powierzchni 116ha zlokalizowane w miejscowości Radawiec Duży. Wykorzystywane jest głównie do celów sportowych przez Aeroklub Lubelski, pełni także funkcję bazy dla lotnictwa sanitarnego. Aeroklub Lubelski pełni funkcję klubu sportowego propagującego i rozwijającego lotnictwo polskie, głównie w zakresie szkolenia, rekreacji i uprawiania sportów lotniczych. W dobie szybkiego rozwoju lotnictwa komunikacyjnego stanowi źródło potencjalnych kandydatów na przyszłych pilotów zawodowych. Aeroklub działa w zakresie edukacji młodzieży i jej rozwoju przez angażowanie w sporty lotnicze. Aeroklub świadczy także usługi dla firm i instytucji państwowych, prowadzi też obsługę techniczną statków powietrznych. Przy Aeroklubie działają też inne organizacje, takie jak Lotnicze Pogotowie Ratunkowe ze śmigłowcem Eurocopter EC-135 oraz Zakład Usług Agrolotniczych z samolotem M-18 Dromader służącym głównie do gaszenia pożarów lasów.

5.3. Wodociągi, kanalizacja, sieć gazownicza, elektryczna, telefoniczna i internetowa

W dziedzinie infrastruktury wodociągowej Gmina Konopnica plasuje się na raczej odległych miejscach w porównaniu z innymi gminami regionu. Pod względem odsetka gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej Gmina Konopnica zajmuje 15. miejsce w powiecie i 191. w całym województwie, natomiast w kwestii dostępu do sieci kanalizacyjnej są to odpowiednio miejsca 9. i 166. Według stanu na dzień 31.12.2014 długość sieć kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wynosiła 33,26 km, a sieci wodociągowej 131,37 km. W latach 2008–2014 w ramach inwestycji gminnych wybudowano sieć kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Konopnica, Stasin, Marynin, Tereszyn, Lipniak, Szerokie o łącznej długości 26,86 km oraz sieć wodociągową w miejscowościach: Radawiec Duży, Radawiec Mały, Radawczyk Drugi, Pawlin o długości 27,07 km.

Tabela 20: Długość linii wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w Gminie Konopnica. Stan na 31.12.2014
(oprac. wł. na podstawie danych UG)

Sołectwo / wieś	Linie wodociągowe		Sieci kanalizacyjne	
	Długość linii (km)	Liczba przyłączy	Długość linii (km)	Liczba przyłączy
Konopnica	15,27	412	16	109
Kozubszczyzna	9,21	270	0	0
Lipniak	2,8	93	1,43	0
Marynin	5,71	131	3,07	12
Motycz	25,26	372	0	0
Motycz-Józefin	6,97	94	0	0
Motycz-Konopnica	Bd	Bd	0	0
Motycz Leśny	4,57	69	0	0
Pawlin	3,38	60	0	0
Radawczyk Drugi	2,66	51	0	0
Radawiec Duży	30,04	237	0	0
Radawiec Mały	3,5	8	0	0
Sporniak	2,74	52	0	0
Stasin	0	0	9,06	159
Szerokie	4,6	147	1,43	0
Tereszyn	0	0	2,26	5
Uniszowice	8,26	167	0	0
Zemborzyce Dolne	0	0	0	0
Zemborzyce Podleśne	0	0	0	0
Zemborzyce Tereszyńskie	0	0	0	0
Zemborzyce Wojciechowskie	0	0	0	0

Planowane w latach 2015 – 2020 inwestycje powinny swoim zasięgiem objąć blisko 40 km sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach:

- Lipniak, Szerokie: ok. 24 km,
- Konopnica, Kozubszczyzna: ok. 7 km,
- Marynin, Radawiec: ok. 4 km,
- Zemborzyce Podleśne: ok. 5km.

Ponadto niezbędne są nakłady na budowę blisko 6 kilometrów sieci wodociągowej w miejscowościach:

- Marynin: ok. 4,5 km
- Radawiec Duży, Radawiec Mały: ok. 1,5 km

W gminie funkcjonuje System Rozliczania Zużycia Wody, który umożliwia klientom pobieranie poprzednich odczytów wodomierzy oraz podawanie bieżących odczytów zainstalowanych wodomierzy za pośrednictwem strony internetowej.

Z kolei długość sieci gazowniczej z przyłączami wynosi ogółem 236.230 + 138.706 metrów. Na terenie gminy istnieją 4.062 przyłącza gazowe, z czego czynnych jest 3.259. Liczba punktów odbioru gazu wynosi 3.351. Pod względem odsetka gospodarstw domowych podłączonych do sieci gazowniczej gmina Konopnica zajmuje 1 miejsce w powiecie i 10 w całym województwie, co można uznać za bardzo dobry wynik. Piece gazowe są zarówno wygodniejsze w użytkowaniu, jak też mniej szkodliwe dla środowiska, jednak pomimo tego stosunkowo wysokie ceny gazu nie zachęcają do korzystania z gazu ego w celach grzewczych. Gospodarka ciepła w gminie oparta jest wciąż w dużym stopniu na lokalnych kotłowniach lub indywidualnych urządzeniach grzewczych opalanych przeważnie paliwem stałym (węglowym), niekiedy zaś gazem ziemnym. Ze względu na unowocześnienie infrastruktury elektroenergetycznej i ciepłej gminy, konieczne jest rozwijanie nowoczesnych technologii z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Jednym z projektów realizowanych w tym zakresie jest „Eko-Energia w Gminie Konopnica i Jastków”, polegający na montażu instalacji solarnych.

Zaopatrzenie w energię elektryczną zapewnia PGE Dystrybucja Sp. z o.o. W ostatnich latach ukończony został proces wymiany sieci na kablowe. Obecnie nie istnieje problem niedoborów zaopatrzenia w energię elektryczną. Do sieci mają dostęp wszystkie podmioty gospodarcze i gospodarstwa domowe. Problemem są natomiast spadki napięć na końcach linii, co może się przyczyniać do skracania okresu eksploatacji urządzeń elektrycznych.

Gmina Konopnica jest od wielu lat całkowicie telefonizowana. Doprowadzanie przyłączy do obiektów mieszkalnych indywidualnych zakończono jeszcze w latach dziewięćdziesiątych XX wieku. Większość abonentów korzysta z automatycznej centrali, umieszczonej w budynku urzędu gminy, część mieszkańców korzysta z central położonych na terenie Lublina (część wsi Lipniak, Konopnica i Zemborzyce). W Gminie Konopnica zlokalizowanych jest również kilka stacji nadawczo-odbiorczych telefonii bezprzewodowej. Zapewnia to dostęp do tego typu usług w całej gminie. Elementem wymagającym dalszego rozwoju jest sieć teleinformatyczna (kable światłowodowe). Gmina jest w trakcie realizacji wojewódzkiego projektu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu, którego głównym celem jest zapewnienie bezpłatnego dostępu do Internetu oraz niezbędnych urządzeń i oprogramowania dla 2795 gospodarstw domowych z terenu 47 Gmin i 2 Powiatów województwa lubelskiego, zagrożonych wykluczeniem z aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym, ze względu na trudną sytuację materialną lub niepełnosprawność. W zakresie infrastruktury informatycznej gmina weszła w skład projektu ePUAP, czyli Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej, umożliwiającej mieszkańcom załatwianie części spraw urzędowych drogą elektroniczną poprzez dedykowaną platformę internetową.

5.4. Gospodarka śmieciowa

W ramach prowadzonej przez gminę polityki w zakresie zbiórki odpadów komunalnych mieszkańcy prowadzą zbiórkę selektywną w podziale na frakcję suchą i moką. Ponadto, w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi odbierany jest popiół paleniskowy.

Osiągnięty przez Gminę Konopnica w 2014 roku poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło wyniósł 73,3%. W roku 2013 było to 27,5%.

Z kolei poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych, ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania wyniósł w roku 2014 51,5%. W roku 2013 było to 21,5%.

Miejszem zagospodarowania przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli zamieszkałych nieruchomości z terenu gminy jest Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych zlokalizowany w Bełżycach.

Ponadto 1 lipca 2013 r. został uruchomiony Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). PSZOK przyjmuje takie odpady jak:

- odpady selektywnie zebrane (papier, szkło, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metal),
- odpady zielone,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- przeterminowane leki,
- chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady wielkogabarytowe
- odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z prowadzenia drobnych prac nie wymagających pozwolenia na budowę, ani zgłoszenia zamiaru prowadzenia robót do starosty (niezanieczyszczone odpady betonowe oraz gruz betonowy i ceglany),
- zużyte opony samochodowe dla pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony.

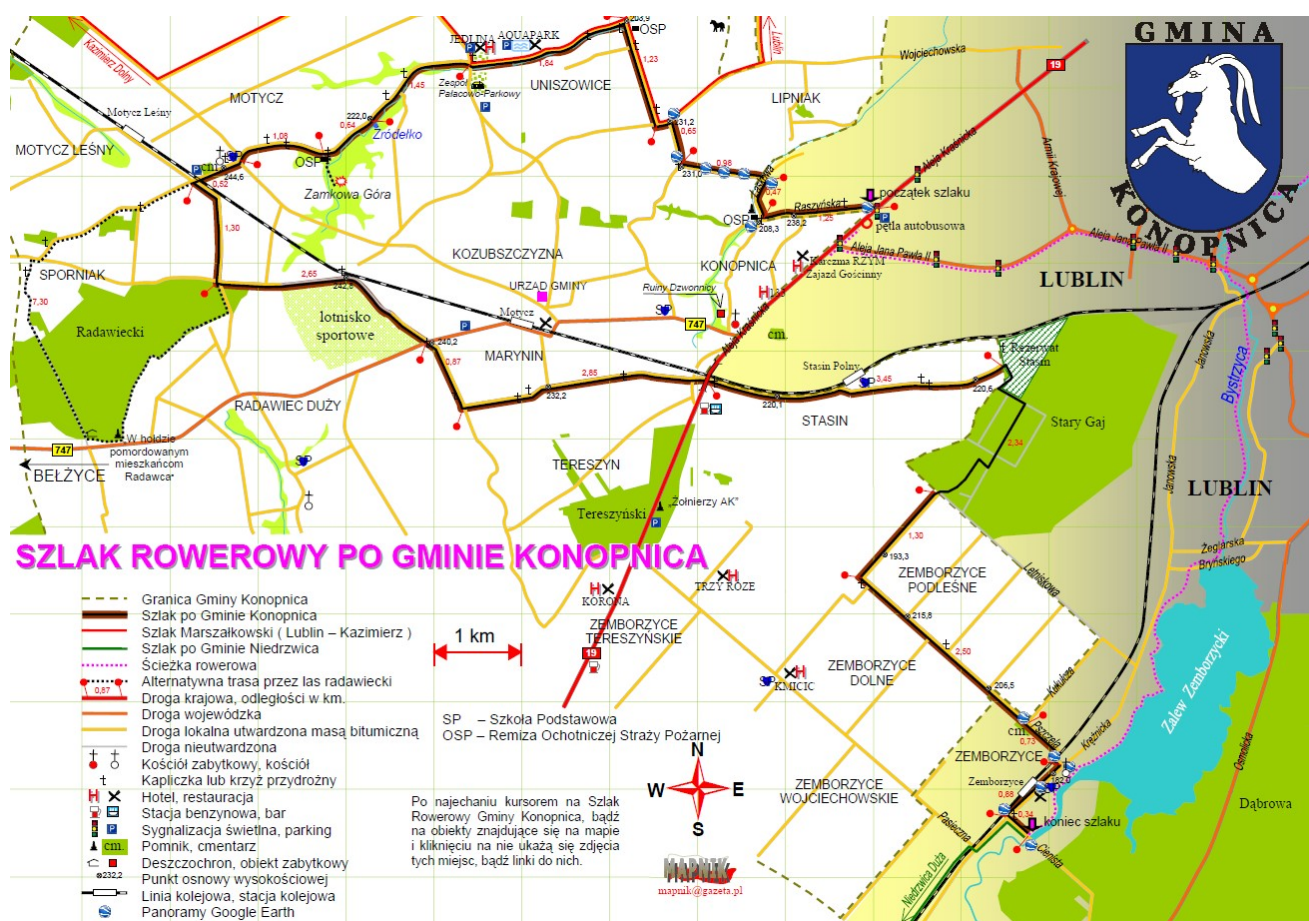
Zadaniem gminy na kolejne lata jest zwiększanie stopnia odzysku odpadów recyklingowych, a także poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców w dziedzinie zbiórki odpadów i troski o środowisko naturalne.

5.5. Infrastruktura sportowa i rekreacyjna

Boiska sportowe są usytuowane przy szkołach podstawowych w Konopnicy, Zemborzycach Tereszyńskich, Stasinie oraz przy gimnazjum w Radawczyku Drugim. W ostatnich latach oddane zostały do użytku boiska przyszkolne w Zemborzycach Tereszyńskich i w Radawczyku oraz boiska ogólnodostępne w Radawcu i Kozubszczyźnie. Działają także liczne place zabaw i sale gimnastyczne we wszystkich szkołach. W ramach inicjatyw zgłaszanych przez mieszkańców w ramach projektu „PAS” w miejscowości Kozubszczyzna powstało Centrum Aktywizacji Fizycznej i Kulturalnej wraz ze skateparkiem oddane do użytku w październiku 2013 roku.

Na terenie gminy istnieją ścieżki rowerowe łączące się ze ścieżkami Lublina, znad Zalewu Zemborzyckiego i wzdłuż rzeki Czechówki do Nałęczowa, ścieżki łączące kompleksy leśne koło Tereszyna i Radawca oraz ścieżka od ulicy Wojciechowskiej przez Lipniak, Konopnicę, Kozubszczyznę, Motycz, Sporniak do gminy Wojciechów. Najdłuższa ścieżka rowerowa biegnie wzdłuż drogi 747 w stronę Bełżyc. Problemem wymagającym interwencji jest utrzymanie tras w odpowiednim stanie (wykoszenie traw, remont niektórych znaków oraz tablic informacyjnych itp.). Poniżej znajduje się mapa szlaków rowerowych przebiegających przez teren gminy

Rysunek 15: Szlak rowerowy po gminie Konopnica (źródło: Urząd Gminy)



5.6. Środowisko

Gmina Konopnica położona jest w makroregionie Wyżyny Lubelskiej, w obrębie dwóch mezoregionów: Płaskowyż Nałęczowski i Równina Bełżycka. Przebiegająca równoleżnikowo granica między dwoma mezoregionami dzieli gminę na 2 prawie równe części: północną i południową. Część północna, leżąca w obrębie Płaskowyżu Nałęczowskiego posiada silnie zróżnicowaną rzeźbę. Jej powierzchnia jest zbudowana z grubej pokrywy lessowej. Płaskowyż rozcięty jest gęstą siecią wąwozów oraz dolin. Na Płaskowyżu Nałęczowskim (północna część Kozubszczyzny) znajduje się najwyższe w gminie i na Lubelszczyźnie wzniesienie o wysokości 252 m n.p.m. oraz wąwóz lessowy o długości 50 m. Część południowa, należąca do Równiny Bełżyckiej, charakteryzuje się słabym urzeźbieniem z przewagą równin denudacyjnych. Nachylenia stoków i wysokości bezwzględne są tutaj niewielkie. Równina Bełżycka zbudowana jest z margli kredowych i glin zwałowych, pokrytych tylko cienką warstwą pylastą. Wysokości bezwzględne na terenie Gminy Konopnica wahają się od 187 m n.p.m. do 252 m n.p.m. W południowej części gminy przeważa wschodnie nachylenie powierzchni. Na pozostałym obszarze jest ono wielokierunkowe z przewagą północnego ku dolinie Ciemięgi.

Gmina Konopnica posiada najlepsze warunki w województwie lubelskim do rozwoju rolnictwa. Wskaźnik jakości rolniczej, przestrzeni produkcyjnej wynosi powyżej 100,1 pkt i jest najwyższy dla gmin Lubelszczyzny. Na terenie Gminy Konopnica przeważają gleby bardzo dobre i dobre o klasach I-III. Około 90% gleb zaliczanych jest do pierwszego i drugiego kompleksu żyniego. Większość gleb (95%) to gleby pochodzenia mineralnego.

Na terenie Gminy Konopnica istnieje słabo rozwinięta sieć rzeczna. Przepływające rzeki i strumyki są niewielkie. Pod względem hydrograficznym gmina zajmuje wyjątkową pozycję jako źródłiskowy obszar następujących rzek: Czechówki, Ciemięgi, Ciemięgi południowej będącej dopływem Nędznicy i potoku spod Konopnicy. Grupują się one na wschód od lotniska w Radawcu Dużym tworząc jeden duży obszar źródłiskowy.

Południowa część gminy znajduje się w zasięgu zlewni Bystrzycy i odwadniana jest przez strumyk zwany Ciemięgą. Część północna stanowi obszar źródłiskowy dla Ciemięgi i dopływu Czechówki zwanego Łazęgą oraz dla potoku spod Konopnicy. Niewielki zachodni fragment gminy należy do zlewni rzeki Bystrej. Doliny rzek: Czechówki, Ciemięgi i potoku spod Konopnicy są głęboko wcięte w podłoże lessowe z licznymi suchymi dolinkami i wąwozami. Natomiast doliny Ciemięgi południowej są płaskie i słabo wykształcone. Widoczny jest stopniowy zanik wody w niektórych rzeczkach i strumykach. Dla poprawy stosunków wodnych postuluje się budowę zbiornika małej retencji. Niskie zasoby wodne wykluczają możliwość wykorzystania przepływających przez gminę rzek do odprowadzania ścieków gminnych.

Gmina Konopnica należy do średnio atrakcyjnych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym. Na obszarze tym dominują nieharmonijne krajobrazy kulturowe, które stopniowo ulegają pogorszeniu. Przyczynia się do tego głównie wprowadzanie na tym terenie przeskalowanej, nowej zabudowy mieszkaniowej oraz lokalizacja licznych reklam przydrożnych. W gminie utworzono tylko jeden obszar chroniony – zespół przyrodniczo-krajobrazowy. Najcenniejsze tereny (doliny rzeczne) nie podlegają ochronie prawnej. Zgodnie z analizą dokonaną w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gminy Konopnica” Konieczne jest zatem ustanowienie nowych obszarów chronionych, a przez to wzmocnienie struktury ekologicznej gminy.

Z uwagi na położenie gminy Konopnica w obszarze „zielonego pierścienia” wokół Lublina należy zwrócić szczególną uwagę na zagospodarowanie przestrzenne zgodne z zasadami wynikającymi z przepisów ochrony środowiska przyrodniczego, walorów krajobrazowych obszaru oraz zasad zachowania ładu przestrzennego. Jest to szczególnie istotne w sytuacji nasilającej się chaotycznej urbanizacji przestrzeni krajobrazowych wokół Lublina. „Zielonemu pierścieniowi” przypisuje się, poza stabilizującym wpływem na środowiskowe warunki życia w mieście, również:

- funkcję ochrony struktury ekologicznej z pozostałościami przyrody zbliżonej do naturalnej i osobliwościami przyrodniczo – krajobrazowymi;
- funkcję ochrony tożsamości osadnictwa i krajobrazu wiejskiego przed semiurbanizacją;
- funkcję ochrony struktury przestrzennej przed chaotyczną urbanizacją, prowadzącą z czasem do zupełnego zaniku charakterystycznego dla terenów podmiejskich krajobrazu mozaikowego (drobnoskalowego);
- funkcję buforową, osłabiającą presję miasta na tereny wiejskie;
- funkcję wypoczynku codziennego i świątecznego dla mieszkańców miast.

Do obszarów zróżnicowanych przyrodniczo i krajobrazowo na terenie gminy Konopnica należą:

- kompleksy leśne Lasu Konopnickiego i lasu w rejonie Radawca oraz kilka mniejszych kompleksów leśnych w północnej i zachodniej części gminy. Mają one charakter lasów mieszanych;
- dolinki rzeczne: Czechówki i jej dopływów spod Motycza i Konopnicy, źródłowe odcinki Ciemięgi;
- północna i północno-wschodnia część gminy najbardziej urozmaicona pod względem ukształtowania terenu, charakteryzująca się falistym krajobrazem, urozmaiconym licznymi suchymi dolinami i wąwozami, atrakcyjna dla rozwoju turystyki.

Pomimo tego teren gminy nie jest objęty Systemem Chronionego Krajobrazu. Tereny bardziej zróżnicowane krajobrazowo mają lokalną rangę przyrodniczą. Najcenniejsze z nich wskazuje się do ochrony prawnej. Są to: dno doliny Ciemięgi pomiędzy Motyczem Leśnym i Kolonią Miłocin oraz drzewostan olszowy w Motyczu. Szczególnej ochrony wymaga również obszar źródłiskowy rzek i potoków znajdujących się w zlewni chronionej Bystrzycy i Czechówki.

Na terenie Gminy Konopnica istnieje kilka prywatnych stawów rybnych (Konopnica, Uniszowice, Motycz, Kozubszczyzna). W dolinach rzek i na terenach bagnistych w rejonie Konopnicy, Radawca Dużego i Motycza planowane są zbiorniki wodne z niezbędną infrastrukturą rekreacyjną. Istotne znaczenie dla rozwoju rekreacji mają te tereny gminy, które sąsiadują z Zalewem Zemborzyckim i Starym Lasem. Walory letniskowe mają wsie oparte o kompleksy leśne: Radawiec Duży, Zemborzyce Podleśne, Zemborzyce Wojciechowskie, Stasin, Motycz Leśny i Sporniak. Mogą one stanowić bazę dla wypoczynku weekendowego i codziennego mieszkańców miasta Lublina. Walory krajobrazowe posiadają również wsie

wkomponowane w krajobraz zboczy wysokich brzegów dolin rzecznych (część wsi Konopnica, Radawiec Duży, Radawiec Mały, Radawczyk, Motycz).

W ostatnich latach na terenie gminy zrealizowane zostały liczne projekty służące poprawie stanu środowiska naturalnego, współfinansowane środkami z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wśród nich znalazły się m.in.:

- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Lipniak i Szerokie – etap I,
- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Marynin, Tereszyn, Konopnica i Stasin – etap II i III,
- rewaloryzacja zieleni przykościelnej (zabiegi pielęgnacyjne, chirurgiczne drzew) na terenie parafii rzymsko-katolickiej pw. Matki Bożej Anielskiej w Motyczu,
- zagospodarowanie terenów zieleni przy budynkach Urzędu Gminy ,
- zagospodarowanie terenu zieleni przy budynku „Domu Kultury” w Motyczu,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- likwidacja dzikich wysypisk na terenie gminy.

Niewątpliwie, w kolejnych latach niezbędne będzie kontynuowanie projektów w dziedzinie poprawy stanu środowiska.

Na jakość środowiska wpływa także wspomniany wyżej niedostatek kanalizacji sanitarnej na dużej części terytorium gminy. Ścieki komunalne i gospodarskie gromadzone są w szambach, często nieszczelnych lub odprowadzane są bezpośrednio do gruntu lub wód powierzchniowych. Skutkuje to nadmiernym zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych oraz skażeniem gleb. Dotyczy to zwłaszcza zagrożeń występujących w strefach ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wody. Znaczny udział w tle zanieczyszczeń powietrza gminy mają emisje ze źródeł wysokich zlokalizowanych na terenie Lublina, przenoszonych nad obszar gminy przez wiatry z kierunków wschodniego i południowo-wschodniego. Przewaga tych wiatrów w chłodnej porze roku jest zjawiskiem niekorzystnym dla gminy z uwagi na trwający okres grzewczy i zwiększoną emisję zanieczyszczeń. Wyzwaniem dla gminy będzie także redukcja własnych zanieczyszczeń i emisji w ramach tzw. „niskiej emisji”, oznaczającej całość emitowanych do powietrza substancji z niewysokich źródeł emisji. Tym samym niezbędne będą działania w zakresie wdrażania rozwiązań z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, czyli opierające się przede wszystkim na efektywności energetycznej, wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i zastosowaniu technologii ograniczających emisję. Termin „gospodarka niskoemisyjna” (*low emission economy*) oznacza bowiem gospodarkę charakteryzującą się przede wszystkim oddzieleniem wzrostu emisji gazów cieplarnianych od wzrostu gospodarczego, głównie poprzez ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych. Stosowne rozwiązania w tym zakresie ujęte zostały w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej” Gminy Konopnica.

6. Dziedzictwo kulturowe

Wśród obiektów o wartości historycznej na terenie gminy nie ma zabytku, który generowałby duży ruch turystyczny. Teren gminy jest jednak obszarem o bogatej historii, której ślady znajdują się w licznych obiektach rozrzuconych po gminie. Największy potencjał w dziedzinie wykreowania ruchu turystycznego ma niewątpliwie wczesnośredniowieczne grodzisko w Motyczu, pod warunkiem jego rewitalizacji. W rejestrze zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa znajdują się dwa obiekty:

- cmentarz parafialny (nr rej.: A/942 z 15.05.1987) w Konopnicy,
- zespół dworski z przełomu XIX/XX wieku (nr rej.: A/958 z 12.05.1988 i z 6.11.1995) w Motyczu

Poniżej znajduje się opis obiektów architektonicznych stanowiących o lokalnym dziedzictwie kulturowym.

Grodzisko w Motyczu

Jednym z ważnych elementów dawnego dziedzictwa kulturowego gminy jest znajdujące się na terenie Motycza dawne grodzisko, nazywane niegdyś "Zamkową górą" lub "Bębnem". Grodzisko znajduje się we wschodniej części Płaskowyżu Nałęczowskiego przy trakcie wiodącym z Lublina przez Wąwolnicę do Kazimierza nad Wisłą. Zlokalizowane jest na lessowym cyplu prawego brzegu Czechówki. Cypel o długości około 300 m przy szerokości do 60 m, stanowi wyróżniającą się w krajobrazie jednostkę fizjograficzną. Jego większe wypłaszczenia - podobnie jak i majdan grodziska - zajęte są pod uprawę, natomiast strome zbocza i obrzeże pokrywa gęsta, krzaczasta roślinność. W ludowych przekazach zachowały się legendy o rzekomo istniejącej tutaj niegdyś świątyni pogańskiej oraz późniejszym zamku warownym. W latach osiemdziesiątych XX wieku prowadzone były badania archeologiczne tego terenu. Na podstawie znalezionych wówczas fragmentów naczyń określono czas powstania grodziska na VIII/IX wiek n.e. Badania prowadzone przez dr S. Hoczyk-Siwkową i mgr M. Szewczyk-Liberę wykazały występowanie w sąsiedztwie "Bębna" ceramiki kultury pucharów lejkowatych i wczesnośredniowiecznej na obszarze kilku hektarów. Przypuszcza się, iż gród mógł wówczas spełniać funkcje obronne, a jego naczelnym zadaniem mogło być ostrzeganie mieszkańców sąsiednich miejscowości przed nadciągającym niebezpieczeństwem. Dziś obiekt jest w posiadaniu gminy Konopnica. Makietą grodu z Motycza była prezentowana podczas uroczystości rocznicowych w Motyczu w roku 2009, a od 2011 roku stanowi część ekspozycji w Salce Pamięci w miejscowym Domu Kultury.

Dworek w Motyczu

Historia folwarku w Motyczu sięga drugiej połowy XV wieku. Kolejne dwory powstawały w wiekach XVI i XVII. Z XVIII wieku pochodzą wzmianki o budynkach dworskich, ale nie była to zapewne ta sama budowla, co w poprzednich wiekach. Inwentarz budynków folwarcznych z 1726 odnotowuje dwór otoczony drewnianym parkanem, do którego wjeżdżało się drogą od strony Lublina, przez wrota zbite z tarcic. Obecny kształt

nadany został budynkowi w XIX wieku, kiedy to w latach 1843 – 1849 przebudował go baron Karol Boksender. Po II wojnie światowej "resztówka" wraz z dworem należała do jednego z zakładów Kombinatu Ogrodniczego w Leonowie. W 1991 roku dworek został wyremontowany. Obecnie należy do prywatnego właściciela. W pobliżu dworu znajduje się park z XIX wieku, obora, stodoła i magazyn z początków XX wieku, rządówka z 1910 roku i dwa czworaki z 1920 i 1930 roku.

Kościół w Konopnicy

Neogotycki kościół pw. Wniebowzięcia NMP i Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Konopnicy został zbudowany w 1905 roku z cegły i częściowo z białego kamienia w stylu neogotyckim, z inicjatywy ówczesnego proboszcza ks. Jana Kureczki. Pierwszy kościół drewniany istniał w Konopnicy już około 1400 r.. Około 1650 r. na miejscu wcześniejszego wybudowano kościół częściowo murowany z kamienia. Przy kościele mieścił się cmentarz, dziś teren porastają stare lipy. Obecnie po dawnym kościele zachowały się tylko fragmenty fundamentów widoczne kilka metrów na południe od dzwonnicy. W porze letniej dostęp do dzwonnicy i fundamentów utrudnia gęsta, dzika roślinność, w związku z czym struktura dawnej zabudowy sakralnej uwidacznia się szczególnie w porze zimowej. Wewnątrz kościoła znajdują się trzy ołtarze: główny w prezbiterium, wykonany z drzewa dębowego w 1906 r. w Warszawie oraz dwa ołtarze z piaskowca w nawach bocznych – w prawej z obrazem św. Antoniego, w lewej - Najświętszego Serca Jezusa.

Dzwonnica w Konopnicy

Dzwonnica mieszcząc się w Konopnicy to dzwonnica murowana, typu campanila, z kamienia wapiennego, częściowo z cegły. Jako datę jej budowy podaje się rok 1781. Mieści się ona na niewielkim wzniesieniu porośniętym dzisiaj starymi lipami, za plebanią parafii Wniebowzięcia NMP i Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Konopnicy. Wcześniej na tym terenie znajdował się cmentarz. Obok niej dostrzec można jeszcze ostatnie ślady fundamentów murowanego kościoła z XVII wieku, będącego kontynuacją wcześniejszej budowli drewnianej z ok. 1400 roku. Obiekt wymaga całościowej konserwacji, ponieważ jest wystawiony na niekorzystny wpływ czynników atmosferycznych i z każdym rokiem niszczeje.

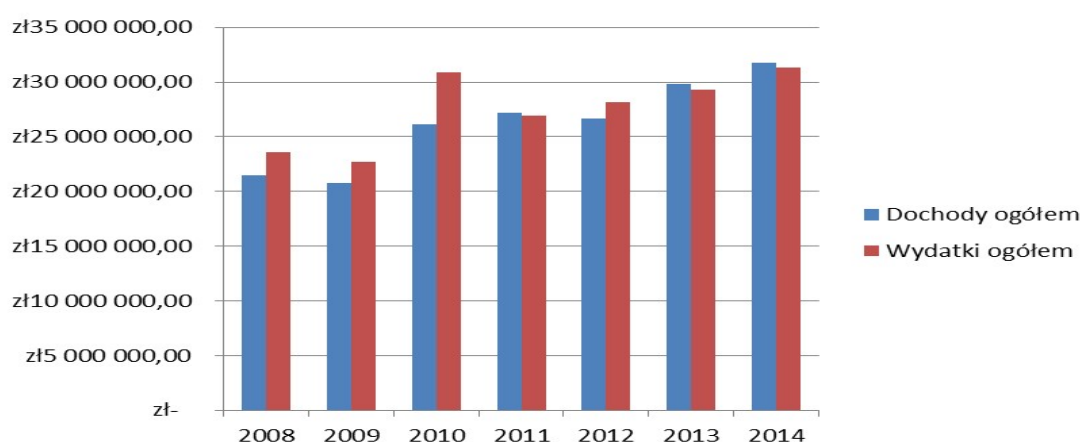
Ochrona dziedzictwa kulturalnego

Oprócz dziedzictwa materialnego w postaci wymienionych zabytków, gmina posiada także bogate tradycje w postaci twórczości ludowej. Ich pielęgnowaniem zajmują się gminne placówki kulturalne: ośrodek kultury pod nazwą „Dom Kultury w Motyczu” oraz Gminna Biblioteka Publiczna, a także działające przy nich: Zespół Śpiewaczy „Rola” oraz zespół teatralny. Dom Kultury prowadzi też miejscową izbę pamięci, a organizacje pozarządowe – w tym przede wszystkim Stowarzyszenie Pracownia Działań Twórczych są animatorami licznych projektów społeczno-kulturalnych. Pomimo opisanej aktywności, sfera rewitalizacji społecznej w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa lokalnego będzie także wśród zadań stojących przed gminą w okresie objętym niniejszą strategią.

7. Finanse gminy

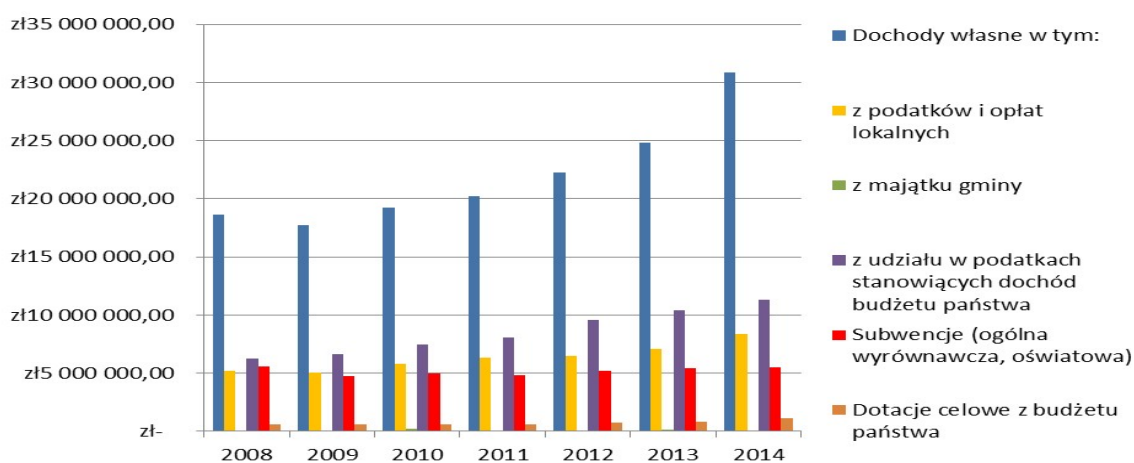
Stan finansów gminy w chwili opracowywania Strategii wygląda zadowalająco. Wpływ na to mają m.in. podatki i opłaty lokalne płacone przez podmioty działające na terenie gminy, a także fakt, że wśród mieszkańców gminy są osoby zamożne, co przekłada się na wysokość podatków od osób fizycznych w dochodach gminy. Tym samym dochody własne budżetu gminy lokowały ją na 1. miejscu w powiecie oraz 15. w skali województwa. Z kolei w odniesieniu do wydatków, gmina zajęła odpowiednio miejsca: 16. w powiecie oraz 209. w województwie. Na przestrzeni lat 2008-2014 dochody gminy systematycznie wzrastały: z kwoty 21.484.628,68 zł do 31.756.668,27 zł. W zakresie wydatków wzrost ten nastąpił z kwoty 23.560.074,08 zł do 31.353.643,05 złotych. Ilustruje to poniższy wykres:

Rysunek 16: Dochody i wydatki gminy Konopnica w latach 2008-2014 (oprac. wł. na podst. danych z UG)



Największą pozycję w dochodach gminy stanowiły dochody z udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa oraz z podatków i opłat lokalnych. Szczegółowy rozkład źródeł dochodów własnych gminy pokazuje kolejny rysunek:

Rysunek 17: Dochody własne gminy Konopnica w latach 2008-2014 w podziale na źródła (oprac. wł. na podst. danych z UG)



Szczegółowych informacji w zakresie finansów gminy Konopnica dostarcza umieszczona poniżej tabela nr 21.

Tabela 21: Przychody i wydatki gminy w złotych w latach 2008-2014 (oprac. wł. na podstawie danych z UG)

Lp.	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1.	DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	21 484 628,68	20 796 789,52	26 119 683, 49	27 158 208,17	26 691 074,27	29 829 289,64	31 756 668,27
1.1	Dochody własne w tym:	18 652 623,77	17 723 601,90	19 231 140,01	20 232 858,70	22 289 301,08	24 852 166,74	30 865 441,75
1.1.1	z podatków i opłat lokalnych	5 169 091,64	5 017 414,06	5 800 549,53	6 351 215,63	6 444 287,42	7 098 906,48	8 364 039,05
1.1.2	z majątku gminy	44 792,62	91 663,14	237 733,35	68 443,00	75 310,85	121 044,82	83 706,65
1.1.3	z udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	6 254 416,79	6 652 901,99	7 478 070,74	8 061 692,00	9 610 270,82	10 429 945,69	11 325 226,89
1.1.4	Subwencje (ogólna wyrównawcza, oświatowa)	5 587 336,00	4 719 788,00	4 999 844,00	4 807 630,00	5 175 567,00	5 454 696,00	5 468 530,00
1.1.5	Dotacje celowe z budżetu państwa	557 975,98	582 616,35	627 192,64	620 560,35	767 633,75	843 786,37	1 133 192,46
1.2	Pozostałe dochody	2 832 994,91	3 073 187,62	2 588 543,50	6 925 349,47	4 401 773,19	4 977 122,90	891 226,52
2.	WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	23 560 074,08	22 711 594,77	30 915 856,98	26 883 353,94	28 150 197,60	29 277 296,48	31 353 643,05
2.1	wydatki inwestycyjne	7 586 618,85	5 018 776,34	10 933 331,36	6 963 423,09	5 612 343,83	5 034 172,09	5 586 060,75
2.2	wydatki bieżące	15 973 455,23	17 692 818,43	19 982 525,62	19 919 930,85	22 537 853,77	23 343 124,39	25 767 582,30
3.	WYNIK (1-2)	- 2 075 445,40	- 1 914 805,20	- 4 796 173,50	274 854,23	- 1 459 123,30	551 993,16	403 025,22

II. CZĘŚĆ PROGRAMUJĄCO - STRATEGICZNA

1. Analiza problemów

Jednym z elementów analizy problemów dokonanych na potrzeby niniejszej Strategii jest analiza SWOT w odniesieniu do kluczowych obszarów Strategii. Analiza została dokonana w oparciu o szereg spotkań wśród których znalazły się:

- spotkania robocze z kadrą kierowniczej Urzędu Gminy Konopnica,
- spotkania z mieszkańcami w formule RADAR,
- spotkanie z przedstawicielami organizacji pozarządowych w formule warsztatu strategicznego,
- spotkania w formule debat z przedstawicielami środowiska organizacji pozarządowych oraz Urzędu Gminy Konopnica.

1.1. Diagnoza PAS

W analizie problemów wykorzystane zostały wyniki badań ankietowych prowadzonych w latach 2012-2014 w ramach projektu „Program Aktywności Samorządowej PAS – innowacyjne narzędzie uspołecznionego procesu monitorowania usług publicznych”. Celem badania było rozpoznanie opinii, przekonań i odczuć mieszkańców oraz pracowników administracji samorządowej na temat jakości życia i jakości zarządzania w Gminie Konopnica. Corocznie przeprowadzono 200 ankiet dotyczących jakości życia mieszkańców gminy oraz 17 ankiet dotyczących jakości zarządzania w Urzędzie Gminy Konopnica. Ostatnie badanie zostało przeprowadzone w okresie: kwiecień – maj 2014 roku, poprzednie w latach 2013 i 2012. Zastosowano w nim metodę badań ankietowych, w której wykorzystano dwa kwestionariusze dla dwóch grup respondentów: mieszkańców i urzędników. Każdy kwestionariusz zawierał zestaw pytań dotyczących 15 obszarów jakości życia/zarządzania, do których należały:

1. Wolny rynek
2. Praca
3. Bezpieczeństwo
4. Zdrowie
5. Kultura
6. Środowisko
7. Demokracja
8. Edukacja
9. Transport i komunikacja
10. Dostęp do usług i sieci handlowej
11. Dostęp do infrastruktury sportowej
12. Wsparcie społeczne
13. Dobrobyt

14. Mieszkalnictwo

15. Jakość administracji

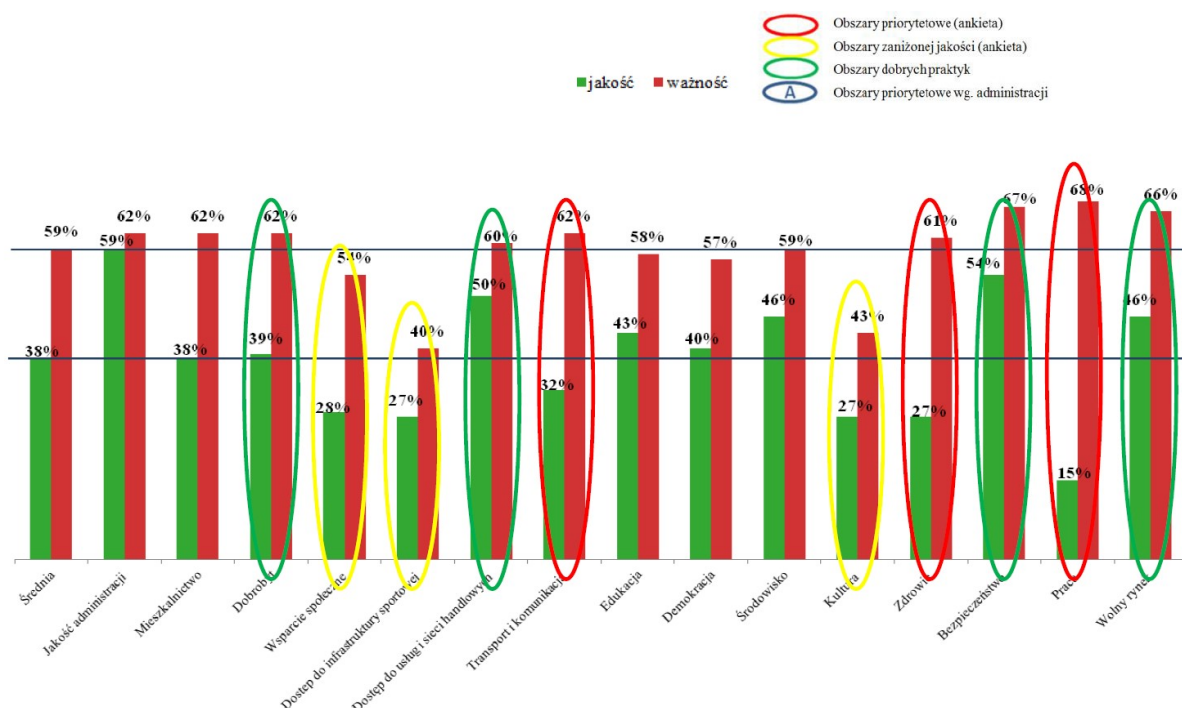
W badaniu zastosowano celowy dobór osób do próby, uwzględniający różne kryteria w zależności od grupy respondentów. W przypadku ankiety „jakość życia” do badania wybrano mieszkańców, w taki sposób aby próba badawcza była zróżnicowana pod względem: wieku, płci, wykształcenia i rodzaju wykonywanego zawodu. W ankiecie „jakość zarządzania” wzięli udział pracownicy administracji samorządowej zajmujący różne stanowiska w hierarchii organizacyjnej danej jednostki.

Kwestionariusz ankiety składał się z kilkudziesięciu pytań w formie zdań twierdzących, które dotyczyły jakości życia mieszkańców danej miejscowości. Do każdego stwierdzenia należało się odnieść pod kątem jego prawdziwości oraz aspektu jego wagi z punktu widzenia respondenta. Takie podejście pozwoliło zidentyfikować, które obszary dotyczące jakości życia w danej miejscowości, wymagają poprawy, oraz spriorytetyzować, które z tych obszarów są najważniejsze dla mieszkańców i wymagają poprawy w pierwszej kolejności. Interpretacja wyników badania została oparta o analizę średnich wyników uzyskanych dla każdego z obszarów jakości życia. Na tej podstawie wyodrębniono trzy grupy obszarów:

- **Obszary priorytetowe** (oznaczone kolorem czerwonym) – obszary, w których jakość badanych zagadnień jest najniższa, a ich ważność znajduje się na najwyższym poziomie. Wymagają one interwencji w pierwszej kolejności.
- **Obszary o zaniżonej jakości** (oznaczone kolorem żółtym) – obszary, których jakość została oceniona na niskim poziomie, jednak nie są one zbyt ważne dla respondentów, w związku z tym interwencja może być odwleczona w czasie.
- **Obszary „dobrych praktyk”** (oznaczone kolorem zielonym) – obszary, które zostały ocenione wysoko, zarówno pod względem jakości jak i ważności. Mogą one stanowić punkt odniesienia w procesie planowania i osiągania zakładanych celów dla innych obszarów.

Wykorzystanie odrębnych kolorów (takich jak oznaczono powyżej), dla każdej z wymienionych grup obszarów, ma służyć lepszemu zobrazowaniu wyników badania. Zarówno na wykresach, jak i w tabelach, zostały w ten sposób oznaczone obszary spełniające kryteria przynależności do powyższych grup. W tabelach dodatkowo podano wartości procentowe średnich wyników dla każdego z obszarów w układzie ważność/jakość.

Rysunek 18: Wynik ankiety jakości życia wg mieszkańców za rok 2014
(źródło: Dane pozyskane w ramach projektu PAS)

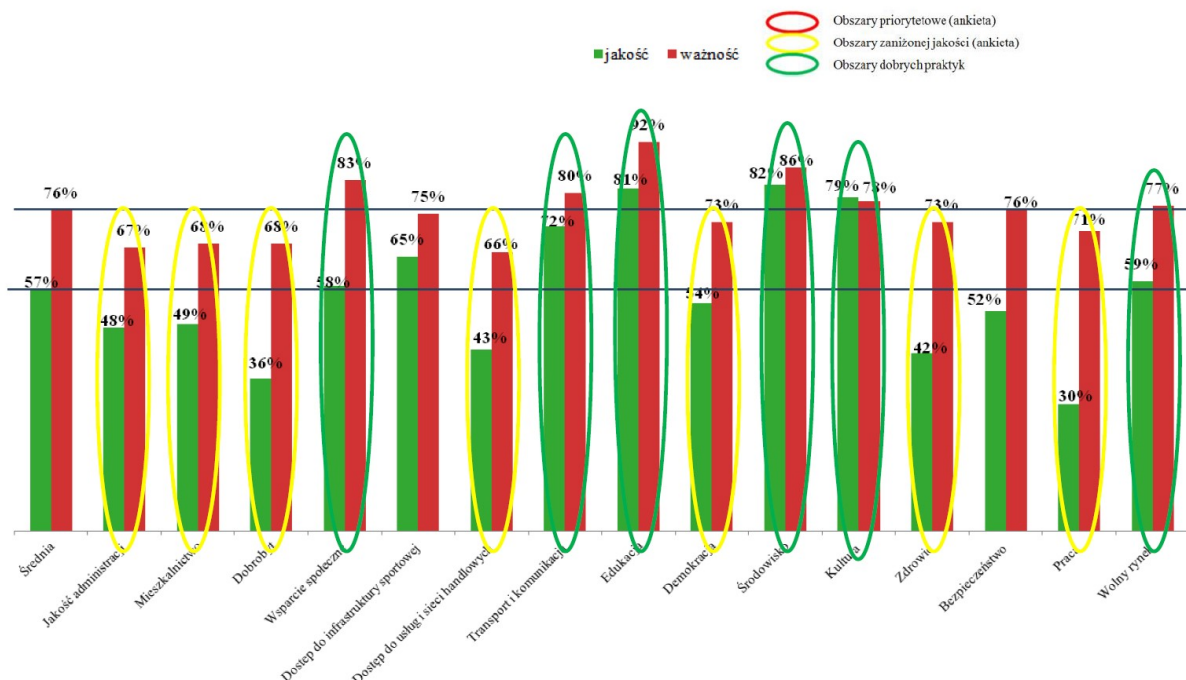


Według mieszkańców Gminy Konopnica:

1. Do obszarów priorytetowych należą:
 - Praca
 - Zdrowie
 - Transport i komunikacja
2. Do obszarów zaniżonej jakości należą:
 - Wsparcie społeczne
 - Dostęp do infrastruktury sportowej
 - Kultura
3. Do obszarów „dobrych praktyk” należą:
 - Bezpieczeństwo
 - Dostęp do usług i sieci handlowych
 - Wolny rynek
 - Dobrobyt

W ocenie mieszkańców kluczowymi obszarami wymagającymi naprawy były: praca, zdrowie oraz transport i komunikacja. Z kolei za dobrze funkcjonujące uznane zostały: bezpieczeństwo, dostęp do usług i sieci handlowych, wolny rynek i dobrobyt.

Rysunek 19: Wynik ankiety jakości życia wg urzędników za rok 2014
(źródło: Dane pozyskane w ramach projektu PAS)



Według pracowników Urzędu Gminy Konopnica:

1. Obszarów priorytetowych nie stwierdzono.
2. Do obszarów zaniżonej jakości należą:
 - Praca
 - Dobrobyt
 - Zdrowie
 - Dostęp do usług i sieci handlowych
 - Jakość administracji
 - Mieszkalnictwo
 - Demokracja
3. Do obszarów „dobrych praktyk” należą:
 - Edukacja
 - Środowisko
 - Kultura
 - Transport i komunikacja
 - Wolny rynek
 - Wsparcie społeczne

Ocena dokonana przez urzędników Gminy Konopnica jest nieco bardziej optymistyczna niż ocena samych mieszkańców – pracownicy samorządu dostrzegają więcej obszarów dobrych praktyk (sześć przypadków), nie stwierdzili też obszarów krytycznych, wymagających natychmiastowej interwencji. Dostrzegli natomiast szereg obszarów zaniżonej jakości (7 obszarów), które pokrywają się z tymi, które wskazali mieszkańcy zarówno w odniesieniu do zaniżonej jakości, jak i sfery priorytetów.

Tabela 22: Porównanie wyników badania jakości życia w latach 2012-2014 w gminie Konopnica (źródło: Dane pozyskane w ramach projektu PAS)

OBSZARY JAKOŚCI ŻYCIA/ZARZĄDZANIA	wyniki ankiety "jakość życia"								
	2012 r.			2013 r.			2014 r.		
	obszary prioryteto we	niska jakość	dobre praktyki	obszary prioryteto we	niska jakość	dobre praktyki	obszary prioryteto we	niska jakość	dobre praktyki
WOLNY RYNEK	40/84			43/64					46/66
PRACA	17/87			23/68			15/68		
BEZPIECZEŃSTWO			66/87			65/67			54/67
ZDROWIE	39/84				37/60		27/61		
KULTURA		31/67			43/55			27/43	
ŚRODOWISKO									
DEMOKRACJA									
EDUKACJA						54/63			
TRANSPORT I KOMUNIKACJA							32/62		
DOSTĘP DO USŁUG I SIECI HANDLOWEJ						69/63			50/60
DOSTĘP DO INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ		25/64			32/53			27/40	
WSPARCIE SPOŁECZNE	25/76			35/63				28/54	
DOBROBYT	38/87			37/71					39/62
MIESZKALNICTWO					43/57				
JAKOŚĆ ADMINISTRACJI			61/86			50/69			

Porównanie wyników ankiety badania jakości życia w gminie Konopnica przeprowadzonej w latach 2012, 2013, 2014 pokazuje, że na przestrzeni 3 lat mieszkańcy wysoko oceniali takie elementy, jak „bezpieczeństwo” oraz „dostęp do usług i sieci handlowych”. Dobrze oceniana (w latach 2012-2013) była „jakość administracji”, a w minionym roku także „wolny rynek” i „dobrobyt”. Obszarami wymagającymi interwencji pozostają z kolei „praca” i „zdrowie”, a także „transport i komunikacja”. W poprzednich latach wśród nich były także „wsparcie społeczne” oraz dobrobyt.

Zarysowane w ten sposób, przez mieszkańców gminy, zagadnienia są podstawą do dalszej analizy oraz podjęcia działań ukierunkowanych na poprawę jakości ich funkcjonowania. Wyniki te są również spójne z kierunkami działań zarysowanymi przez władze gminy w ramach projektów zgłoszonych do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, przedstawionymi poniżej.

1.2. Analiza problemów komunikacyjnych w ramach Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

Ważną rolę w perspektywie oceny jakości życia przez mieszkańców, oprócz omówionego wyżej badania ankietowego PAS, w latach 2012-2014 było badanie metodą CATI wykonane na potrzeby projektu komunikacyjno-transportowego LOF.

Na pytanie o korzystanie ze środków komunikacji zbiorowej, mniej niż połowa (46%) mieszkańców Gminy Konopnica odpowiedziało twierdząco. Zdecydowana większość osób korzystających z transportu publicznego (74%) zadeklarowała odbywanie podróży tylko w dni robocze. Mieszkańcy Gminy Konopnica za główny środek transportu uznali komunikację zbiorową (aż 59% respondentów), natomiast korzystanie z samochodu osobowego zadeklarowało 34% respondentów. Ponad połowa korzystających z transportu publicznego stwierdziła, że podróżuje 2 razy dziennie (57%), a aż 86% – co najmniej raz dziennie. Pasażer z gminy Konopnica z transportu zbiorowego korzysta średnio 1,9 razy dziennie. Anketowani udzielili ponadto odpowiedzi na inne kwestie związane ze sposobem korzystania z komunikacji:

- Jako środek transportu publicznego zdecydowanie najczęściej wskazywano autobus (66% odpowiedzi) lub bus (43%). Kolej wykorzystywano natomiast rzadko (12% odpowiedzi).
- Odbywanie podróży codziennych zadeklarowało 14% mieszkańców, a ponad 3 razy w tygodniu – 23% mieszkańców.
- Wśród powodów wyboru innego środka transportu niż komunikacja zbiorowa, jako najważniejsze, wskazano w kolejności: szybszy dojazd do celu, możliwość dojazdu bezpośrednio do celu, wygodę poruszania się samochodem osobowym oraz wyższy komfort i natychmiastową dostępność samochodu prywatnego.
- Najczęściej wskazywanymi przez mieszkańców Gminy Konopnica celami podróży były: dojazd do i z pracy (35% wskazań), dojazd do szkoły i na uczelnię (24%), załatwianie spraw urzędowych (18%) i dojazd na zakupy (10%), a dominującym kierunkiem podróży był Lublin (aż 96% wskazań).
- Deklarowany czas oczekiwania na przystanku był silnie zróżnicowany – od natychmiastowego przyjazdu pojazdu do nawet 40 minut, najczęściej jednak kształtował się w przedziale 5-15 minut.
- W podróżach transportem publicznym mieszkańcy gminy Konopnica najczęściej nie korzystali z przesiadek (58%), ale zarazem aż 27% z nich korzystało z jednej, a 14% – z dwóch przesiadek.
- Deklarowany czas podróży wahał się w granicach od 8 do nawet 120 minut (najczęściej wskazywano 20 lub 30 minut, ale dość często także i 45 lub 60 minut).
- Czas dojścia do przystanku uznano za akceptowalny, ale zarazem 14% wystawionych ocen jest negatywnych. Czas ten wahał się od 1 min. do nawet 45 min., przyjmując najczęściej wartości 5 min. lub 10 min.
- Pasażerowie oczekiwali w pojeździe przeważnie lub zawsze miejsca siedzącego, ale 22% respondentów akceptowało miejsce stojące.
- Większość pasażerów korzystała z biletów normalnych (69%), bilet miesięczny nabywało 23% respondentów, w tym aż 22% korzystało z karty ZTM w Lublinie.

- W przejazdach komunikacją zbiorową najwyżej ocenione zostały: jakość informacji w autobusie, bezpieczeństwo podróży, łatwość zakupu biletów i uprzejmość kierowców, najgorzej zaś: ceny biletów, częstotliwość kursowania oraz czas oczekiwania na przystanku i jakość informacji w punktach obsługi pasażera.
- W Gminie Konopnica ponad połowa – 52% ankietowanych – wskazała na potrzebę dodatkowego połączenia transportem publicznym.

Inne kwestie infrastrukturalne zgłaszane przez mieszkańców miały miejsce w trakcie spotkania warsztatowego poświęconego opracowywaniu założeń strategii Lokalnej Grupy Działania. Zgłoszone zostały pomysły w zakresie:

- zwiększenia liczby lokali dostępnych na cele społeczne,
- zwiększenia liczby zajęć dla młodzieży,
- aktywizacji społecznej osób starszych oraz młodzieży,
- aktywizacji zawodowej oraz przeciwdziałaniu zjawisku trwałego bezrobocia,
- wzmocnienia środowiska NGO (wsparcie poprzez doradztwo i realizację wspólnych projektów),
- promocji lokalnego biznesu poprzez imprezy lokalne (np. Dni Konopnicy),
- poprawy promocji inicjatyw realizowanych na terenie gminy,
- budowy tras do jazdy konnej,
- poprawy komunikacji publicznej i prywatnej na terenie gminy oraz trasach do/z Lublina,
- inwestycji w plac targowy,
- rozwoju usług w zakresie medycyny i poradnictwa psychologicznego, usług komunalno-oświatowych, sportowych, a także szewskich, krawieckich itp.,
- poprawy współpracy miejscowych przedsiębiorców ze sobą oraz władzami lokalnymi,
- rozwoju doradztwa prawnego,
- budowy Domu Pomocy Społecznej oraz ośrodka rehabilitacji,
- rozwoju terenów inwestycyjnych przy głównych ciągach komunikacyjnych, a także na terenie po dawnych PGR,
- rozwoju spółdzielni socjalnych,
- pozyskiwania inwestorów przez gminę,
- rozwoju i promocji produktów regionalnych (jak np. fajercaki),
- wykorzystania potencjału grodziska w Motyczu,
- renowacji i rewitalizacji przestrzeni publicznej w miejscowościach gminy (place zabaw, parki i in.),
- ochrony środowiska naturalnego, w tym cieków wodnych,
- rozwoju agroturystyki,
- budowy wioski tematycznej oraz ścieżek edukacyjnych,
- budowy chodników i poprawy stanu istniejących,
- rozwoju wodociągów i kanalizacji,
- budowy sygnalizacji świetlnej na niebezpiecznych skrzyżowaniach,
- dostępu do szybkiego Internetu,
- dostosowania dostępu budynków publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Sugestie mieszkańców zostały spriorytetyzowane a następnie uwzględnione w powstającej strategii działania Lokalnej Grupy Działania, a także w niniejszej analizie. Wskazane działania mogą być wskazówką w zakresie sposobu uzyskiwania celów zakładanych w dalszej części Strategii Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016-2022.

1.3. Analiza SWOT

Prezentowana poniżej analiza odnosi się do mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w kluczowych obszarach opisanych w części pierwszej strategii oraz uwzględnionych (w poprzednim podrozdziale poświęconym analizie problemów), przez samych interesariuszy – mieszkańców gminy, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych. W powiązaniu z analizą ekspercką sformułowana została poniższa tabela stanowiąca podsumowanie kwestii uznanych za istotne, w trzech kluczowych obszarach strategii, tj. w podziale na czynniki społeczno-ekonomiczne, kulturowo-przyrodnicze oraz infrastrukturalne.

Tabela 23: Analiza SWOT Gminy Konopnica

CZYNNIKI SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Duży odsetek ludzi młodych, aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności. • Wzrastająca liczba uczniów w szkołach i przedszkolach. • Dobry stan placówek szkolnych i infrastruktury edukacyjnej. • Wdrożone standardy współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi. • Duża liczba Ochotniczych Straży Pożarnych (12) i ich członków. • Aktywność organizacji pozarządowych z terenu gminy oraz aktywność NGO spoza gminy realizujących swoje projekty na terenie Gminy Konopnica. • Udział gminy w Lokalnej Grupie Działania. • Wysoki wskaźnik podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców. • Niższa od średniej dla powiatu i województwa stopa bezrobocia w gminie. • Rozwinięty sektor usług, handlu oraz hotelarstwa	• Niska dzietność wśród mieszkańców gminy i utrzymujący się od lat ujemny przyrost naturalny. • Niewielka liczba laureatów konkursów przedmiotowych ze szkół gminy. • Niewielka ilość organizacji pozarządowych w gminie. • Mała różnorodność działań sektora NGO. • Liczna grupa długotrwale bezrobotnych. • Bezrobocie wśród ludzi młodych. • Brak działających spółdzielni socjalnych. • Zwiększające się nakłady na opiekę społeczną. • Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych. • Niewystarczająca liczba lokali wykorzystywanych na cele aktywizacji społecznej (świetlic, klubów seniora, miejsc spotkań itp.). • Niewystarczająca do potrzeb liczba miejsc w przedszkolach. • Niska aktywność społeczna seniorów.

i gastronomii. • Obecność rozwijających się zakładów w branży przetwórstwa spożywczego. • Bardzo dobra bonitacja gleb i dogodne warunki do upraw. • Stosunkowo wysoki udział dochodów własnych w dochodach gminy. • Obecność przedsiębiorstw z różnych branż mających siedzibę poza terenem gminy, ale zlokalizowanych w jej obrębie (Cormay, salony samochodowe i in.).	• Brak ośrodka rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych. • Problem z organizacją transportu dla osób/uczniów niepełnosprawnych na terenie gminy. • Brak instytucji otoczenia biznesu wspierających lokalnych przedsiębiorców. • Rozdrobnienie gospodarstw rolnych. • Niskie kwalifikacje części rolników i przedsiębiorców. • Niskie dochody części mieszkańców. • Wielu mieszkańców utrzymujących się z niezarobkowych źródeł utrzymania. • Brak wydzielonych i uzbrojonych terenów pod inwestycje przemysłowo-usługowe.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Rosnąca liczba ludności gminy wskutek wysokiego salda migracji. • Perspektywa finansowania przedsięwzięć z zakresu wsparcia społecznego z funduszy unijnych. • Rozwój specjalistycznych gospodarstw rolnych produkujących na potrzeby lokalnego oraz lubelskiego rynku. • Możliwość sprzedaży wyrobów przetwórstwa rolniczego przez małe gospodarstwa bez konieczności rejestrowania działalności gospodarczej. • Narzędzia monitorowania jakości zarządzania w gminie umożliwiające efektywne zarządzanie. • Realizacja wspólnych projektów w różnych formach partnerstwa (np. w ramach LOF, LGD, partnerstwa projektowego z NGO i in.) jako szansa na rozwiązywanie problemów w szerszym ponadgminnym kontekście. • Możliwość skorzystania z programów wsparcia dla seniorów (Senior Plus, Senior - Wigor). • Pozytywne oddziaływanie Lublina pod warunkiem jego rozwoju w sferze społecznej i ekonomicznej (Lublin jako miejsce pracy dla wielu mieszkańców). • Tranzytowy charakter gminy jako szansa na rozwój przedsiębiorczości wzdłuż szlaków komunikacyjnych (gastronomia, hotelarstwo).	• Starzenie się społeczeństwa w konsekwencji małej liczby urodzin. • Rosnąca liczba osób niepełnosprawnych. • Emigracja wśród ludzi młodych i w sile wieku. • Zagrożenie wykluczeniem społecznym dla grup defaworyzowanych. • Zagrożenie patologiami i uzależnieniami wśród młodzieży (alkoholizm, narkomania, uzależnienie od internetu, niska aktywność fizyczna itp.). • Pogarszający się dostęp do specjalistycznej opieki medycznej. • Coraz wyższe koszty opieki społecznej. • Coraz wyższe koszty nakładów na edukację przy zmniejszającej się subwencji oświatowej. • Zmniejszanie poziomu dofinansowania ze źródeł zewnętrznych dla inwestycji gminnych oraz na utrzymanie istniejących obiektów. • Stagnacja gospodarcza regionu oraz jego stolicy. • Dalsza deindustrializacja regionu.

CZYNNIKI KULTUROWE-PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Istnienie obiektów i placówek kulturalnych (Dom Kultury w Motyczu, Biblioteka Gminna i jej filie, Ośrodek Działań Twórczych) stymulujących rozwój kulturalny. - Liczne imprezy kulturalne organizowane w gminie (dożynki, Święto Wieprzowiny, dni miejscowości, konkursy nalewek, festyny i in.). - Obecność lotniska w Radawcu Dużym jako miejsca imprez i pokazów nie tylko z dziedziny lotnictwa. - Obecność prywatnych inicjatyw w dziedzinie turystyki i rekreacji (agroturystyka, jazda konna, mała skocznia narciarska). - Obecność obiektów zabytkowych na terenie gminy. - Czyste środowisko, dobre gleby. - Skromna, ale niezanieczyszczona sieć rzeczna.	- Niedostateczne wykorzystanie potencjału turystyki podmiejskiej. - Brak zarejestrowanych produktów regionalnych kojarzonych z gminą. - Brak wypracowanej marki Gminy Konopnica. - Brak spójnej wizji rozwoju turystyki w gminie. - Brak kompleksowej oferty turystyczno-rekreacyjnej. - Niedostateczna promocja inicjatyw kulturalnych z terenu gminy. - Brak ścieżek do jazdy konnej. - Niedostateczna ilość lokali gminnych przeznaczonych na cele kulturalne (ośrodki działań twórczych, domy kultury, świetlice środowiskowe).
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Wykorzystanie potencjału dawnego Grodziska jako miejsca atrakcyjnego turystycznie. - Rozwój produktów regionalnych jako szansa na promocję gminy. - Miejsce turystyki weekendowej głównie dla mieszkańców Lublina i okolicznych gmin. - Źródło rzeki Czechowianki, jako potencjalne miejsce rekreacji. - Wykorzystanie zasobów wody źródlanej jako produktu regionalnego. - Łatwy dojazd z Lublina jako szansa rozwoju turystyki podmiejskiej i weekendowej.	- Dalsza dewastacja obiektów o wartości historycznej. - Zanieczyszczenie środowiska wskutek emisji gazów i spalin przez instalacje ciepłownicze oraz pojazdy. - Wysokie nakłady finansowe wymagane na inwestycje związane rewitalizacją obiektów oraz miejscami przyrody. - Nieuregulowany stan prawny niektórych obiektów o wartości historycznej (np. Zespół Parkowy).

CZYNNIKI INFRASTRUKTURALNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Sieć gazownicza doprowadzona do niemal wszystkich domostw. - Dobra infrastruktura sportowa w postaci boisk oraz sal gimnastycznych. - Duża liczba ścieżek rowerowych, szlak rowerowy. - Doinwestowane szkoły - odnowione i wyposażone w sprzęt komputerowy i pomoce naukowe. - Duża liczba remiz strażackich OSP. - Istnienie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Konopnica” określającego kierunki rozwoju przestrzennego gminy. - Tranzytowy charakter gminy sprawiający, że część inwestycji drogowych realizowanych jest przez inne podmioty lub przy ich wsparciu (np. Zarząd Dróg Wojewódzkich, miasto Lublin, powiat lubelski). - Realizacja projektu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu na terenie gminy. - Realizacja projektu Eko-Energia w Gminie Konopnica i Jastków.	- Brak planu zagospodarowania przestrzennego dla części gminy. - Konieczność budowy nowych dróg gminnych z nawierzchnią asfaltową. - Brak oświetlenia na dużej części dróg gminnych i powiatowych. - Zaniedbana część ścieżek rowerowych i oznaczeń. - Niska efektywność energetyczna gminy. - Rozproszenie osadnicze. - Niewystarczająca w stosunku do potrzeb sieć wodociągowa oraz kanalizacyjna. - Niewystarczająca liczba przydomowych oczyszczalni ścieków. - Niewystarczająca liczba świetlic wiejskich. - Stan dróg gminnych wymagający poprawy. - Brak systematycznego transportu środkami komunikacji miejskiej/podmiejskiej na trasie do/z Lublina. - Brak wystarczającej liczby miejsc parkingowych. - Niedostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Rozbudowa połączeń drogowych: przebudowa drogi 747 oraz S19. - Budowa zachodniej części obwodnicy Lublina. - Modernizacja połączenia kolejowego Warszawa – Lublin – Dorohusk. - Rozbudowa placu targowego jako szansa na rozwój lokalnego handlu. - Rozwój lotniska w Radawcu Dużym i poszerzanie jego oferty. - Rozwój internetu szerokopasmowego jako szansa dla lokalnych przedsiębiorców działających w branży IT. - Zainteresowanie mieszkańców projektami z zakresu OZE.	- Postępująca degradacja walorów krajobrazowych i przyrodniczych wskutek zanieczyszczenia środowiska. - Rosnąca emisja ze strony domowych instalacji grzewczych. - Wysokie koszty inwestycji gminnych. - Rosnące koszty utrzymania obiektów gminnych. - Zmniejszenie możliwości finansowania inwestycji ze środków unijnych po roku 2020. - Odcięcie części miejscowości Radawiec Duży w związku z budową trasy 747. - Kontynuacja rozproszenia osadniczego.

Powyższa analiza posłużyła do sformułowania misji i wizji rozwoju gminy, a także określenia celów strategii.

2. Misja i wizja

2.1. Misja gminy Konopnica

Misją gminy Konopnica jest tworzenie przyjaznej sfery życia dla mieszkańców i przyjezdnych poprzez wykorzystanie potencjału atrakcyjnego regionu podmiejskiego, łączącego w sobie środowiskowe zalety gminy wiejskiej z dynamicznym rozwojem sfery społecznej, kulturalnej i ekonomicznej.

2.2. Wizja rozwoju gminy Konopnica

Wizja rozwoju gminy Konopnica w perspektywie kolejnych lat obejmuje kluczowe obszary, w jakich zajdą pozytywne przemiany.

W sferze społeczno-ekonomicznej będą to:

- Utrzymanie dodatniego bilansu demograficznego, nie tylko poprzez korzystne saldo migracji, ale również poprzez zwiększenie liczby dzieci przychodzących na świat na terenie gminy.
- Aktywność mieszkańców i organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, służąca lepszemu diagnozowaniu lokalnych potrzeb.
- Atrakcyjność gospodarcza gminy jako miejsca, w którym rozwija się gospodarka oraz rolnictwo, mające wsparcie lokalnych władz.
- Ograniczenie rozmiarów wykluczenia społecznego oraz aktywizacja zawodowa grup i osób defaworyzowanych.
- Wysoki poziom edukacji szkół gminnych zapewniających uczniom zindywidualizowane podejście do procesu nauczania, ocenę ich predyspozycji oraz wskazanie potencjalnych możliwości dalszego kształcenia w dziedzinach, w których wykazują największe uzdolnienia.
- Wysoka jakość usług społecznych i opiekuńczych świadczonych na terenie gminy, w tym także troska o osoby najsłabsze i wymagające opieki.
- Poczucie bezpieczeństwa i komfortu dla mieszkańców oraz przyjezdnych.

W sferze dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego będą to:

- Rozpoznawalna marka lokalna gminy Konopnica, w nowatorski sposób eksponująca jej zalety, lokalne produkty, walory przyrodnicze oraz historyczne.
- Zrewitalizowana przestrzeń gminy oraz odnowione obiekty o wartości historycznej, z dawnym grodziskiem w Motyczu, jako ważnym centrum aktywności generującym zainteresowanie turystów.
- Atrakcyjny charakter gminy Konopnica jako miejsca chętnie odwiedzanego w ramach weekendowej turystyki i rekreacji zarówno przez samych mieszkańców, jak też Lublinian.

- Dobrze chronione środowisko naturalne i wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców dbających o najbliższe otoczenie i przestrzeń publiczną.

W sferze infrastruktury będą to:

- Sprawny i wydajny układ drogowy połączony z istnieniem usług komunikacyjnych umożliwiających wygodne przemieszczanie się mieszkańców pomiędzy miejscowościami z terenu gminy, a także między gminą a Lublinem.
- Pełna infrastruktura wodno-kanalizacyjna na terenie gminy obejmująca wszystkie miejscowości.
- Rozwinięta oraz efektywna energetycznie infrastruktura gospodarki niskoemisyjnej, wykorzystująca naturalną energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych optymalnych dla gminy ze względu na jej uwarunkowania geograficzno-klimatyczne (energia słoneczna i ogniwa fotowoltaiczne i in.).
- Sprawnie funkcjonująca infrastruktura internetowa służąca mieszkańcom oraz rozwój e-usług świadczonych przez samorząd i jednostki mu podległe.

Wizja ta zostanie zrealizowana poprzez szereg działań mieszczących się w celach, jakie zostały usystematyzowane w poniższym podrozdziale traktującym o celach strategicznych.

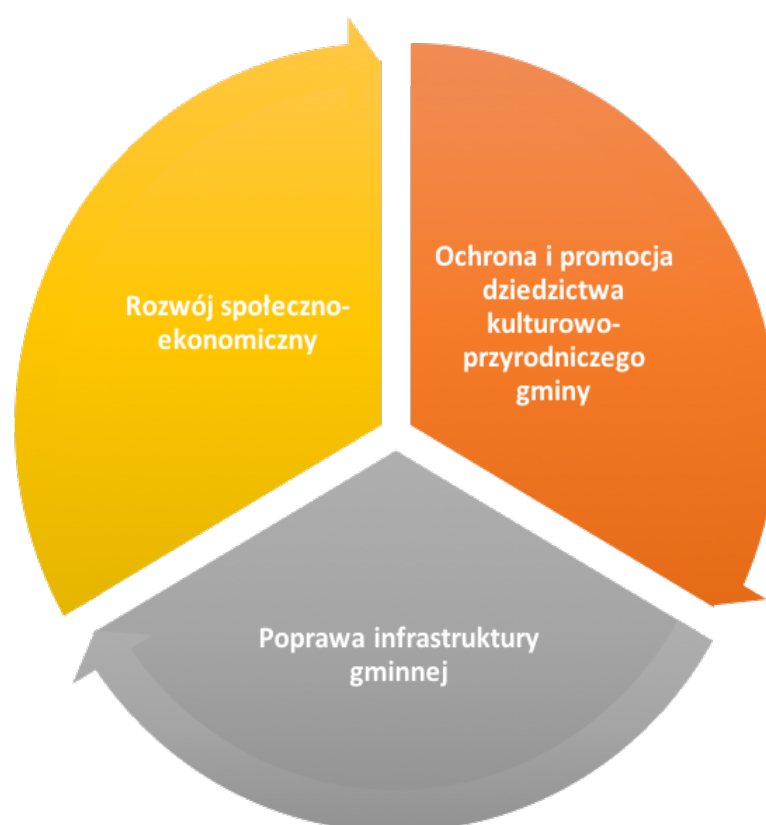
3. Cele strategiczne

3.1. Obszary strategii

W oparciu o dokonaną analizę problemów oraz wizję rozwoju gminy, na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016-2022, wyodrębnione zostały trzy zające się ze sobą obszary priorytetowe:

- Obszar rozwoju społeczno-ekonomicznego
- Obszar kulturowo-przyrodniczy
- Obszar infrastrukturalny

Rysunek 20: Obszary strategiczne (oprac. wł.)



Następnie, przy uwzględnieniu uwarunkowań Gminy Konopnica oraz oczekiwań jej mieszkańców wyznaczone zostały dla poszczególnych obszarów następujące cele operacyjne i cele szczegółowe opisane poniżej.

3.2. Hierarchia celów

OBSZAR 1. ROZWÓJ SPOŁECZNO-EKONOMICZNY

Cel 1.1. Aktywizacja obywatelska mieszkańców i rozwijanie partycypacyjnych metod w zarządzaniu gminą.

Cel 1.1.a.: Rozwijanie współpracy ze środowiskiem organizacji pozarządowych w formie partnerstw projektowych.

Cel 1.1.b.: Wprowadzenie finansowych instrumentów wsparcia dla organizacji pozarządowych.

Cel 1.1.c.: Monitorowanie jakości usług publicznych przy wykorzystaniu elementów „Programu Aktywności Samorządowej...”.

Cel 1.1.d.: Wspieranie inicjatyw w sferze obywatelskiej, kulturalnej, społecznej i sportowej.

Cel 1.2. Rewitalizacja społeczna i działanie na rzecz integracji społecznej mieszkańców gminy.

Cel 1.2.a: Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w postaci spółdzielni socjalnych.

Cel 1.2.b: Promowanie aktywności seniorów na terenie gminy.

Cel 1.2.c: Zapewnienie dostępu do usług w zakresie opieki dziennej nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi na terenie gminy.

Cel 1.2.d: Zapewnienie dostępu do usług w zakresie rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych.

Cel 1.2.e: Organizacja transportu dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy.

Cel 1.3. Promocja gospodarki lokalnej, zatrudnienia i aktywizacji zawodowej na terenie gminy.

Cel 1.3.a: Podniesienie jakości zarządzania poprzez wsparcie szkoleniowo-doradcze dla przedsiębiorców z terenu gminy.

Cel 1.3.b.: Podniesienie jakości funkcjonowania gospodarstw rolnych poprzez wsparcie doradcze dla rolników z terenu gminy.

Cel 1.3.c.: Stała współpraca gminy z przedsiębiorcami.

Cel 1.3.d.: Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod działalność gospodarczą.

Cel 1.4. Rozwój edukacji w gminie.

Cel 1.4.a: Podnoszenie jakości kształcenia na szczeblu podstawowym.

Cel 1.4.b: Podniesienie kompetencji kadry nauczycielskiej.

Cel 1.4.c: Wprowadzenie badań predyspozycji indywidualnych uczniów pod kątem ich ścieżki edukacyjnej i zawodowej.

Cel 1.4.d: Promowanie edukacji na rzecz przedsiębiorczości.

Cel 1.5. Poprawa jakości usług w zakresie ochrony zdrowia i życia w gminie.

Cel 1.5.a: Promowanie profilaktyki zdrowotnej na terenie gminy.

Cel 1.5.b: Budowa mieszkań chronionych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Cel 1.5.c: Wzmocnienie stanu ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy.

OBSZAR 2. OCHRONA I PROMOCJA DZIEDZICTWA
KULTUROWO-PRZYRODNICZEGO GMINY

Cel 2.1. Budowa marki Gminy Konopnica.

Cel 2.1.a: Stworzenie jednolitego i spójnego systemu identyfikacji wizualnej gminy.

Cel 2.1.b: Zaangażowanie mieszkańców i przedsiębiorców w promocję gminy.

Cel 2.1.c: Promocja imprez lokalnych.

Cel 2.1.d.: Promowanie produktów lokalnych z terenu gminy.

Cel 2.2. Rewitalizacja miejscowości z terenu Gminy Konopnica.

Cel 2.2.a: Rewitalizacja miejscowości z terenu Gminy Konopnica.

Cel 2.2.b: Wykorzystanie potencjału targowiska gminnego.

Cel 2.2.c: Zagospodarowanie dawnego grodziska w Motyczu.

Cel 2.2.d: Renowacja obiektów zabytkowych w partnerstwie publiczno-prywatnym.

Cel 2.3. Stworzenie kompleksowej oferty w dziedzinie turystyki weekendowej i rekreacji.

Cel 2.3.a: Promocja sportu, turystyki weekendowej i rekreacji na terenie gminy.

Cel 2.3.b: Rozbudowa ścieżek rowerowych w gminie.

Cel 2.3.c: Rozbudowa tras do jazdy konnej w gminie.

Cel 2.3.d: Wspieranie przedsięwzięć z zakresu rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

Cel 2.4. Dbłość o jakość środowiska naturalnego gminy.

Cel 2.4.a: Promowanie postaw pro-ekologicznych.

Cel 2.4.b: Zwiększenie efektywności zbiórki śmieci na terenie gminy.

Cel 2.4.c: Ochrona i wykorzystanie potencjału rzek Czechówki i Ciemięgi.

Cel 2.4.d: Termomodernizacja obiektów na terenie gminy.

Cel 2.4.e: Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez wsparcie rozwoju infrastruktury OSP.

OBSZAR 3. POPRAWA INFRASTRUKTURY GMINNEJ

Cel 3.1. Poprawa efektywności funkcjonowania układu komunikacyjnego.

Cel 3.1.a: Rozbudowa infrastruktury dróg gminnych i powiatowych.

Cel 3.1.b: Włączenie gminy w zintegrowany system transportu podmiejskiego.

Cel 3.1.c: Stworzenie dworca przesiadkowego stacja PKP Motycz z niezbędną infrastrukturą w Kozubszczyźnie.

Cel 3.2. Uzbrojenie gminy w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.

Cel 3.2.a: Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach gminy.

Cel 3.2.b: Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach gminy.

Cel 3.2.c: Rozwój oczyszczalni przydomowych.

Cel 3.3. Rozwój gospodarki niskoemisyjnej i poprawa efektywności energetycznej gminy.

Cel 3.3.a: Wsparcie działań z zakresu rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Cel 3.3.b: Ograniczenie emisji dwutlenku węgla z kotłowniach węglowych.

Cel 3.4. Rozwój infrastruktury teleinformatycznej w gminie.

Cel 3.4.a: Rozbudowa sieci internetu szerokopasmowego.

Cel 3.4.b: Rozwój e-usług świadczonych na terenie gminy.

Cel 3.5. Poprawa jakości przestrzeni publicznej w gminie.

Cel 3.5.a: Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Cel 3.5.b: Stworzenie nowej numeracji porządkowej budynków i nazewnictwa ulic.

Cel 3.5.c: Budowa, przebudowa i wyposażenie placówek edukacyjnych.

Cel 3.5.d: Budowa, przebudowa i wyposażenie pozostałych obiektów użyteczności publicznej.

Opis celów głównych oraz przypisanych im celów szczegółowych znajduje się poniżej. Zawiera ich uzasadnienie i informację o zgodności z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, a także informację o potencjalnych partnerach w realizacji zadań, źródłach finansowania oraz proponowanych wskaźnikach monitorowania efektywności. Należy zaznaczyć, że zidentyfikowane w różnych obszarach cele główne, jak i cele szczegółowe są względem siebie komplementarne, dzięki czemu zaplanowane w ich ramach działania będą tworzyć wspólną całość.

3.3. Szczegółowy opis celów Strategii

OBSZAR 1. OBSZAR SPOŁECZNO-EKONOMICZNY

Cel 1.1. Aktywizacja obywatelska mieszkańców i rozwijanie partycypacyjnych metod w zarządzaniu gminą.

Uzasadnienie celu: Jednym z głównych celów aktywizacji społecznej jest współpraca samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych, na etapie diagnozowania lokalnych problemów i wyzwań, jak też w zakresie wspierania tworzenia infrastruktury współpracy międzysektorowej, poprzez szereg instrumentów prawnych i finansowych (partnerstwa projektowe, pożyczki na wkład własny i in.). Są to instrumenty służące lepszemu dopasowaniu działań samorządu do potrzeb i oczekiwań mieszkańców. W efekcie na terenie gminy poprawi się jakość świadczonych usług publicznych, a mieszkańcy aktywnie włączą się we współdecydowanie o kluczowych kwestiach.

Zgodność celu: z I obszarem strategicznym Strategii Rozwoju Kraju 2020 – Sprawne i efektywne państwo, Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela, I.3.2. Rozwój kapitału społecznego.

Cele szczegółowe:

Cel 1.1.a.: Rozwijanie współpracy ze środowiskiem organizacji pozarządowych w formie partnerstw projektowych.

Partnerzy: organizacje pozarządowe, mieszkańcy gminy.

Wskaźniki: liczba partnerstw projektowych, wartość projektów zrealizowanych w formule partnerstw projektowych, liczba beneficjentów działań zrealizowanych w wyniku partnerstw.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z funduszy RPO WL, środki z programu LEADER i in.

Cel 1.1.b.: Wprowadzenie finansowych instrumentów wsparcia dla organizacji pozarządowych.

Partnerzy: organizacje pozarządowe, instytucje finansowe (banki, fundusze poręczeniowe).

Wskaźniki: liczba udzielonych instrumentów wsparcia finansowego, wartość wsparcia finansowego na rzecz NGO, liczba projektów zrealizowanych przez NGO dzięki skorzystaniu z instrumentów wsparcia.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z funduszy RPO WL, środki z programu LEADER i in.

Cel 1.1.c.: Monitorowanie jakości usług publicznych przy wykorzystaniu elementów „Programu Aktywności Samorządowej...”

Partnerzy: organizacje pozarządowe, panele eksperckie, aktywni mieszkańcy gminy.

Wskaźniki: wskaźniki oceny jakości życia i zarządzania zgodnie z metodologią PAS.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z funduszy unijnych.

Cel 1.1.d.: Wspieranie inicjatyw w sferze obywatelskiej, kulturalnej, społecznej i sportowej.

Partnerzy: mieszkańcy gminy, LGD, organizacje pozarządowe, inne samorządy.

Wskaźniki: liczba zgłoszonych inicjatyw lokalnych, liczba zrealizowanych projektów w ramach inicjatywy lokalnej, liczba beneficjentów działań zrealizowanych w ramach inicjatywy lokalnej, liczba inicjatyw zgłaszanych w innej formule, liczba realizowanych inicjatyw zgłaszanych w innej formule.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z funduszy unijnych.

Cel 1.2. Rewitalizacja społeczna i działanie na rzecz integracji społecznej mieszkańców gminy.

Uzasadnienie celu: Diagnoza sytuacji w gminie ukazuje wiele negatywnych zjawisk, w tym między innymi: zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym, niekorzystną strukturę bezrobocia, dużą liczbę osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej, rosnącą skalę zjawiska niepełnosprawności i niski wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Niezbędne są zatem działania na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej oraz integracji społecznej osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Relatywnie niski poziom rozwoju na tle reszty kraju, niepokojąca skala zagrożenia ubóstwem, przy jednoczesnej słabości sektora przedsiębiorstw rodzą także konieczność podejmowania działań na rzecz wspierania podmiotów ekonomii społecznej, pełniących zarówno rolę aktywizującą, jak też tworzących nowe miejsca pracy. Efektem realizacji celu będzie zmniejszanie się uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych, poprawa dostępu do rynku pracy, a w konsekwencji mniejsza liczba osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Zgodność celu: z osią priorytetową 11 RPO WL - Włączenie społeczne: Priorytet inwestycyjny 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie, Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Cele szczegółowe:

Cel 1.2.a: Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w postaci spółdzielni socjalnych.

Partnerzy: mieszkańcy gminy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu, inne samorządy.

Wskaźniki: liczba powstałych spółdzielni socjalnych, liczba członków spółdzielni socjalnych, liczba zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych, wysokość obrotów spółdzielni socjalnych w danym roku obrachunkowym.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z funduszy unijnych, fundusze prywatne, wolontariat.

Cel 1.2.b: Promowanie aktywności seniorów na terenie gminy.

Partnerzy: Uniwersytety Trzeciego Wieku, inne organizacje pozarządowe, mieszkańcy gminy, Ośrodek Kultury.

Wskaźniki: liczba powstałych klubów seniora, liczba seniorów działających w klubach seniora, liczba inicjatyw zgłaszanych przez seniorów do władz gminy.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z programu ASOS, środki z programów Senior Plus i Senior-Wigor, środki z funduszy unijnych.

Cel 1.2.c: Zapewnienie dostępu do usług w zakresie opieki dziennej nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi na terenie gminy.

Partnerzy: Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, mieszkańcy gminy, Ochotnicze Straże Pożarne, inne samorządy.

Wskaźniki: Liczba powstałych domów wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych, liczba powstałych miejsc opieki dziennej, liczba osób korzystających z opieki dziennej, powierzchnia użytkowa lokali przeznaczonych na opiekę dzienną.

Środki na realizację: środki własne, środki z RPO WL, środki z programów Senior Plus i Senior-Wigor, środki z innych funduszy unijnych.

Cel 1.2.d: Zapewnienie dostępu do usług w zakresie rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych.

Partnerzy: SP ZOZ, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, mieszkańcy gminy, OSP, inne samorządy.

Wskaźniki: liczba powstałych miejsc opieki dziennej, liczba osób korzystających z opieki dziennej, powierzchnia użytkowa lokali przeznaczonych na opiekę dzienną.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z RPO WL, środki z programów Senior Plus i Senior-Wigor, środki z innych funduszy unijnych.

Cel 1.2.e: Organizacja transportu dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy.

Partnerzy: prywatni i publiczni przewoźnicy, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, inne samorządy, szkoły.

Wskaźniki: łączna liczba wykonanych przewozów, liczba osób niepełnosprawnych korzystających z przewozów, odsetek osób niepełnosprawnych korzystających z przewozów.

Środki na realizację: budżet gminy, środki od podmiotów prywatnych, środki z funduszy unijnych, środki PFRON.

Cel 1.3. Promocja gospodarki lokalnej, zatrudnienia i aktywizacji zawodowej na terenie gminy.

Uzasadnienie celu: Do najważniejszych czynników wpływających na niski stopień uprzemysłowienia należy zaliczyć niską zdolność do konkutowania i finansowania własnego rozwoju przedsiębiorstw oraz małą aktywność instytucji otoczenia biznesu, skutkującą utrudnionym dostępem do specjalistycznego doradztwa dla przedsiębiorstw z sektora MŚP. Utrudnia to firmom gospodarcze wykorzystywanie nowych pomysłów oraz tworzenie i rozwój nowych podmiotów gospodarczych. Sytuacja wygląda podobnie w odniesieniu do części gospodarstw rolnych, nie posiadających odpowiedniej wiedzy w zakresie możliwości rozwoju i finansowania swojej działalności. Podjęte działania mają zapewnić lepszy dostęp do deficytowych usług doradczych i zwiększyć zdolności konkurencyjne przedsiębiorców oraz rolników z terenu gminy.

Zgodność celu: z osią priorytetową 8 RPO WL – Rynek pracy: Priorytet inwestycyjny 8i: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, Priorytet inwestycyjny 8iii: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw; z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego w szczególności w zakresie stymulowanie dynamicznych korzyści lokalizacji, zwłaszcza w postaci: wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu, rozwoju usług rynkowych na rzecz biznesu, rozwoju rynków finansowych, istotnych dla wzrostu popytu na innowacje ze strony wszystkich firm, zarówno firm zlokalizowanych w regionalnych i ponadregionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji, jak i firm działających poza obrębem tych obszarów.

Cele szczegółowe:

Cel 1.3.a: Podniesienie jakości zarządzania poprzez wsparcie szkoleniowo-doradcze dla przedsiębiorców z terenu gminy.

Partnerzy: Instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki: łączna liczba udzielonych porad, liczba przedsiębiorców korzystających ze szkoleń i doradztwa, liczba nowopowstałych w gminie podmiotów gospodarczych, liczba nowych produktów i usług wprowadzonych na rynek przez lokalnych przedsiębiorców.

Środki na realizację: budżet gminy, środki od podmiotów prywatnych, środki z funduszy unijnych.

Cel 1.3.b.: Podniesienie jakości funkcjonowania gospodarstw rolnych poprzez wsparcie doradcze dla rolników z terenu gminy.

Partnerzy: Ośrodek Doradztwa Rolniczego i inne instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe, Agencje Rynku Rolnego.

Wskaźniki: łączna liczba udzielonych porad, liczba rolników korzystających ze szkoleń i doradztwa, liczba nowopowstałych gospodarstw w gminie, liczba nowych produktów rolniczych wprowadzonych na rynek przez lokalnych przedsiębiorców, liczba nowych miejsc pracy utworzonych przez beneficjentów, liczba gospodarstw sprzedających na potrzeby rynkowe, odsetek gospodarstw sprzedających na potrzeby rynkowe.

Środki na realizację: budżet gminy, środki od podmiotów prywatnych, środki z funduszy unijnych.

Cel 1.3.c.: Stała współpraca gminy z przedsiębiorcami.

Partnerzy: przedsiębiorcy, ciała zrzeszające przedsiębiorców, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki: liczba związków przedsiębiorców na terenie gminy, liczba członków takich związków, liczba wspólnych przedsięwzięć gminy i przedsiębiorców (targów, imprez promocyjnych, wyjazdów studyjnych, konferencji), liczba lokalnych przedsiębiorców zaangażowanych we współpracę, liczba partnerstw publiczno-prywatnych w gminie.

Środki na realizację: budżet gminy, środki od podmiotów prywatnych, środki z funduszy unijnych.

Cel 1.3.d.: Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod działalność gospodarczą.

Partnerzy: instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy, inne samorządy, Agencja Nieruchomości Rolnych.

Wskaźniki: powierzchnia terenów inwestycyjnych na terenie gminy, powierzchnia terenów włączonych w skład podstrefy ekonomicznej, liczba podmiotów działających na utworzonych terenach, liczba miejsc pracy utworzonych na terenach inwestycyjnych.

Środki na realizację: budżet gminy i innych samorządów, środki w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, fundusze krajowe i europejskie.

Cel 1.4. Rozwój edukacji w gminie.

Uzasadnienie celu: Pomimo relatywnie dobrej infrastruktury edukacyjnej na terenie gminy (wyremontowane szkoły, komputeryzacja, obecność pomocy naukowych i in.) w gospodarce opartej na wiedzy wyzwaniem jest wyrównywanie szans edukacyjnych oraz podnoszenie poziomu wykształcenia dzieci i młodzieży z terenu gminy, tak by budować optymalną ścieżkę rozwoju osobistego i zawodowego w oparciu o indywidualne predyspozycje. Realizacja wskazanego celu podniesie poziom edukacji w gminie, jak też przyczyni się do zwiększenia stopnia przygotowania uczniów i absolwentów do przyszłego startu na runku pracy.

Zgodność celu: z osią priorytetową 12 RPO WL – Edukacja, kwalifikacje i kompetencje: Priorytet inwestycyjny 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Cele szczegółowe:

Cel 1.4.a: Podnoszenie jakości kształcenia na szczeblu podstawowym.

Partnerzy: szkoły, organizacje pozarządowe, związki nauczycielskie, rodzice uczniów, przedsiębiorcy, parafie, biblioteki.

Wskaźniki: liczba godzin pozalekcyjnych, liczba uczniów uczęszczających na zajęcia pozalekcyjne, odsetek uczniów uczęszczających na zajęcia pozalekcyjne, liczba stypendiów dla uczniów osiągających dobre wyniki w nauce, liczba laureatów konkursów przedmiotowych, średnia ocena egzaminu klas szóstych, średnia ocena egzaminu gimnazjalnego.

Środki na realizację: środki gminy i dotacje, subwencja oświatowa, środki unijne, środki od partnerów prywatnych, programy rządowe.

Cel 1.4.b: Podniesienie kompetencji kadry nauczycielskiej.

Partnerzy: szkoły, Kuratorium Oświaty, Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, organizacje pozarządowe, organizacje zrzeszające nauczycieli.

Wskaźniki: liczba nauczycieli dyplomowanych, wyniki egzaminów przedmiotowych, liczba dodatkowych kursów i szkoleń odbytych przez nauczycieli, liczba nauczycieli korzystających z dodatkowych kursów i szkoleń, wydatki na doskonalenie i doskonalenie nauczycieli.

Środki na realizację: środki gminy i dotacje, subwencja oświatowa, środki unijne, programy rządowe.

Cel 1.4.c: Wprowadzenie badań predyspozycji indywidualnych uczniów pod kątem ich ścieżki edukacyjnej i zawodowej.

Partnerzy: szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Kuratorium Oświaty, MEN, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki: liczba nauczycieli dyplomowanych, wyniki egzaminów przedmiotowych, liczba dodatkowych kursów i szkoleń odbytych przez nauczycieli.

Środki na realizację: środki własne gminy i dotacje, subwencja oświatowa, środki unijne.

Cel 1.4.d: Promowanie edukacji na rzecz przedsiębiorczości.

Partnerzy: szkoły, Kuratorium Oświaty, urzędy pracy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i ich związki.

Wskaźniki: liczba godzin lekcji poświęconych na naukę przedsiębiorczości, liczba uczniów uczęszczających na zajęcia z przedsiębiorczości, odsetek uczniów uczęszczających na zajęcia z przedsiębiorczości.

Środki na realizację: środki własne gminy i dotacje, subwencja oświatowa, środki unijne.

Cel 1.5. Poprawa jakości usług w zakresie ochrony zdrowia i życia w gminie.

Uzasadnienie celu: W dziedzinie szeroko rozumianej ochrony życia i zdrowia mieszkańców gmina realizuje szereg obowiązków ustawowych. Skala niektórych zjawisk społecznych (starzenie społeczeństwa, złe nawyki żywieniowe u dzieci i młodzieży, niska aktywność ruchowa i in.) każe zintensyfikować działania w obszarach szczególnie narażonych na występowanie niekorzystnych tendencji. Starzejące się społeczeństwo i wzrost liczby osób wymagających opieki, w tym osób niepełnosprawnych to zjawiska, jakie występują nie tylko na terenie gminy, ale też w skali całego regionu i kraju. Ważnym zadaniem w tym kontekście, oprócz dbałości o profilaktykę zdrowotną, jest również zapewnienie godziwych warunków życia i opieki dla osób wymagających szczególnej ochrony, tj. niepełnosprawnych intelektualnie mieszkańców gminy, w stosunku do których wymagane jest zapewnienie lokali chronionych. Z kolei w zakresie ochrony mieszkańców przed skutkami zdarzeń losowych w postaci pożarów, czy powodzi niezwykle ważna jest sprawna struktura w postaci sieci

Ochotniczych Straży Pożarnych, pozwalająca na szybkie reagowanie. Efektem realizacji zakładanego celu będzie poprawia jakości usług w zakresie ochrony zdrowia i życia mieszkańców, przez co Gmina Konopnica stanie się miejscem bardziej przyjaznym dla osób w niej zamieszkujących.

Zgodność celu: z osią priorytetową 11 RPO WL – Włączenie społeczne: Priorytet inwestycyjny 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym; oraz osią priorytetową 13 – Infrastruktura społeczna: Priorytet inwestycyjny 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.

Cele szczegółowe:

Cel 1.5.a: Promowanie profilaktyki zdrowotnej na terenie gminy.

Partnerzy: SP ZOZ, szpitale, poradnie psychologiczne, przychodnie prywatne, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki: liczba działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej, liczba osób uczestniczących w badaniach profilaktycznych, odsetek osób uczestniczących w badaniach profilaktycznych, liczba udzielonych porad w zakresie wsparcia psychologicznego, średnia długość życia w gminie.

Środki na realizację: budżet gminy oraz środki powiatowe i wojewódzkie, środki unijne, fundusze prywatne.

Cel 1.5.b: Budowa mieszkań chronionych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Partnerzy: Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, mieszkańcy gminy, inne samorządy.

Wskaźniki: liczba powstałych mieszkań chronionych, liczba osób korzystających z mieszkań chronionych, powierzchnia użytkowa lokali przeznaczonych na opiekę dzienną.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z RPO WL, środki z programów Senior Plus i Senior-Wigor, środki z innych funduszy unijnych.

Cel 1.5.c: Wzmocnienie stanu ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy.

Partnerzy: Ochotnicze Straże Pożarne, Państwowa Straż Pożarna, mieszkańcy.

Wskaźniki: liczba powstałych remiz, liczba zakupionych wozów pożarniczych, liczba członków OSP.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z PROW, środki z innych funduszy unijnych, WFOŚ.

OBSZAR 2. OCHRONA I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWO-PRZYRODNICZEGO GMINY

Cel 2.1. Budowa marki Gminy Konopnica.

Uzasadnienie celu: Jednym z walorów gminy jest bogata tradycja historyczna i czyste środowisko, nie w pełni wykorzystywane dla tworzenia dochodu i nowych miejsc pracy. Obecny stan infrastruktury, związanej z turystyką i kulturą, jest niewystarczający i nie pozwala w pełni wykorzystać posiadanych zasobów. Zadaniem gminy jest uwzględnienie aspektów kulturowych oraz walorów przyrodniczych w działaniach zmierzających do zwiększenia udziału w kreowaniu dochodów mieszkańców i pozytywnych zmianach w sferze zatrudnienia.

Zgodność celu: z osią priorytetową 7 RPO WL - Ochrona Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego, Priorytet Inwestycyjny 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Cele szczegółowe:

Cel 2.1.a: Stworzenie jednolitego i spójnego systemu identyfikacji wizualnej gminy.

Partnerzy: firmy konsultingowe, specjaliści od marketingu, mieszkańcy.

Wskaźniki: posiadanie systemu identyfikacji wizualnej, rozpoznawalność marki lokalnej, liczba podmiotów lokalnych korzystających z identyfikacji wizualnej gminy, liczba przedsięwzięć sygnowanych logo gminy.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne.

Cel 2.1.b: Zaangażowanie mieszkańców i przedsiębiorców w promocję gminy.

Partnerzy: mieszkańcy, lokalne firmy, instytucje otoczenia biznesu, inne samorządy (powiatowe i wojewódzkie oraz samorządy partnerskie), specjaliści od marketingu, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki: liczba mieszkańców angażujących się w promocję gminy (np. znane postacie życia społeczno-gospodarczo-kulturalnego), liczba podmiotów gospodarczych angażujących się w promocję gminy.

Środki na realizację: budżet gminy, środki od sponsorów, środki unijne.

Cel 2.1.c: Promocja imprez lokalnych.

Partnerzy: media, mieszkańcy, lokalne firmy, instytucje otoczenia biznesu, inne samorządy (powiatowe i wojewódzkie), specjaliści od marketingu, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki: liczba zorganizowanych imprez lokalnych, liczba gości uczestniczących w imprezach gminnych, liczba relacji medialnych z imprez gminnych (w podziale na media lokalne, regionalne, krajowe), wysokość środków uzyskanych od sponsorów/partnerów na organizację imprez.

Środki na realizację: budżet gminy, środki od sponsorów/partnerów projektowych.

Cel 2.1.d.: Promowanie produktów lokalnych z terenu gminy.

Partnerzy: lokalni producenci i rzemieślnicy, gospodarstwa rolne, koła gospodyń wiejskich, specjaliści od marketingu, media, mieszkańcy, inne samorządy (powiatowe i wojewódzkie), Lokalna Grupa Działania.

Wskaźniki: liczba zarejestrowanych produktów regionalnych, liczba sprzedanych produktów regionalnych, wartość sprzedaży produktów regionalnych w danym okresie obrachunkowym, liczba targowisk gminnych oferujących produkty regionalne.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z budżetu krajowego i unijnego, środki od partnerów projektowych

Cel 2.2. Rewitalizacja miejscowości z terenu gminy.

Uzasadnienie celu: Na terenie gminy występują zdegradowane obszary wymagające rekultywacji i rewitalizacji, bądź przystosowania do pełnienia nowych funkcji. Dewastacja i degradacja dotyczy zarówno zwyczajne tereny wiejskie, jak też położone na nich obiekty o wartości historycznej i zabytkowej. Przyczyn degradacji obszarów upatrywać można m.in. w utracie ich dotychczasowych funkcji wynikającej z kumulacji negatywnych zjawisk gospodarczych i społecznych. Aktywne działania gminy powinny być skierowane na diagnozę, a następnie planowe działanie rewitalizacyjne odnoszące się do miejscowości i obiektów wymagających interwencji. Jednym z wymiarów prowadzonych procesów rewitalizacyjnych jest rewitalizacja odbywająca się w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, której zasięgiem mają być objęte: targowisko gminne, teren i budynek SP ZOZ, świetlice wiejskie (na potrzeby działalności kulturalnej w miejscowościach Marynin i Radawiec Duży), jak również tereny parkowe. Ponadto w efekcie realizacji celu zagospodarowane zostaną tereny zlokalizowane w Motyczu przy grodzisku z przełomu VIII/IX wieku (nastąpi rekonstrukcja grodziska, powstanie stacja rowerowa i doprowadzony zostanie szlak rowerowy do tego miejsca). Renowacji i rewitalizacji poddane zostaną także inne obiekty zabytkowe, obecnie będące w stanie podupadłym, a jedną z możliwych form realizacji będzie partnerstwo publiczno-prywatne.

Zgodność celu: z osią priorytetową 13 RPO WL – Infrastruktura społeczna: Priorytet inwestycyjny 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych, Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich; zgodność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Cel 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych, 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Cele szczegółowe:

Cel 2.2.a: Rewitalizacja miejscowości z terenu gminy Konopnica.

Partnerzy: sołectwa, mieszkańcy, przedsiębiorstwa budowlane, WFOŚiGW, Ministerstwo Kultury.

Wskaźniki: liczba planów rewitalizacji miejscowości, liczba zrealizowanych inwestycji w ramach rewitalizacji, liczba odnowionych obiektów, powierzchnia nowych i zrewitalizowanych parków oraz terenów zielonych.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z WFOŚiGW, programy rządowe, środki wojewódzkie.

Cel 2.2.b: Wykorzystanie potencjału targowiska gminnego.

Partnerzy: przedsiębiorstwa budowlane, lokalni przedsiębiorcy, firmy handlowe, rolnicy, grupy producenckie.

Wskaźniki: liczba sprzedawców na targowisku gminnym (w tym firm lokalnych), liczba kupujących na targowisku gminnym, wysokość obrotów handlowych generowanych przez targowisko, liczba produktów lokalnych sprzedawanych na targowisku.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, fundusze prywatne.

Cel 2.2.c: Zagospodarowanie dawnego grodziska w Motyczu.

Partnerzy: lokalni przedsiębiorcy, samorząd województwa, mieszkańcy, organizacje turystyczne, grupy rekonstrukcyjne, Lokalna Grupa Działania, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki: liczba zagospodarowanych obiektów, liczba firm funkcjonujących w przestrzeni wokół grodziska, liczba odwiedzających grodzisko (w tym: z terenu gminy i spoza terenu gminy), liczba imprez organizowanych na terenie grodziska.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z WFOŚiGW, środki z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, fundusze unijne.

Cel 2.2.d: Renowacja obiektów zabytkowych w partnerstwie publiczno-prywatnym.

Partnerzy: właściciele obiektów (osoby prywatne, firmy, parafie), przedsiębiorcy.

Wskaźniki: liczba obiektów zabytkowych poddanych renowacji, liczba zawartych partnerstw publiczno-prywatnych, liczba gości odwiedzających obiekty po renowacji.

Środki na realizację: budżet gminy, środki prywatne, środki z MKiDN, środki unijne

Cel 2.3. Stworzenie kompleksowej oferty w dziedzinie turystyki weekendowej i rekreacji.

Uzasadnienie: Z racji swojego podmiejskiego położenia i posiadanego potencjału (przyrodniczo-kulturowego oraz infrastruktury w postaci miejsc noclegowych, tras rowerowych i in.) gmina może być atrakcyjnym miejscem spędzania czasu w formule turystyki weekendowej i rekreacji dla mieszkańców Lublina oraz turystów odwiedzających go, jak również dla mieszkańców samej gminy. Obecna oferta w tym zakresie jest rozproszona i nie ma charakteru kompleksowego. Nie buduje też wizerunku gminy, jako miejsca atrakcyjnego spędzania czasu. Niezbędne są zatem działania zmierzające do wypromowania największych potencjałów gminy i uczynienia z nich elementów wspólnej strategii w obszarze turystyki i rekreacji. Realizacja zakładanych celów przełoży się na wzrost zainteresowania gminą, wykreuje nowe miejsca pracy oraz będzie komplementarna z innymi celami szczegółowymi w tym obszarze.

Zgodność celu: z osią priorytetową 7 RPO WL – Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego: Priorytet inwestycyjny 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego; oraz z osią priorytetową 8 – Rynek pracy, Priorytet inwestycyjny 8iii: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Cele szczegółowe:

Cel 2.3.a: Promocja sportu, turystyki weekendowej i rekreacji na terenie gminy.

Partnerzy: organizacje turystyczne, Urząd Marszałkowski, LGD, Aeroklub Lubelski w Radawcu, kluby sportowe, inne organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, mieszkańcy.

Wskaźniki: liczba portali informacyjnych promujących turystykę i rekreację w gminie, liczba folderów promocyjnych, liczba wystaw i targów, na których promowano gminę, liczba gości odwiedzających imprezy gminne, liczba tablic informujących o ważnych miejscach na terenie gminy, liczba osób korzystająca z gminnych obiektów rekreacyjnych.

Środki na realizację: budżet gminy, budżet samorządu województwa, środki unijne, fundusze prywatne, programy rządowe.

Cel 2.3.b: Rozbudowa ścieżek rowerowych w gminie.

Partnerzy: inne samorządy, organizacje turystyczne, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki: liczba ścieżek rowerowych, długość ścieżek rowerowych, liczba stanic rowerowych, liczba osób korzystających ze ścieżek rowerowych, liczba turystów i przyjezdnych.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne.

Cel 2.3.c: Rozbudowa tras do jazdy konnej w gminie.

Partnerzy: stadniny koni, kluby jeździeckie, gospodarstwa agroturystyczne, organizacje turystyczne, organizacje pozarządowe, rolnicy.

Wskaźniki: liczba tras do jazdy konnej, długość wybudowanych tras do jazdy konnej, liczba osób korzystających z tras, liczba turystów i przyjezdnych.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, środki prywatne.

Cel 2.3.d: Wspieranie przedsięwzięć z zakresu rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

Partnerzy: przedsiębiorcy, osoby prywatne, gospodarstwa agroturystyczne, Lokalna Grupa Działania, kluby sportowe, Ministerstwo Sportu, inne samorządy.

Wskaźniki: liczba kilometrów tras narciarskich, liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych, liczba gości korzystających z obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, środki prywatne, programy rządowe.

Cel 2.4. Dbalność o jakość środowiska naturalnego gminy.

Uzasadnienie: Środowisko naturalne jest jednym z ważniejszych zasobów znajdujących się w posiadaniu gminy. Gmina posiada unikalną sieć źródliskową, a także gleby o bardzo wysokiej jakości. Pełni też rolę fragmentu zielonego pierścienia wokół aglomeracji Lublina. Zjawiska związane z postępującą urbanizacją terenu oraz towarzyszącymi jej procesami dewastacji natury wymagają przeciwdziałania, głównie poprzez zmianę stanu świadomości samych mieszkańców. Niezbędna jest także ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów ekologicznych (wody źródlane i tereny wokół nich). Realizacja celu pozwoli na zahamowanie niekorzystnych zjawisk (dzikie wysypiska, wypalanie traw i in.) oraz przyczyni się do ochrony zasobów środowiskowych gminy.

Zgodność celu: ze Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020, Cel strategiczny 7: Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej.

Cele szczegółowe:

Cel 2.4.a: Promowanie postaw pro-ekologicznych

Partnerzy: media lokalne, placówki edukacyjne, dom kultury, biblioteka gminna, ochotnicze straże pożarne, mieszkańcy, organizacje pozarządowe, Ministerstwo Środowiska.

Wskaźniki: liczba dzikich wysypisk (zmniejszona), liczba przypadków wypalania traw i niedozwolonego palenia odpadów (zmniejszona), liczba punktów recyklingu i odbioru śmieci elektronicznych.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, programy rządowe.

Cel 2.4.b: Zwiększenie efektywności zbiórki śmieci na terenie gminy

Partnerzy: mieszkańcy, Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych, operatorzy PSZOK.

Wskaźniki: poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych (papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło), poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne.

Cel 2.4.c: Ochrona i wykorzystanie potencjału rzek Czechówki i Ciemięgi.

Partnerzy: przedsiębiorcy, inne samorządy, Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, organizacje ekologiczne.

Wskaźniki: utworzenie strefy ochronnej, długość tras rowerowych prowadzących w pobliżu źródeł rzek, ilość sprzedanej wody źródlanej, liczba stanic rowerowych zlokalizowanych w pobliżu rzek.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Cel 2.4.d: Termomodernizacja obiektów na terenie gminy

Partnerzy: jednostki gminy, firmy instalacyjne, mieszkańcy, przedsiębiorcy.

Wskaźniki: liczba obiektów poddanych termomodernizacji, oszczędność energii związana z termomodernizacją.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, w tym środki pozyskane w ramach ZIT, środki z WFOŚiGW.

Cel 2.4.e: Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez wsparcie rozwoju infrastruktury OSP.

Partnerzy: Ochotnicze Straże Pożarne, firmy instalacyjne, inne samorządy.

Wskaźniki: liczba obiektów OSP poddanych modernizacji, liczba i rodzaj pozyskanego sprzętu dla OSP zwiększającego bezpieczeństwo ekologiczne.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, środki rządowe.

OBSZAR 3. POPRAWA INFRASTRUKTURY GMINNEJ

Cel 3.1. Poprawa efektywności funkcjonowania układu komunikacyjnego

Uzasadnienie celu: W celu poprawy dostępności i spójności transportowej gminy konieczne jest podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości sieci drogowej i kolejowej. W wyniku aktualnie realizowanych inwestycji pojawia się nowy układ komunikacyjny związany z nowym przebiegiem dróg: wojewódzkiej nr 747 oraz krajowej 19. Jednym z ubocznych skutków przebudowy dróg są utrudnienia z dostępem do dróg gminnych i powiatowych, które rodzą konieczność nowego, alternatywnego sposobu skomunikowania. Także modernizacja trasy kolejowej nr 7 spowoduje konieczność dostosowania układu drogowego (przejazdy kolejowe i in.) do nowej sytuacji. Podejmowane działania, obejmujące budowę dróg, chodników, a także oświetlenia ulicznego przyczynią się do podniesienia sprawności i bezpieczeństwa w transporcie drogowym i kolejowym co przełoży się na zmniejszenie ilości zdarzeń drogowych, a także do ograniczenia uciążliwości dla środowiska naturalnego. Poprawa warunków ruchu na drogach i kolei wpłynie korzystnie na szybkość przemieszczania się wewnątrz gminy oraz pomiędzy innymi miejscowościami regionu, w tym jego stolicą. Tym samym nastąpi poprawa dostępności do rynku pracy, edukacji czy opieki zdrowotnej. Sprawniejsze połączenia transportowe będą stanowiły również zachętę dla inwestorów. Podniesienie standardów połączeń drogowych przyczyni się więc do zwiększenia mobilności mieszkańców oraz wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy.

Zgodność celu: z osią priorytetową 7 RPO WL – Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego, Priorytet inwestycyjny 7b: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.

Cele szczegółowe:

Cel 3.1.a: Rozbudowa infrastruktury dróg gminnych i powiatowych.

Partnerzy: inne samorządy, w tym powiat lubelski, partnerzy w ramach ZIT, firmy budowlane, GDDKiA, Zarząd Dróg Krajowych.

Wskaźniki: długość zbudowanych dróg gminnych/powiatowych, długość wyremontowanych dróg gminnych/powiatowych, liczba punktów oświetlenia, długość zbudowanych chodników, długość wyremontowanych chodników.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, w tym środki pozyskane w ramach ZIT, środki z UM WL, środki rządowe.

Cel 3.1.b: Włączenie gminy w zintegrowany system transportu podmiejskiego.

Partnerzy: inne samorządy, w tym powiat lubelski, partnerzy w ramach ZIT, MPK Lublin, prywatni przewoźnicy.

Wskaźniki: liczba nowych połączeń, dzienna liczba kursów autobusów i busów, liczba przewiezionych pasażerów, liczba nowych przystanków, liczba nowych punktów przesiadkowych.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, w tym środki pozyskane w ramach ZIT.

Cel 3.1.c: Stworzenie dworca przesiadkowego PKP Motycz z niezbędną infrastrukturą w Kozubszczyźnie.

Partnerzy: PKP, Przewozy Regionalne, UM WL, partnerzy w ramach ZIT.

Wskaźniki: liczba nowych punktów przesiadkowych, liczba pasażerów korzystających z dworca przesiadkowego.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, w tym środki pozyskane w ramach ZIT.

Cel 3.2. Uzbrojenie gminy w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.

Uzasadnienie celu: Brak działającej na terenie całej gminy pełnej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, spowodowany w dużej mierze sporym rozproszeniem osadniczym, z jednej strony wywołuje niekorzystne efekty środowiskowe, z drugiej zaś obniża jakość życia mieszkańców oraz jakość funkcjonowania gospodarstw rolnych i podmiotów gospodarczych na terenach pozbawionych dostępu do wodociągów i kanalizacji. Zmiana tego stanu rzeczy wymaga kontynuacji inwestycji, jakie gmina dotąd realizowała w tym zakresie. Ich ukończenie poprawi zarówno jakość środowiska na obszarze gminy, przyczyni się do bardziej racjonalnego gospodarowania zasobami (woda), jak też podniesie komfort życia mieszkańców.

Zgodność celu: ze Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020, Cel strategiczny 7: Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej; oraz zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020: Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko: II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami, II.6.4. Poprawa stanu środowiska.

Cele szczegółowe:

Cel 3.2.a: Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach gminy.

Partnerzy: WFOŚiGW, MPWiK, firmy instalacyjne, mieszkańcy, inne samorządy.

Wskaźniki: długość zbudowanej sieci kanalizacyjnej, liczba gospodarstw podłączonych do sieci kanalizacyjnej, odsetek mieszkańców dysponujących przyłączem kanalizacyjnym.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, w tym środki pozyskane w ramach ZIT, środki z WFOŚiGW, fundusze MPWiK.

Cel 3.2.b: Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach gminy.

Partnerzy: WFOŚiGW, MPWiK, firmy instalacyjne, mieszkańcy, przedsiębiorcy.

Wskaźniki: długość zbudowanej sieci wodociągowej, liczba gospodarstw podłączonych do sieci wodociągowej, odsetek mieszkańców dysponujących przyłączem wodociągowym.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, w tym środki pozyskane w ramach ZIT, środki z WFOŚiGW, fundusz MPWiK.

Cel 3.2.c: Rozwój oczyszczalni przydomowych.

Partnerzy: inne samorządy, firmy instalacyjne, mieszkańcy, przedsiębiorcy.

Wskaźniki: liczba zbudowanych oczyszczalni przydomowych.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, w tym środki pozyskane w ramach ZIT, środki z WFOŚiGW.

Cel 3.3. Rozwój gospodarki niskoemisyjnej i poprawa efektywności energetycznej gminy.

Uzasadnienie celu: Wyzwaniem dla gminy jest konieczność redukcji własnych zanieczyszczeń i tzw. „niskiej emisji”, oznaczającej całość emitowanych do powietrza substancji z niewysokich źródeł emisji. Tym samym niezbędne będą działania w zakresie wdrażania rozwiązań z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, czyli oparciu się przede wszystkim na efektywności energetycznej, wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i zastosowaniu technologii ograniczających emisję. Termin „gospodarka niskoemisyjna” oznacza gospodarkę charakteryzującą się przede wszystkim oddzieleniem wzrostu emisji gazów cieplarnianych od wzrostu gospodarczego, głównie poprzez ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych. W efekcie zrealizowanych działań nastąpi ograniczenie emisji szkodliwych czynników do środowiska oraz zwiększy się oszczędność zużycia energii, w szczególności pochodzącej z kopalin.

Zgodność celu: z osią priorytetową 4 RPO WL – Energia przyjazna środowisku: Priorytet inwestycyjny 4a: Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych; oraz osią priorytetową 5 – Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna: Priorytet inwestycyjny 4c: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym, Priorytet inwestycyjny 4e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Cele szczegółowe:

Cel 3.3.a: Wsparcie działań z zakresu rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Partnerzy: inne samorządy, firmy instalacyjne, mieszkańcy, przedsiębiorcy.

Wskaźniki: liczba zbudowanych farm fotowoltaicznych, liczba gospodarstw korzystających z farm fotowoltaicznych, liczba zbudowanych paneli solarnych, liczba gospodarstw korzystających z paneli solarnych, liczba działających rekuperatorów, liczba punktów oświetlenia hybrydowego, oszczędność energii związana z wykorzystaniem OZE, udział energii z OZE w ogólnym bilansie energetycznym gminy.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, w tym środki pozyskane w ramach ZIT, środki z WFOŚiGW.

Cel 3.3.b: Ograniczenie emisji dwutlenku węgla z kotłowni węglowych.

Partnerzy: inne samorządy, firmy instalacyjne, mieszkańcy, przedsiębiorcy.

Wskaźniki: liczba działających pomp ciepła, liczba działających biogazowni, zmniejszenie emisji CO₂ i innych gazów cieplarnianych, zmniejszenie zużycia węgla, zwiększanie udziału energii ze źródeł odnawialnych.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, w tym środki pozyskane w ramach ZIT, środki z WFOŚiGW.

Cel 3.4. Rozwój infrastruktury teleinformatycznej w gminie.

Uzasadnienie celu: Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług związanych z technologiami teleinformatycznymi jest jednym z wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoją samorządy. Odpowiednia infrastruktura w tym zakresie jest niezbędna, aby zapewnić mieszkańcom dostęp do rozwijającego się rynku e-usług, w tym także usług elektronicznych świadczonych przez administrację samorządową, usług z zakresu e-learningu, czy usług kulturalnych lub w zakresie ochrony zdrowia. W ten sposób zlikwidowane zostaną obszary wykluczenia cyfrowego. Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej przyczyni się także do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w obszarze technologii i usług ICT.

Zgodność celu: z osią priorytetową 2 RPO WL – Cyfrowe Lubelskie: Priorytet inwestycyjny 2c: Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia; zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju: Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych, II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych.

Cele szczegółowe:

Cel 3.4.a: Rozbudowa sieci internetu szerokopasmowego.

Partnerzy: inne samorządy, firmy instalacyjne, mieszkańcy, przedsiębiorcy.

Wskaźniki: długość linii światłowodowych, liczba gospodarstw do których dociera szybki internet, procent terenu gminy pokryty dostępem do szybkiego internetu, liczba lokalnych firm działających w branży ITC.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne, w tym środki pozyskane w ramach ZIT.

Cel 3.4.b: Rozwój e-usług świadczonych na terenie gminy.

Partnerzy: inne samorządy, firmy instalacyjne, mieszkańcy.

Wskaźniki: liczba e-usług świadczona przez urząd gminy, liczba spraw załatwiana w UG przez internet, liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie ePUAP.

Środki na realizację: budżet gminy, , budżet UM WL, środki unijne

Cel 3.5. Poprawa jakości przestrzeni publicznej w gminie.

Uzasadnienie celu: Jakość przestrzeni publicznej powinna być przedmiotem szczególnej troski ze strony władz gminy. Pomimo wielu inwestycji dokonywanych w ostatnich latach w tym zakresie wciąż występują kwestie wymagające kompleksowego rozwiązania. Działania gminy powinny być skierowane na diagnozę, a następnie planowe działanie odnoszące się do miejscowości i obiektów wymagających interwencji. W efekcie realizacji celu, w pierwszej kolejności powstaną lokalne plany zagospodarowania przestrzennego, dające szanse na rozwój budownictwa mieszkaniowego, usługowego i produkcyjnego. Uporządkowane zostaną też kwestie numeracji i nazewnictwa ulic. Wyremontowane zostaną budynki i wyposażenie placówek edukacyjnych, jak też innych obiektów użyteczności publicznej. Efektem realizacji celu będzie poprawa jakości życia mieszkańców, w tym poprawa stanu bezpieczeństwa oraz jakości oferty edukacyjnej, lepsza dostępność terenów pod zabudowę, a także lepsza jakość przestrzeni publicznej w gminie.

Zgodność celu: ze Strategią Rozwoju Kraju 2020 w zakresie obszaru strategicznego I – Sprawne i efektywne państwo, cel I.1. – przejście od administrowania do zarządzania rozwojem oraz cel I.3. – wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela; z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020, cel 1: Wzmocnienie wzrostu konkurencyjności rozwoju regionów, cele szczegółowe 1.2.3 „Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich”, a także celem 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych, 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Cele szczegółowe:

Cel 3.5.a: Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Partnerzy: firmy budowlane i geodezyjne, mieszkańcy.

Wskaźniki: liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, procent powierzchni gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne.

Cel 3.5.b: Stworzenie nowej numeracji porządkowej budynków i nazewnictwa ulic.

Partnerzy: firmy budowlane i geodezyjne, mieszkańcy.

Wskaźniki: liczba nowych ulic, liczba budynków, jakim nadano nową nazwę/numerację.

Środki na realizację: budżet gminy, środki unijne.

Cel 3.5.c: Budowa, przebudowa i wyposażenie placówek edukacyjnych.

Partnerzy: szkoły, przedszkola, żłobki.

Wskaźniki: liczba zmodernizowanych, zbudowanych i przebudowanych placówek edukacyjnych (w tym szkół, przedszkoli, żłobków), kubatura zmodernizowanych placówek edukacyjnych (w tym szkół, przedszkoli, żłobków), liczba beneficjentów korzystających ze zmodernizowanych obiektów,

Środki na realizację: budżet gminy, środki z funduszy unijnych, środki z Ministerstwa Edukacji, inne fundusze rządowe.

Cel 3.5.d: Budowa, przebudowa i wyposażenie pozostałych obiektów użyteczności publicznej.

Partnerzy: ośrodki kultury, biblioteki, GOPS, inne jednostki gminy.

Wskaźniki: liczba zmodernizowanych, zbudowanych i przebudowanych obiektów (w tym ośrodków rehabilitacji, bibliotek, ośrodków kultury, placówek pomocy społecznej), kubatura zmodernizowanych obiektów (w tym ośrodków rehabilitacji, bibliotek, ośrodków kultury, placówek pomocy społecznej), liczba beneficjentów korzystających ze zmodernizowanych obiektów.

Środki na realizację: budżet gminy, środki z funduszy unijnych.

Proponowany katalog celów nie ma formuły zamkniętej. Przewidziane w strategii narzędzia monitoringu *on-going* umożliwiają dostosowywanie i optymalizację działań operacyjnych pod kątem maksymalnej efektywności w osiąganiu celów głównych strategii. Szczegółowa operacjonalizacja zadań będzie wynikiem konkretnych decyzji władz gminy, jednostek organizacyjnych oraz partnerów zewnętrznych, określających sposób realizacji zapisów strategii.

4. Powiązanie z innymi dokumentami

Zaprezentowana Strategia jest zgodna z dokumentami unijnymi, w tym ze strategią Europa 2020, a także z dokumentami krajowymi, zwłaszcza z długo-i średniookresową strategią rozwoju kraju, Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego, z Krajowym Programem Reform; Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020 oraz dokumentami regionalnymi, w tym ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020, Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego i innymi programami wojewódzkimi.

W szczególności niniejsza Strategia jest zgodna z następującymi zapisami dokumentów strategicznych:

Europa 2020

U podstaw tego dokumentu, będącego podstawą dla polityki spójności UE, leżą trzy następujące priorytety:

- rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Do wszystkich wskazanych powyżej priorytetów odnoszą się cele ujęte w niniejszej Strategii.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

W zakresie dokumentu krajowego, określającego kierunki rozwoju Polski do roku 2020, jakim jest *Strategia Rozwoju Kraju 2020* niniejszy dokument jest zgodny z następującymi celami:

W zakresie obszaru strategicznego I – Sprawne i efektywne państwo:

- Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.
- Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.
 - I.3.2. Rozwój kapitału społecznego.

W zakresie obszaru strategicznego II – Konkurencyjna gospodarka:

- Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki.
 - II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej.
- Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki.

- II.3.2. Podwyższenie stopnia komercjalizacji badań.
- II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych.
- Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.
 - II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej.
 - II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego.
- Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.
 - II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych.
- Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
 - II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami.
 - II.6.4. Poprawa stanu środowiska.

W obszarze strategicznym III – Spójność społeczna i terytorialna:

- Cel III.1. Integracja społeczna.
 - III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.
 - III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

W Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej znajduje się zapis stwierdzający, że „rozwój powinien bazować przede wszystkim na endogenicznych zasobach regionu w zgodzie z obowiązującymi standardami i normami, w tym ochrony środowiska; jakość kapitału ludzkiego ma decydujący wpływ na sukces strategii”. Niniejszy dokument wypełnia te przesłanki, a ponadto pozostaje w zgodzie z następującymi celami strategicznymi:

- Cel strategiczny 1: Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego.
- Cel strategiczny 2: Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy.
- Cel strategiczny 3: Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania MŚP.
- Cel strategiczny 7: Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Zapisy Strategii Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016-2022 wypełniają też cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 jakimi są:

- Cel 1: Wzmocnienie wzrostu konkurencyjności rozwoju regionów.
 - 1.2.3 Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich.
 - 1.3.1 Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego.

- 1.3.4 Wspieranie rozwoju Instytucji Otoczenia Biznesu.
- 1.3.5 Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne.
- 1.3.6 Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego.
- Cel 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.
 - 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020 opiera realizację celu nadrzędnego, jakim jest „osiąganie trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Lubelszczyzny poprzez zwiększenie konkurencyjności województwa oraz optymalne wykorzystanie jego potencjałów rozwojowych” na czterech priorytetach, w jakie wpisuje się niniejszy dokument, tj.:

- Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy.
- Rozwój nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy.
- Poprawa atrakcyjności i spójności terytorialnej województwa lubelskiego.
- Rozwój współpracy międzyregionalnej oraz poprawa skuteczności wdrażania polityki rozwoju regionalnego.

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020

Regionalna Strategia Innowacji 2020 jest uszczegółowieniem Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do roku 2030) w części poświęconej rozwojowi badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji. Misją strategii jest wsparcie selektywnego modelu rozwoju województwa, opartego na kreatywnym modelu innowacji oraz uruchomienie procesu technologicznej i pozatechnologicznej transformacji endogenicznych potencjałów rozwojowych. Wdrożenie RSI WL 2020 ma przyczynić się do wzrostu produktywności i wiedzochłonności gospodarki w krótszej perspektywie (do roku 2020), zaś w dłuższej (do roku 2030) do dywersyfikacji struktury gospodarki i wzrostu udziału w gospodarce przemysłów i usług o wysokiej wartości dodanej i dużym potencjale wzrostu.

Cele szczegółowe RSIWL 2020 to:

- rozwój kapitału terytorialnego, zwłaszcza w obszarach inteligentnej specjalizacji,
- wzmocnienie regionalnego systemu badań i innowacji oraz oparcie go na poczwórnej helisie, spinającej wszystkich interesariuszy zainteresowanych współpracą,
- włączenie regionu w krajowy i międzynarodowy łańcuch innowacji i sieci współpracy,

- rozwój efektywnych instrumentów wsparcia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki województwa,
- stymulowanie dynamicznych korzyści lokalizacji, zwłaszcza w postaci:
 - wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu,
 - rozwoju usług rynkowych na rzecz biznesu,
 - rozwoju rynków finansowych, istotnych dla wzrostu popytu na innowacje ze strony wszystkich firm, zarówno firm zlokalizowanych w regionalnych i ponadregionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji, jak i firm działających poza obrębem tych obszarów.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016-2022 odnosi się też do celów priorytetowych wskazanych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, a w szczególności:

W osi priorytetowej 2 – Cyfrowe Lubelskie:

- Priorytet inwestycyjny 2c: Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

W osi priorytetowej 3 – Konkurencyjność przedsiębiorstw:

- Priorytet inwestycyjny 3a: Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości

W osi priorytetowej 4 – Energia przyjazna środowisku:

- Priorytet inwestycyjny 4a: Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

W osi priorytetowej 5 – Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna:

- Priorytet inwestycyjny 4c: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
- Priorytet inwestycyjny 4e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu (w ramach ZIT)

W osi priorytetowej 7 – Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego:

- Priorytet inwestycyjny 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- Priorytet inwestycyjny 7b: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

W osi priorytetowej 8 – Rynek pracy:

- Priorytet inwestycyjny 8i: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników (we współpracy z instytucjami rynku pracy)
- Priorytet inwestycyjny 8iii: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (we współpracy z instytucjami rynku pracy)
- Priorytet inwestycyjny 8iv: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

W osi priorytetowej 10 – Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian:

- Priorytet inwestycyjny 8v: Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
- Priorytet inwestycyjny 8vi: Aktywne i zdrowe starzenie się

W osi priorytetowej 11 – Włączenie społeczne:

- Priorytet inwestycyjny 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
- Priorytet inwestycyjny 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
- Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

W osi priorytetowej 12 – Edukacja, kwalifikacje i kompetencje:

- Priorytet inwestycyjny 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

W osi priorytetowej 13 – Infrastruktura społeczna:

- Priorytet inwestycyjny 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
- Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

- Priorytet inwestycyjny 10a: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Realizacja celów zakładanych w Strategii Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016-2022, będzie zatem możliwa poprzez działania, które przynajmniej w części będą współfinansowane ze środków dostępnych w ramach realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, a także innych programów operacyjnych adresowanych do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego.

III. WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

1. Wdrażanie strategii

Warunkiem sprawnej oraz efektywnej realizacji Strategii Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016–2022 jest stworzenie i wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i oceny Strategii. Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, która pozwala na wykrywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń. Ewaluacja natomiast ma za zadanie sprawdzenie, czy w wyniku podejmowanych działań powstały spodziewane rezultaty oraz czy przełożyły się one na realizację wyznaczonych celów. Zakres monitoringu i ewaluacji niniejszej Strategii wyznaczają określone w niej cele priorytetowe i cele szczegółowe oraz przedsięwzięcia zaplanowane dla ich osiągnięcia, czyli działania operacyjne. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym. Zakres finansowy dotyczyć będzie monitorowania poprawności oraz efektywności wydawanych środków, natomiast zakres rzeczowy związany będzie z efektywnością podejmowanych działań oraz postępem we wdrażaniu Strategii.

Za wdrożenie Strategii oraz realizację działań podjętych na jej podstawie odpowiedzialny jest Wójt Gminy Konopnica. W celu skuteczniejszego wdrożenia Strategii Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016-2022, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu podmiotów, wymagana jest ścisła koordynacja i współpraca pomiędzy zainteresowanymi stronami. Dla zwiększenia efektywności działań władz samorządowych w zakresie wdrażania strategii rozwoju gminy, wójt może powołać Zespół ds. Koordynacji Wdrażania Strategii. W jego składzie powinni znajdować się: sekretarz gminy, kierownicy jednostek organizacyjnych działających w gminie oraz przedstawiciele środowisk mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych powołani przez Wójta. Podstawowymi zadaniami Zespołu ds. Koordynacji Wdrażania Strategii powinny być:

- współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami,
- harmonizacja realizacji działań zapisanych w Strategii i innych dokumentach planistycznych oraz strategicznych,
- monitorowanie możliwości finansowania zaplanowanych działań ze środków gminy oraz funduszy zewnętrznych,
- pozyskiwanie partnerów do realizacji zadań zapisanych w Strategii.

Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom gminy, jak również wszystkim interesariuszom za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Konopnica, a także podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych, czy przedsiębiorcami. Środowiska te mogą również uczestniczyć aktywnie

w procesie monitorowania Strategii, za pośrednictwem dostępnych narzędzi partycypacyjnych funkcjonujących w gminie. Jednym z narzędzi służących zaangażowaniu mieszkańców w proces wdrażania i realizacji strategii jest formuła spotkań RADAR oraz formuła Zespołu Dialogu Społecznego, jako płaszczyzny spotkań i konsultacji oraz współdecydowania wraz z mieszkańcami gminy i środowiskami pozarządowymi o planowanych kierunkach działań.

Z finansowego punktu widzenia do realizacji Strategii zostaną wykorzystane m.in.:

- środki własne gminy,
- środki pochodzące z bezzwrotnych i zwrotnych źródeł finansowania (krajowych i zagranicznych),
- środki z programów pomocowych (krajowych i zagranicznych),
- środki prywatnych podmiotów (np. w ramach umów partnerstwa publiczno-prywatnego).

2. Ewaluacja i monitoring

2.1. Ogólne zasady systemu ewaluacji i monitoringu Strategii

Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w celu określenia stopnia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów, a jej ocena opierać się będzie na pięciu kryteriach, jakimi są:

- Skuteczność – pozwala określić czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania.
- Efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności Strategii.
- Użyteczność – pozwala ocenić zgodności celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej.
- Trafność – obrazuje do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom wskazanym do danego obszaru.
- Trwałość – pozwala określić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ewaluacja działań zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016–2022 zostanie podzielona na następujące części:

- *ex-ante* (przed realizacją Strategii) – stanowiąca wstępny element diagnozy służący podejmowanie spójnych decyzji (ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem niniejszej Strategii);
- *on-going* (na bieżąco w trakcie okresu realizacji) – jako instrument, w wyniku którego nastąpi aktualizacja elementów Strategii wymagających korekt;
- *ex-post* (na zakończenie realizacji Strategii) – w celu oceny zgodności i efektywności działań zrealizowanych w ramach Strategii z założeniami i celami w niej przyjętymi.

Taka konstrukcja systemu monitoringu oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji pozwoli na wyeliminowanie lub przynajmniej znaczące ograniczenie ryzyka dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii, wynikających ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów Strategii w trakcie jej realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych, dodatkowych celów szczegółowych, które będą wpisywać się w wyznaczone cele strategiczne i operacyjne.

2.2. Zasady działania Zespołu ds. Ewaluacji i Monitoringu.

Za monitoring i ewaluację odpowiedzialny będzie Zespół ds. Ewaluacji i Monitoringu, jaki zostanie powołany na etapie wdrażania Strategii. Zespół ten. będzie się zbierał nie rzadziej niż co rok, a do jego zadań należeć będą:

- sporządzenie harmonogramu działań sprawdzających postęp w realizacji strategii,
- przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych celów priorytetowych,
- monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych działań zaplanowanych dla realizacji celów szczegółowych,
- ewaluacja *on-going* kluczowych obszarów strategii,
- ewaluacja końcowa Strategii, po zakończeniu okresu na jaki została zaplanowana (*ex-post*),
- sformułowanie wniosków i zaleceń odnośnie wprowadzenia usprawnień w kwestii wdrażania Strategii,
- opracowanie sprawozdań z posiedzeń.

Przewodniczący Zespołu ds. Ewaluacji i Monitoringu zobowiązany będzie przedstawić Radzie Gminy Konopnica sprawozdanie sporządzone przez Zespół. Rada Gminy będzie dokonywać analizy postępów w realizacji Strategii, a jej zadania w tym zakresie polegać będą na:

- przyjmowaniu sprawozdań z realizacji Strategii, w szczególności w zakresie osiągnięcia celów i rezultatów,
- analizowaniu i zatwierdzaniu wniosków o zmianę treści Strategii,
- aktualizacji Strategii w razie potrzeby,
- określaniu zadań zaplanowanych do realizacji celów strategicznych przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami, a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań. Do oceny stopnia realizacji zakładanych celów potrzebne będą zatem konkretne dane statystyczne dotyczące aktualnej sytuacji gminy, ujęte w konkretne wartości wskaźników. Przykładowe wskaźniki przypisane celom szczegółowym zostały wskazane w części programująco-strategicznej niniejszej Strategii w podrozdziale zatytułowanym „Cele strategiczne”. Dzięki nim możliwe będzie określenie poziomu wyjściowego oraz stopnia realizacji zakładanych celów. Wyniki realizacji planowanych zadań, zapisane w postaci wskaźników lub informacji statystycznych będą odgrywać dużą rolę w przypadku planowanych zmian i aktualizacji dokumentu. Analiza wskaźników w trybie ewaluacji *on-going* pozwoli na stały dostęp do obrazu aktualnej sytuacji gminy w kluczowych obszarach jej funkcjonowania. Co ważne, ocena wskaźników powinna być dokonywana łącznie - interpretacja pojedynczego wskaźnika czy liczby statystycznej może dawać mylne, zbyt optymistyczne lub zbyt pesymistyczne wrażenie o stopniu zaawansowania wdrażania Strategii. Dopiero łączna analiza

wartości poszczególnych wskaźników pozwala ocenić na ile podejmowane działania zgodne są z zakładanymi celami. Poniżej znajduje się wzór protokołu monitorującego z tabelą pomocniczą służącą analizie wskaźnikowej stopnia osiągnięcia celów szczegółowych.

Tabela 24: Wzór protokołu monitorującego w zakresie analizy wskaźników realizacji celów strategicznych

PROTOKÓŁ MONITORUJĄCY Z REALIZACJI STRATEGII				Numer	
Lp.	Cel główny:			Numer	
	Cel szczegółowy:			Numer	
	Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość dla roku bazowego	Wartość dla roku analizowanego
1.					
2.					
3.					
n.					
Ocena opisowa realizacji celu					
Rekomendacje w zakresie sposobu realizacji celu					
Podpisy członków Zespołu			Data:	Miejsce:	

2.3. Metodologia określania wartości wskaźników

Wskaźniki przypisane poszczególnym celom, jak zaznaczono wyżej, znajdują się w rozdziale „Cele strategiczne”. Wartości bazowe dla wskaźników dotyczyć będą danych za rok 2014, natomiast w kolejnych latach analizowane będą wartości bieżące w oparciu o dostępne źródła opisane poniżej. Wymieniony wyżej sposób oceny wskaźnikowej realizacji Strategii zawiera elementy oceny dokonanej w formule opisowej wraz z rekomendacjami w zakresie ewentualnych zmian w sposobie osiągnięcia celu. Kolejnym narzędziem służącym temu jest porównanie wyników gminy Konopnica z wynikami innych gmin – zarówno na tle powiatu lubelskiego, jak i na tle całego województwa (w odniesieniu do gmin wiejskich). Porównanie efektów ujętych w różnego rodzaju wskaźnikach może przyczynić się do zidentyfikowania najlepszych wzorców do realizacji zadań zapisanych w Strategii. Gromadzenie i analizowanie danych takich jak współczynniki ekonomiczne, trendy rozwojowe czy struktura wydatków i inwestycji – ujętych w niniejszym dokumencie w części opisowo-diagnostycznej będzie przydatne do skutecznego prowadzenia monitoringu.

Źródłami danych w analizie wskaźnikowej mogą być w szczególności:

- statystyka publiczna – prowadzona przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych, dostępna pod adresem www.stat.gov.pl – z uwzględnieniem opóźnienia w zamieszczaniu aktualnych danych statystycznych w Banku Danych Lokalnych,
- statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne wydziały i referaty Urzędu Gminy w Konopnicy oraz jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji do UG, a w szczególności do Zespołu ds. Ewaluacji i Monitoringu,
- statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administrację rządową dot. działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem operacyjnym – przekazywanie informacji i danych przez te podmioty i jednostki zewnętrzne do Centrum powinno odbywać się na mocy porozumień pomiędzy samorządem gminy oraz wskazanymi podmiotami i jednostkami. Porozumienia te dotyczą takich podmiotów i jednostek zewnętrznych, jak np.: instytucje otoczenia biznesu, Wojewódzki Konserwator Zabytków, zarządy dróg, Starostwo Powiatowe w Lublinie, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Lubelska Organizacja Turystyczna czy Okręgowa Komisja Egzaminacyjna.

Istotna uwaga dotyczy faktu, że Strategia nie formułuje bezpośrednio konkretnych zadań służących realizacji celów strategicznych. Zadania te są wynikiem operacjonalizacji Strategii, mającej postać konkretnych decyzji władz gminy. Jednym z przykładów takiego dokumentu o charakterze operacyjnym jest Wieloletni Plan Inwestycyjny. Z racji okresu czasu, na jaki jest planowany informacje zawarte w wieloletnim planie inwestycyjnym dotyczące przedsięwzięć, inwestycji i projektów nie zawsze będą dokładne. Zatem w odniesieniu do WPI, jak i w przypadku analizy innych zadań inwestycyjnych należy wziąć pod uwagę fakt, iż opierać się będą na pewnych szacunkach i prognozach, a ich weryfikacja

powinna uwzględniać aktualne dane, w szczególności finansowe. Formuła ewaluacji *on-going* może być wykorzystana właśnie w takich sytuacjach. Pamiętać należy również, że dokument jakim jest Strategia Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016-2022 jest dokumentem otwartym z możliwością jego sukcesywnego uzupełniania.

3. Dokumenty powiązane

Elementami uzupełniającymi Strategię Rozwoju Gminy Konopnica na lata 2016 – 2022 są powiązane z nią dokumenty o charakterze planistycznym, a w szczególności:

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2015-2022.

Dokumenty zostaną przyjęte w przewidzianym dla nich trybie, a ich rola będzie komplementarna względem rozwiązań zapisanych w niniejszej Strategii.

ZESTAWIENIE SKRÓTÓW

ASOS – Aktywizacja Seniorów i Osób Starszych
CATI – *Computer-Assisted Telephone Interview* (metoda telefonicznego wywiadu komputerowego)
ePUAP – Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
GDDKiA – Główna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GUS – Główny Urząd Statystyczny
ITC – Information and Communications Technologies (Technologie informacyjno-komunikacyjne)
KRUS – Kasa Rolniczych Ubezpieczeń Społecznych
KS – Klub Sportowy
LGD – Lokalna Grupa Działania
LOF – Lubelski Obszar Funkcjonalny
LSR – Lokalna Strategia Rozwoju
MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej
MKiDN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
MPK – Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne
MPWiK – Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
NGO – *Non-Government Organization* (Organizacja Pozarządowa)
ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PAS – Program Aktywności Samorządowej
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PGE – Polska Grupa Energetyczna
PKD – Polska Klasyfikacja Działalności
PKP – Polskie Koleje Państwowe
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSZOK – Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
RPO WL – Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
SP ZOZ – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
SWOT – *Strenghts, Weaknesses, Opportunities, Threats* (Silne strony, Słabe strony, Szanse, Zagrożenia)
TIK - Technologie informacyjno-komunikacyjne
UG – Urząd Gminy
UKS – Uczniowski Klub Sportowy
UM WL – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
WFOŚ – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ZDK – Zarząd Dróg Krajowych
ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZTM – Zintegrowany Transport Miejski
ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1: Mapa gminy Konopnica oraz głównych szlaków komunikacyjnych (źródło: e-mapy.pl)..	6
Rysunek 2: Mapa samorządów wchodzących w skład Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	7
Rysunek 3: Zmiana liczby ludności gminy Konopnica w latach 2007-2014 (oprac. wł. na podst. danych GUS)	8
Rysunek 4: Procentowy udział kobiet i mężczyzn w całkowitej liczbie ludności gminy (oprac. wł.)....	9
Rysunek 5: Ludność gmin i miast powiatu lubelskiego na 31.12.2014 (oprac. wł. na podstawie danych GUS)	10
Rysunek 6: Saldo migracji ludności w gminie Konopnica w latach 2009 – 2013 (źródło: GUS)	10
Rysunek 7: Piramida wiekowa ludności gminy Konopnica (źródło: GUS).....	11
Rysunek 8: Piramida wiekowa ludności województwa lubelskiego wraz z prognozą na rok 2050 [na niebiesko] (źródło: GUS).....	12
Rysunek 9: Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności (źródło: GUS).....	21
Rysunek 10: Struktura wielkości gospodarstw rolnych na terenie gminy w ujęciu procentowym (oprac. wł. na podstawie danych UG).....	30
Rysunek 11: Użytkowanie gruntów na terenie gminy Konopnica w ujęciu procentowym. Stan na 31.12.2014. (oprac. wł. na podstawie danych UG).....	31
Rysunek 12: Liczba podmiotów w rejestrze działalności gospodarczej w UG w podziale na sekcje PKD (oprac. wł. wg stanu na 11.06.2015, dane z UG).....	36
Rysunek 13: Liczba bezrobotnych ogółem i osób długotrwale bezrobotnych w gminie Konopnica w latach 2009-2014 (oprac. własne na podst. danych z PUP)	38
Rysunek 14: Mapa gminy ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	40
Rysunek 15: Szlak rowerowy po gminie Konopnica (źródło: Urząd Gminy).....	48
Rysunek 16: Dochody i wydatki gminy Konopnica w latach 2008-2014 (oprac. wł. na podst. danych z UG)	54
Rysunek 17: Dochody własne gminy Konopnica w latach 2008-2014 w podziale na źródła (oprac. wł. na podst. danych z UG).....	54
Rysunek 18: Wynik ankiety jakości życia wg mieszkańców za rok 2014 (źródło: Dane pozyskane w ramach projektu PAS).....	58
Rysunek 19: Wynik ankiety jakości życia wg urzędników za rok 2014 (źródło: Dane pozyskane w ramach projektu PAS).....	59
Rysunek 20: Obszary strategiczne (oprac. wł.)	69

SPIS TABEL

Tabela 1: Liczba ludności gminy Konopnica w latach 2007-2014 (oprac. wł. na podst. danych GUS). 8	8
Tabela 2: Liczba ludności w miejscowościach gminy Konopnica (wg danych z UG)	9
Tabela 3: Saldo migracji, dane porównawcze z powiatu i innych gmin wiejskich województwa (oprac. wł. na podstawie danych GUS i UG)	11
Tabela 4: Placówki biblioteczne w gminie Konopnica w latach 2008 – 2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)	18
Tabela 5: Wydatki na świadczenia opiekuńcze oraz liczbę świadczeń wypłaconych w latach 2008 – 2014(oprac. wł. na podstawie danych UG)	22
Tabela 6: Łączne wydatki poniesione na realizację świadczeń rodzinnych w latach 2008 – 2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)	22
Tabela 7: Wydatki na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami oraz liczbę świadczeń wypłaconych w latach 2008 - 2011 (oprac. wł. na podstawie danych UG).....	23
Tabela 8: Wydatki na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami oraz liczbę świadczeń wypłaconych w latach 2012 - 2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG).....	24
Tabela 9: Liczba uczniów w poszczególnych szkołach i przedszkolach w latach 2008-2015 (oprac. wł. na podstawie danych UG)	26
Tabela 10: Wydatki na szkolnictwo w Gminie Konopnica w latach 2008 – 2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)	28
Tabela 11: Powierzchnia gospodarstw rolnych na terenie gminy. Stan na 31.12.2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)	30
Tabela 12: Użytkowanie gruntów na terenie gminy Konopnica w hektarach. Stan na 31.12.2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)	31
Tabela 13: Struktura zasiewów w gminie Konopnica (oprac. wł. na podstawie danych UG)	32
Tabela 14: Stan pogłowia zwierząt w gminie Konopnica(oprac. wł. na podstawie danych UG)	32
Tabela 15: Budynki gospodarcze w gminie Konopnica(oprac. wł. na podstawie danych UG)	33
Tabela 16: Podmioty gospodarki narodowej [bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne] w gminach wiejskich powiatu lubelskiego (oprac. własne na podstawie rejestru REGON na 31.12.2014)	34
Tabela 17: Liczba przedsiębiorstw w zatrudnionych wg wielkości zatrudnienia (oprac. wł. wg rejestru REGON, na 31.12.2014)	35
Tabela 18: Liczba bezrobotnych w gminie Konopnica w latach 2009-2014 (oprac. wł. na podst. danych z PUP).....	39
Tabela 19: Sieć dróg gminnych. Stan na 31.12.2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)	42
Tabela 20: Długość linii wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w Gminie Konopnica. Stan na 31.12.2014 (oprac. wł. na podstawie danych UG)	45
Tabela 21: Przychody i wydatki gminy w złotych w latach 2008-2014 (oprac. wł. na podstawie danych z UG)	55
Tabela 22: Porównanie wyników badania jakości życia w latach 2012-2014 w gminie Konopnica (źródło: Dane pozyskane w ramach projektu PAS)	60
Tabela 23: Analiza SWOT gminy Konopnica.....	63
Tabela 24: Wzór protokołu monitorującego w zakresie analizy wskaźników realizacji celów strategicznych.....	103